Carl Olof Rosenius

Samlede skrifter, Bind 11 – Trøst mitt folk

Oversatt til norsk
Gamle stier · gamlestier.no

Carl Olof Rosenius: *Samlede skrifter, Bind 11 – Trøst mitt folk*.
Tekstene er frie fordi forfatterne døde for mer enn 70 år siden. Oversettelsene er eget arbeid.
Bibelsitatene er fra Norsk Bibel 88/07.
Boka kan leses, skrives ut og deles fritt. Den nyeste utgaven finnes alltid på gamlestier.no.
Utgave 25. november 2026.

Innhold

Guds barns trøst i lidelser og sorger 1
En kristens trøst i enhver bekymring 17
Det er ingen nød hvor ikke Gud kan hjelpe 24
En trøst for den falne og sorgfulle kristne 32
Kristus tapt og dog ikke tapt 40
Om tvil 48
Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp! – Sak 9 59
Et blikk på tidens tegn 65
Om Carl Olof Rosenius 74

Guds barns trøst i lidelser og sorger

"...for at vi skal ha håp ved det tålmodet og den trøsten som Skriftene gir» (Rom 15,4).

Det er eiendommelig å se, at når et menneske blir dratt av Ånden og omvendt til Gud, og ved troen på sin frelser er blitt et Guds barn, så varer det sjelden lenge før dette mennesket opplever ganske særlige lidelser og prøvelser. Det rammes av sorger og motgang, ofte av lengre varighet.

Men like eiendommelig er det å få vite at dette verken skyldes tilfeldighet, ytre omstendigheter eller ondskap fra mennesker og djevelen. Det som avgjør hva hvert av hans barn må gå igjennom, er den allmektige og kjærlige himmelske fars omsorg og vilje, med tanke på deres dypeste behov og deres åndelige oppdragelse.

For oss kan dette til tider virke så underlig, at det krever ikke rent liten innsikt i og ærbødighet for Ordet, hvis vi skal la oss overbevise om at det medfører riktighet.

Men hvis vi tror på én allmektig Gud som bestemmer og styrer alt, både i himmelen og på jorden, så tror vi vel også at ingenting, verken ondt eller godt, rammer et menneske uten at det er etter Herrens vilje. Vi regner vel med at alt som møter oss, stort eller smått, er sendt oss av ham, selv om han bruker onde ånder eller mennesker til det (Klag 3,37–38; Jes 45,6–7; 2 Sam 16,10; Job 1,12; Matt 10,29–30; 2 Kor 12,7).

Men det står fortsatt som en gåte at Herren sender sorg og lidelser over sine elskede barn, mens det så ofte bare er sol over veien som verdens barn går. Man skulle tro – som Prætorius sier – at den som er utvalgt og kalt av Gud, rettferdiggjort, helliget og bestemt til evig herlighet i himmelen, også her på jorden skulle nyte godt av sin status, slik at andre, ved å se lykken som smiler over Guds barn, desto villigere ville vende seg til Kristus.

Og likevel er en kristen tvert imot ofte det mest ulykkelige mennesket på jorden. Han har mye strev og mange vanskeligheter, både indre og ytre.

Hvordan skal dette forstås? Er ikke Gud, som har skapt oss og satt oss på jorden, kjærlighet? Og skulle ikke kjærlighetens lyst være å gi sine elskede barn så mye glede og lykke som mulig her på jorden? Hvis vi selv var allmektige, hva ville ikke vi gjøre for våre barn? Hva kommer det av at Guds barns liv på jorden skal stå under lidelsens regn?

Ja – Gud er kjærlighet! Alt det skapte vi ser rundt oss, viser det. Med hvilken omhu og kjærlighet har han ikke sørget for alle våre behov. Fiskene i havet, fuglene under himmelen, dyrene på marken – alle har han skapt med tanke på oss. Blomstenes vakre farger og herlige duft, og fuglenes muntre sang – alt forteller om hans kjærlighet til menneskene.

Men enda tydeligere har vi bevis på Guds kjærlighet i Ordet. Til og med lovens bud, hvert eneste ett, viser hans kjærlighet til oss, hvor mye mer da ikke alle løftene i evangeliet.

Når det slik ikke kan være noen tvil om Guds hjertelag mot oss, hva kommer det da av at alle Guds barn på jorden må lide?

Jo – her kommer noe av Guds skjulte visdom til syne. Hvis vi bare fikk øynene åpnet til å se hva lidelsene Gud gir oss er et tegn på, så skulle vi inderlig elske og glede oss over det vanskelige vi møter i livet.

Vi skulle høre vår himmelske Fars stemme gjennom det og høre ham si så kjærlig: «Vær ved godt mot! Himmelen venter dere. Ser dere ikke hvordan jeg allerede har begynt å forberede dere til den? Jeg vil døde deres kjød, rense, lutre og hellige deres legeme, sjel og ånd! Vær viss på at jeg ikke gjør dette uten grunn. Forbereder jeg dere for himmelen, så er det gitt at jeg også har tenkt å føre dere dit.»

Dette tegnet er så talende, at til og med åndelig blinde mennesker, gjennom det har fått øynene opp for den store sannheten at Gud har bestemt sine barn til et evig liv i himmelen hos seg. Ved bare å tenke ærlig, har mange kommet til den overbevisningen at det må være et liv etter dette. De har sett at her i tiden går det de rettferdige som om de hadde gjort de urettferdiges gjerninger, mens de ugudelige derimot har det godt.

Men de forstår også, når de ser på det skapte rundt seg, at skapelsens Gud må være fullkommen i sin rettferdighet, og uendelig stor i kjærlighet, godhet og ømhet. Ut fra dette trekker de den helt logiske konklusjonen, at det må komme en tid hvor alt dette blir utlignet – en tid hvor Lasarus får det gode han her har måttet savne, og den rike mannen får det onde han her har gjort seg fortjent til.

Noen har til og med, når de ser hvilken virkning lidelsene har, fått en forståelse av at de lidelsene Guds barn må gå gjennom, ikke er annet enn Åndens arbeid for å få bukt med synden i oss og fullbyrde vår helliggjørelse.

Guds hensikt med lidelsene han sender oss, står dermed klart for oss: Han forbereder oss for himmelen. Hvordan skulle det ellers gå med vårt kristenliv, hvis ikke Gud stadig holdt oss nede gjennom lidelser? Merker vi ikke hvordan vi straks begynner å bli søvnige, selvopptatte og verdslige, hvis lykken smiler til oss for en liten stund? Og hvordan skulle troen bli styrket og prøvd, hvis vi aldri opplevde noen prøvelser?

Hvordan ville det gå med vårt bønneliv hvis vi alltid hadde det vi trengte, eller selv var i stand til å skaffe det? Hvordan ville det gå med vår gudsfrykt, hvis vi aldri fikk se et glimt av Guds vrede? Hvordan skulle vi i det lange løp kunne verdsette Guds nåde, hvis vi med en gang ble kvitt all synd som bor i oss, eller selv i det øyeblikket vi ønsket, kunne frigjøre oss fra den? Hvordan ville det gå med kjærligheten og ydmykheten hvis vi aldri ble ydmyket?

Vår vekst i det gode er liten nok som den er. Hvordan ville det mon se ut hvis Gud lot oss være fri fra den nødvendige tukten!

«Hvem er vel den sønn som hans far ikke tukter? Men hvis dere er uten tukt, som alle har fått sin del av, da er dere uekte barn, og ikke sønner» (Hebr 12,7–8).

Dette er tydelig tale. Så sant du er et Guds barn, må du tuktes. Hvis du er uten tukt, er du ikke et Guds barn. Sant nok: de små barna i Kristus trenger ennå ikke ytre tukt. De ledes så lett av Ånden og Ordet. Men etter hvert som de vokser til og kan tåle lutringens ild – kanskje også i tidens løp blir mer likegyldige og lunkne – må de tuktes.

Det står dermed fast – som en regel uten unntak – at alle som skal forberedes for himmelen, må renses, tuktes og lutres.

Betyr dette at Guds barn skal gå sorgfulle omkring her på jorden? At de på forhånd er dømt til å leve et trist og gledesløst liv?

Dette er det mange som tror, men hva sier Skriften? Skriften sier det motsatte. De skal være et lykkelig folk. «Salig er det folket som kjenner til jubel! … I ditt navn skal de fryde seg hele dagen» (Sal 89,16–17). «Gled dere i Herren alltid!» (Fil 4,4).

Men hvordan kan lidelse og lykke forenes? Jo – det er nettopp det som er det store i Guds barns liv. De skal, sier Peter, fryde seg over frelsen som venter dem, selv om de «nå en liten stund, nødvendigvis har sorg i mange slags prøvelser» (1 Pet 1,6). Så stor er Guds barns lykke, at de til og med i sine tyngste stunder bare burde glede seg, takke, lovprise og hylle.

Visst forårsaker riset smerte, det er ikke til å unngå, men samtidig lyder det oppmuntrende til oss gjennom Ordet: «Gled dere, dere som er Guds barn og blir tuktet av ham! Det går mot himmelen, derfor: gled dere, ja, gled dere!»

Dette er det første vi skal legge merke til i denne sammenhengen. Det andre er at vår himmelske Far i sin store godhet alltid trøster og oppliver oss igjen etter lidelsen. Derfor får vi også her på jorden perioder som veksler mellom prøvelser, glede og hvile. Når en slik hvile blir gitt deg, må du takknemlig ta imot den. Men det vi har sett på her, er at du alltid må være forberedt også på motgang og nedslående erfaringer – så sant du er et Guds barn og skal forberedes for himmelen. Den regelen gjelder alltid.

Men selv om vi i teorien er enige i at alle Guds barn har vært, og må være, gjenstand for tukt, så vil likevel vårt falske og selvopptatte hjerte at vi selv skal være et unntak fra regelen. Dels gjør vi alt vi kan for å slippe unna lidelsen, og dels blir vi så overrasket og motløse når noe tungt rammer oss, som om det var en ulykke, eller i hvert fall noe vi ikke hadde grunn til å vente skulle skje med oss.

Men hvis det nå er slik at alle Guds barn skal være gjenstand for tukt, hvorfor skulle da *du* være unntatt? Det er jo bare din kjærlighet til deg selv som vil føre deg på villspor her. Den allmektige og trofaste Gud skal selv sørge for at også du får din del av lidelsen, så sant du skal være et av de ekte barna som skal komme frelst gjennom alle livets farer og forberedes for himmelen.

Du som har den store nåde og lykke å tro at dine synder er tilgitt og regner deg som et Guds barn, men likevel er klar til å bli utålmodig og misfornøyd når din

himmelske Fars måte å handle med deg på, går imot dine egne planer og ønsker – med deg vil vi tale noen ord.

Sorger og prøvelser som varer en kort stund kan også være vonde, som for eksempel forfølgelse fra mennesker, kortvarig sykdom og mindre tap, men mot slikt er det som regel lett å bli trøstet igjen. Langt mer dyptgående er lidelsene som ser ut til å berøre hele livet og fremtiden din: skuffelser og forhåpninger som ikke slår til, uhelbredelig sykdom, et menneske du er knyttet til for livet og som daglig er en prøvelse for deg – eller at den personen du hadde knyttet alle dine forhåpninger om lykke i livet til, blir tatt fra deg.

Du som i stillhet sørger og ser på deg selv som et ulykkelig menneske: løft blikket og se fremover mot den endeløse evigheten! Er du sikker på at du ikke trenger nettopp dette for å komme lykkelig frem? Du vet – kanskje av erfaring – hvor gjennomsyret av slangens gift hele ditt vesen er, og hvor mange lidenskaper og begjær som bor i deg. Du ser hvordan djevelens makt og list er så stor og mangfoldig, at mange, til og med av de mest hellige kristne, er blitt lurt, narret og forført i det skjulte og gått evig fortapt.

Og likevel kan *du* mene at det ikke er noen fare for *deg*! *Deg* kan ikke den gamle slangen og det svikefulle hjertet lure! *Du* skal nok komme deg vel igjennom og stå som en av de frelste på dommerens høyre side en gang!

Men hva har dette med saken å gjøre, sier du. At jeg er ulykkelig over min skjebne her i livet, er vel ikke det samme som at jeg føler meg trygg for enhver fare som truer mitt evige vel. En slik trygghet er jeg fri for, men det er jo slett ikke det det er tale om her. Spørsmålet dreier seg om hvorfor jeg skal ha det så vanskelig, når jeg ser både den og den gå fri.

Nei, spørsmålet handler nettopp om hvordan du skal komme deg lykkelig gjennom farene i verden og nå frem til det himmelske hjem. For det er nettopp med dette i tankene at sorger og motgang blir sendt deg. Det er en dypere sammenheng her enn du aner. «Det er ikke av hjertet han plager eller bedrøver menneskenes barn» (Klag 3,33). Du kan være sikker på at om ikke lidelsen var nødvendig for din evige lykke, så ville Gud i sin uendelige kjærlighet mye heller ha gitt deg et paradis på jorden.

Og selv om det ikke alltid handler om å unngå den evige døden, så burde det være nok for deg at Herren vil fortsette å hellige deg, døde ditt gamle menneske og gjøre deg rikere på åndelig kraft, årvåkenhet, ydmykhet, kjærlighet, bønn og tro.

Regner du dette for ingenting? Ser du på din synd og ditt kjødelige sinn som så uvesentlige ting, at du kun med uvilje ser at Gud setter inn mot det? Hvor mye betyr da egentlig Gud og hans velbehag for deg? Hvis Gud nå vil at du mer enn før skal forherlige ham, skal da dette være til ubehag for deg? Er du mer ømfintlig for ditt jordiske velbefinnende enn for Guds ære?

Tenk deg om, menneske, hvem det er som har skapt deg til verden med en udødelig sjel – og ikke bare det, men som også har gitt sin enbårne, elskede sønn hen til en blodig død for din frelses skyld! Har han ikke rett til å forme deg til et «ærens kar»? Skulle det være svært for deg, slik at du tar anstøt av det?

Å nei», sier du, «jeg blir slett ikke anstøt av det. Tvert imot er det min inderlige bønn at Gud, til hans navns ære, må gjøre meg rett alvorlig og hellig. Hvor ofte har jeg ikke, når jeg har følt min egen manglende vilje og evne til å korsfeste kjødet med dets lyster og begjær, ropt til Gud og bedt ham selv om å døde mitt kjød. Det er ikke dette jeg er misfornøyd med. Jeg taler om mine bitre erfaringer, mine sorger og lidelser – det er de som gjør meg ulykkelig.»

Altså: du vil at det gamle mennesket skal korsfestes, men det må ikke koste lidelse! Du vil lide korsdøden med et smil – ha nagler gjennom hender og føtter, men uten smerte! Ja, så merkelig selvmotsigende er vi.

Men det gamle mennesket kan ikke bli korsfestet uten lidelse. Har du derfor bedt Gud om å døde ditt kjød, må det ikke overraske deg at mye vondt og bittert rammer deg. Du har selv brakt det over deg med din bønn.

Slike bønner er Gud alltid mer enn villig til å høre, men han kjenner ikke til bedre måter å oppfylle dem på enn gjennom sorg og lidelser, fristelser og motgang. Guds hensikt med lidelser og sorg er, sier Skriften, nettopp å rense og lutre vårt indre menneske og døde vårt kjød. Har du bedt om at dette skal skje, så har du dermed den dypeste årsaken til alle dine bitre erfaringer.

«Men», sier du, «jeg blir så langt fra et bedre menneske gjennom lidelsen. Jeg blir tvert imot mer ond. Aldri merker jeg så mye ondskap i meg som nettopp når jeg er midt i lidelsen. Når Gud viser meg godhet, føler jeg meg derimot helt annerledes: god og takknemlig, mild og tålmodig.»

Det er rimelig nok at når du er uten tukt, da føler du deg mer god. Men den godheten er Gud alt annet enn interessert i, for den ligner for mye på Adams uprøvde godhet i paradiset. Når alle ting går slik du ønsker, og det aldri blir rørt ved hjertets dype forderv, kan «gamle Adam» (*som vi er av naturen, vår arv fra Adam etter fallet – «det gamle mennesket», Rom 6*) lett tro at han allerede er korsfestet og død.

Men denne veien går ikke Gud med på. Han gjør det stikk motsatte: Han lar ikke Adams godhet være i fred, men drar den frem og setter den på prøve, dels med loven og dens krav, dels med lidelser og andre ting som tynger, inntil mennesket erkjenner at det ikke er godt, men fylt av slangegift, egenkjærlighet, hovmod, verdslighet, ondskap og forakt for Gud. Ja, at det ifølge sin natur er helt og holdent vendt bort fra Gud.

Og når mennesket først har erkjent sannheten om seg selv, drives det av denne sannheten til fortvilelse, hvis det ikke nå får lært Gud å kjenne som den fullkomment gode, hellige, rettferdige og barmhjertige Gud. Dette blir nå dets eneste redning.

Når Gud vil «gamle Adam» til livs, har han også en annen metode til rådighet. Han bruker da som regel noe som Adam ikke liker, men som tvert imot skaper frykt, forvirring og mishager ham. Og han gjør det slik, at også vår fornuft og våre selvkloke meninger rammes av det.

Når vi ikke forstår at det er noe Gud har til hensikt med oss, men synes at det er vår død og ulykke han vil, da har vi ingen annen utvei enn å rope fra det dype til Herren om barmhjertighet. Dermed øves troen og bønnen, og Adam dødes i sitt innerste vesen.

Derfor sender Gud oss de harde og uventede prøvelsene, som ondskapen vekkes til live under, og nettopp derfor blir forhatt av oss. Prøvelser der vi føler vår absolutte avmakt overfor synden, og i vår nød kaller på ham som alene kan hjelpe. Bare på denne måten får vi lært å gi Gud æren, og bare på denne måten forøkes den sanne gudsfrykten og ydmykheten, bønnen og troen.

Med dette har vi gitt en antydning av hva Gud i første rekke har som hensikt når han prøver oss i lidelsens ovn. Hva mer han ønsker å oppnå med det, vet han best selv. Vi ser av Guds ord – og det må være nok for oss – at det fra gammel tid har vært regelen hos Gud at hans barn skal lide, tuktes og lutres.

Hvis du regner med at lidelsens vei er veien til herlighet for alle Guds ekte barn, skal du ikke bli motløs når du blir tuktet av ham, men ta det som en bekreftelse på at Herren ønsker å føre deg til himmelen. Takk derfor Gud på dine knær for alt du må lide.

«Men er vi barn, da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger, så sant vi lider med ham, for at vi også skal herliggjøres med ham. For jeg er overbevist om at den nåværende tids lidelser ikke er for noe å regne mot den herlighet som skal åpenbares på oss» (Rom 8,17–18).

«Gled og fryd dere, for stor er den lønn dere har i himmelen. For slik forfulgte de profetene før dere» (Matt 5,12).

«For vår trengsel er kortvarig og lett, og virker for oss en evig fylde av herlighet i overmål på overmål. Vi har ikke det synlige for øye, men det usynlige. For det synlige varer en kort stund, men det usynlige er evig» (2 Kor 4,17).

Men ingen må tilegne seg denne herlige trøsten bare fordi han har sorger og lidelser her på jord! Vi taler her kun om Guds barn – om dem som ved nådens midler er blitt kalt, omvendt og omskapt, slik at de nå er nye skapninger i Kristus. Alt levende, helt ned til de umælende dyrene, må lide, og «den gudløses plager er mange».

Derfor må det at du er en kristen, altså at du har ditt liv og ditt alt i Kristi forsoning, først være godtgjort. Men der dette er en kjensgjerning, kommer den daglige tukten som et nytt, håndgripelig bevis på at du er under oppdragelse, med himmelen for øye. «Gud handler med dere som med sønner», sier apostelen, «for hvem er vel den sønn som hans far ikke tukter?» (Hebr 12,7).

Imidlertid er langvarig lidelse – og da i særdeleshet dersom den synes å vare livet gjennom – alltid en hard belastning, ikke bare for vår tålmodighet, men også for vår frimodighet og glede i Gud. Da er det også en hjelp å se på dem som har gått før oss, og som har vært gjennom de samme eller enda tyngre lidelser. Alle de hellige som omtales i Skriften, har måttet gå gjennom mange trengsler for å komme inn i Guds rike. Og vi priser jo dem salige som har holdt ut.

La oss betrakte noen eksempler på dette.

Vi begynner med Abraham. «Abraham, min venn», kaller Herren ham. Han besøker ham i teltet sitt, snakker fortrolig med ham, og sier til og med: «Skulle jeg skjule for Abraham det jeg har tenkt å gjøre?» (1 Mos 18,17). Og legg merke til hvor vennlig og imøtekommende Herren er når Abraham i sin bønn for Sodoma begynner å forhandle med Gud om hvor mange rettferdige det finnes i byen.

De troende kalles «Abrahams barn». Lasarus ble båret bort av englene til Abrahams fang. Gud selv kaller seg «Abrahams Gud». Abraham fikk tildelt et spesielt land av Herren, og i den forbindelse fikk han rike og herlige løfter, både om en slekt som skulle bli like tallrik som stjernene på himmelen og sanden på havets strand, og om den slekten som alle folk på jorden skulle bli velsignet i.

Hvis noe menneske derfor skulle tenkes å ha lykke her på jorden, måtte det etter våre begreper være Abraham. Dette gjaldt i enda større grad siden pakten som Herren inngikk med ham, også inneholdt så rike løfter om timelige goder.

Men hvordan var det egentlig med Abrahams lykke her på jorden? For ikke å nevne at han aldri fikk føle seg hjemme her, men i tro levde i det lovede landet som i et fremmed land (Hebr 11,9), vil vi bare se på to forskjellige hendelser i hans liv.

Hvordan måtte det ikke være for ham som skulle «bli far til en mengde folk», å se årene gå, det ene etter det andre, og fremdeles være barnløs. For en prøvelse for den som hadde gitt tanken på barn og avkom så stor plass i hjertet – på grunn av Herrens løfter – å være barnløs helt til han var hundre år gammel. Men slik pleier Herren å handle. Han retter prøvelsens pil mot hjertets mest ømfintlige sted.

Endelig får Abraham ved Guds underfulle inngripen Isak, «løftets sønn». Barnet vokser opp og mottar hele faderhjertets kjærlighet. Da kommer Herrens befaling til Abraham om å ofre Isak, sin eneste, elskede sønn, som et brennoffer. Enhver må selv forsøke å sette seg inn i hvilken prøvelse dette må ha vært: en prøvelse for farsfølelsen, en prøvelse for troen, som nå skulle holde fast ved to motstridende utsagn fra Gud (Hebr 11,19), og en prøvelse for lydigheten. Slik kunne Gud handle med Abraham, sin venn.

Patriarken Jakob var, i kraft av Guds utvelgelse, arving til løftet fremfor sin eldre bror. Hvis ikke han skulle være lykkelig, hvem skulle da være det?

Men hvor lykkelig var han egentlig, når vi ser nøyere etter? Først må han flykte fra hjemmet sitt og slå seg ned i et fremmed land. Og da han omsider vender tilbake til sitt eget land, blir resten av livet hans en uavbrutt kjede av motgang og sorg.

For ikke å snakke om angsten og uroen han følte ved tanken på møtet med Esau, hvor mye bryderi skapte ikke hans to hustruer for ham, hvor mange bitre bekymringer ga ikke hans vanartede sønner anledning til, og hvor hjerteskjærende sorg følte han ikke da han mistet Josef, sin yndling, sin alderdoms sønn, og i den blodige kappen trodde han så bekreftelse på at et vilt dyr hadde revet ham i stykker. Hva var hans lykke på jorden verd? «Få og onde har mine leveårs dager vært», bekjenner han selv (1 Mos 47,9).

Om Job sier Herren selv: «det er ingen på jorden som han, en uklanderlig og rettskaffen mann, som frykter Gud og holder seg fra det onde» (Job 1,8). Job var også en velstående mann, hadde sønner, døtre og mye gods. Men Satan får lov til å røre ved alt han eier, og i løpet av en dag har han mistet alt.

Da Job under alt dette stille underkaster seg Guds vilje og ikke tillegger Gud noen last (Job 1,22), får Satan også lov til å røre ved hans bein og kjøtt. Han slår ham med smertefulle byller fra fotsålen til issen. Hans hustru søker i uforstand

og bitterhet å rokke ved hans tillit til Gud. Hans selvrettferdige venner føyer stein til byrden med sine stadig gjentatte antydninger om at lidelsene hans, utvilsomt må betraktes som Guds rettferdige straff for en eller annen synd i hans liv.

Og til slutt svikter det dyreste han har: hans tålmodighet og fromhet. Han forbanner dagen han ble født, og omsorgen som hadde holdt ham i live, og dermed all Guds godhet og trofasthet han skyldte sitt liv (Job 3). For en from og rettsindig mann som Job, har dette siste helt sikkert vært det vanskeligste.

En slik behandling lar Herren sine kjæreste venner bli til del. Og så kommer han til slutt med den overraskende opplysningen at den samme Job står så høyt i hans gunst, at hvis vennene som har plaget Job med sin opphøyde, men falske visdom, skal finne nåde hos Gud, så må Job gå i forbønn for dem. «Min tjener Job skal be for dere», sier han, «bare ham vil jeg bønnhøre, så jeg ikke gjør med dere etter deres uforstand. For dere har ikke talt rett om meg, som min tjener Job» (Job 42,8).

Forunderlig er du, O Gud, når du dømmer! Job har talt rettferdig om deg! Han slipper ikke ut av lutringens ild før hans fromhet har sviktet ham og hans stolthet er knekket under bebreidelsene Gud retter mot ham. Men så lite tenker Herren på dette, og så lite dømmer han etter det onde som slo gjennom i fristelsens stund, at han sier at hans tjener Job har talt rett om ham.

Vi vil nå anføre noen flere eksempler:

Hvis noe menneske på jorden har eid Guds særlige nåde og yndest, må det utvilsomt ha vært kong David. Navnet hans betyr «elskelig», og Gud kaller ham selv for «en mann etter mitt hjerte». Allerede da han som ung voktet småfeet hjemme hos sin far, ble han ifølge Guds utvelgelse og befaling salvet til konge over det herligste av jordens folk.

Med heltedåder han utførte, trakk han til seg folkets oppmerksomhet og ble svært navngjeten, spesielt da han i Hærskarenes Guds navn felte Goliat, filisternes forferdelige kjempe. Høyt æret var han allerede da man sang: «Saul slo sine tusener, men David sine ti tusener». Han ble enda høyere æret da han, etter å ha beseiret alle sine fiender, satt som Israels konge i Jerusalem i over tretti år.

Og alt dette er likevel bare for et intet å regne mot det at han var Guds utvalgte venn og profet, som mer enn noen annen i Den hellige skrift har tolket et fromt menneskes følelser, bønner og hele samliv med Gud under skiftende kår, i lyst og i nød. Også den dag i dag kan vi ikke finne bedre måter å uttrykke våre åndelige erfaringer enn med Davids ord i Salmenes bok. Og enda mer: Jesus selv brukte Davids ord under sine lidelser, mer enn noen annen profet.

David fikk også, i likhet med Abraham, et spesielt løfte fra Gud, om at Kristus skulle fødes i hans slekt. Dessuten var han, med både sin person og sin historie, et slikt forbilde på Kristus, at Den Hellige Ånd i Skriften ofte kaller den kommende Messias for David.

Når vi samler alt som er nevnt her i våre tanker – og i tillegg ser denne Guds utvalgte venn sitte på en kongetrone, omgitt av rikdom og jordisk glans – kommer vi uunngåelig til den konklusjonen, at hvis noe menneske på jorden hadde forutsetninger for å være lykkelig, så måtte det ha vært kong David.

Men hvordan var det med lykken i Davids liv? En lang rekke av de bitreste og tyngste erfaringene kastet sin skygge over de lysere tidene. Allerede som ganske ung – fra det øyeblikket Saul, med stigende misunnelse la merke til Isais sønns voksende popularitet – måtte han stadig være på flukt fra sin mektige fiende, og verken dag eller natt var han trygg for sitt liv. Og likevel var dette bare småtteri i forhold til det som senere ventet ham.

På det tidspunktet hvor lykken hans syntes å være fullkommen – han sitter som en ansett konge på tronen, han synger som en Herrens profet til sin harpe om Herrens velgjerninger, alle hans ytre fiender er beseiret – inntreffer det noe som legger alt i grus (2 Sam 11). Den fromme, ja, hellige David falt i de groveste syndene.

Han syndet mot den Gud som helt fra hans tidligste barndom hadde vist ham så mye godt, og mot folket han var satt til å veilede og verne, og til å være et eksempel for med sin hellige vandel. Han gikk og tok sin nestes hustru, og fikk den uskyldige Uria drept på svikefullt vis.

Hvor stor sjelekval synder som disse har forvoldt ham, kan man bare i noen grad danne seg en forestilling om, ved å se dem på bakgrunn av alle de velgjerningene Herren hadde vist ham, og den høye stillingen han hadde i folket.

I Salme 51 er det antydet noe av dette, men hvem kan for alvor sette seg inn i Davids følelser under det han i Salme 32 uttrykker som følger: «Da jeg tidde, ble mine ben tæret bort, idet jeg stønnet hele dagen. For dag og natt lå din hånd tungt på meg. Min livssaft svant som i sommerens tørke.»

Og i Salme 38: «Herre, straff meg ikke i din vrede, og tukt meg ikke i din brennende harme. For dine piler har rammet meg og din hånd ligger tungt på meg. Det er ikke noe friskt i min kropp for din vredes skyld, det er ingen fred i mine ben for min synds skyld. For mine misgjerninger stiger over mitt hode, de er som en stor byrde, de er altfor tunge for meg.»

Hvilken gnagende smerte må ikke David senere ha følt, når han så sine egne synder gjenta seg i sine barn, i de mest avskyelige former for brodermord og blodskam. Og hvor bittert må ikke den gamle kongens hjerte ha følt det, da hans egen sønn gjorde opprør mot ham, mange av hans trofaste menn ble fiender, og han måtte forlate hovedstaden sin på flukt fra sønnen. Også over dette klager han med vemod i stemmen i Salmenes bok:

«Også den mannen som jeg levde i fred med, som jeg stolte på, han som åt mitt brød, har løftet opp sin hæl imot meg.» (Sal 41,10).
«Mine fiender er livskraftige og sterke, og mange er de som hater meg uten grunn.» (Sal 38,20).
«De som står meg etter livet, setter snarer, og de som søker min ulykke, taler om ødeleggelse. På svik tenker de hele dagen.» (Sal 38,13).
«Jeg ligner pelikanen i ørkenen, jeg er blitt som uglen på øde steder. Jeg ligger våken, jeg er blitt som en enslig fugl på taket. … Jeg eter aske som brød og blander min drikk med tårer, på grunn av din vrede og harme, for du har løftet meg opp og kastet meg bort» (Sal 102,7–8, 10-11).

Under alt dette, hvor var den høyt benådede kongens lykke og gode dager? Og det vanskeligste av alt var dette: at han ikke engang i tillitsfull tro kunne ty til

sin Gud, men var trykket av en såret samvittighets angst for Guds vrede. Dette var lidelsens egentlige brodd, den bitre bunn av sorgens beger.

Og videre: Hvilken grenseløs smerte kom ikke David i senere, da han i hovmod holdt manntall over folket sitt, og nå måtte se så mange tusen av dem gå til grunne for hans skyld under Herrens straffedom, den forferdelige pesten som på tre dager tok livet av sytti tusen mennesker. For hans skyld – slik skulle det se ut for David for å ramme ham desto dypere.

Som innledning til beretningen sies det nemlig (2 Sam 24,1 og 1 Krøn 21,1), at Herrens vrede blusset opp mot Israel slik at han lot Satan egge David til å holde folketelling over folket. Og så setter han David under tiltale for denne hovmodshandlingen, for at tyngden av straffen skulle falle på ham.

Ettersom hovmod var kongens særlige fristelse, lot Herren det som fantes i hans hjerte bli egget av Satan, slik at det ga seg utslag i handling. Han skulle derved desto dypere erkjenne og angre sitt hovmod. Det stakkars hjertet skulle pines og plages med forestillingen om at han, med sitt hovmod, var skyld i sytti tusen menneskers død.

Å, du forunderlige Gud! Du hellige, forferdelige, men trofaste Gud! Og hvilke lidelser de mennesker må gjennomgå som har fått en eller annen særlig nåde, bare på grunn av den hjertets trang til å søke sin egen ære, som ble podet inn i oss ved syndefallet. I dette lå utvilsomt den dypeste årsaken til alle stormene som gikk over Davids liv.

Men Skriften antyder det spesielt om den sistnevnte hendelsen. «Dyp kaller på dyp ved lyden av dine fossefall», sier David, «Alle dine brenninger og dine bølger går over meg». «Jeg må si til Gud, min klippe: Hvorfor har du glemt meg? Hvorfor skal jeg gå i sørgeklær mens fienden undertrykker meg?» (Salme 42).

Se, slik var Guds-mannen Davids lykke her på jorden.

Vi møter mye av det samme når vi beveger oss til Det nye testamente. To mennesker – en mann og en kvinne – omtales der som de høyest benådede som noensinne er fostret på jorden.

Den ene av disse var Døperen Johannes, som Jesus selv ga dette vitnesbyrdet: «Større profet enn Johannes er ingen blant dem som er født av kvinner» (Luk 7,28). Han var «mer enn en profet». Han var den som det er skrevet om: «Se, jeg sender min budbærer foran deg, han skal rydde din vei for deg» (Matt 11,10). Han var «brudgommens venn», som profetene hadde talt om flere hundre år før hans fødsel.

Tenk bare på hva som ligger i dette: at et menneske har vært formålet for Bibelens profetier. Og at dette var tilfellet med Johannes, var han selv godt klar over. På judeernes spørsmål om hvem han egentlig var, svarte han: «Jeg er en røst av en som roper i ørkenen: Gjør Herrens vei jevn, som profeten Jesaja har sagt» (Joh 1,23).

Hvilket høyt kall – og hvilke høye forestillinger om hans kommende virksomhet det har vært egnet til å vekke hos Johannes! Skulle da ikke en mann som han være lykkelig?

Men hva ble Johannes' lykke på denne jorden? Aldri så snart er han kommet i gang med virksomheten sin, før han blir kastet i fengsel og senere avlivet på

en måte som var både rå, kynisk og full av forakt. Og Gud griper ikke inn! Det kommer ingen engel som løsner Johannes' lenker. Døren til fengselet hans blir ikke slått opp. Det er som om Gud denne kvelden var død eller falt i søvn.

Så ufattelig handler Gud med sine utvalgte og mest trofaste tjenere. Men i himmelen var ikke Johannes så lite aktet som det for menneskers øyne kunne se ut til – ei heller var hans stilling ulykkelig, ei heller hadde han blitt sveket av sin Herre. Nei, ærendet hans var utført, og Herren skyndet seg bare med å hente sin venn ut av løvens gap for at han ikke lenger skulle lide under de gudløses mishandling, men jo før, jo bedre få den evige glede i eie.

Men for det menneskelige øyet, som bare ser på lykke og fremgang, hvordan ser det da ikke ut!

Den andre som skal nevnes, er Jesu mor, Maria. Hun er sannelig den høyest benådede blant kvinner på jorden. «Fra nå av skal alle slekter prise meg salig», sier hun selv i sin lovsang. «Salig er det morsliv som har båret deg, og det bryst som du har diet!» (Luk 11,23), utbryter en kvinne i skaren spontant etter å ha lyttet til Jesu ord og vært vitne til hans gjerninger.

Det svimler unektelig også for tanken, når vi ser på den nåden og æren som ble Maria til del. Vi har vanskelig for å fatte at det virkelig er et menneske forunt å være mor til Guds Sønn. Hvis noen skulle være lykkelig og livet igjennom bli båret som på englehender, så måtte det være henne som av Herren var utvalgt til så stor en nåde og ære.

Men hvordan gikk det for Maria med å nyte denne store nåde og lykke? Jo, intet menneskehjerte på jorden har lidd under bitrere erfaringer enn hennes. Hva hun for det første måtte gjennomgå under og etter fødselen til det dyrebare barnet: å måtte nøye seg med husly i en stall og senere flykte til Egypt med sitt barn, skal bare nevnes i forbifarten. Men to forskjellige trekk fra hennes senere historie skal vi her gå nærmere inn på.

Det første er da barnet for første gang er med til Jerusalem ved tolv års alder, og blir igjen i tempelet når Josef og Maria drar hjem. Fortellingen er velkjent, men prøv et øyeblikk å sette deg inn i følgende omstendigheter:

Det dyrebare barnet, Guds egen sønn, hvis fødsel ble varslet av engler, er av Gud spesielt betrodd til denne morens trofaste omsorg. Og nå er barnet forsvunnet. Selv er hun på vei hjem fra Jerusalem. Hun leter en dag blant slektninger og kjente i reisefølget, men finner ham ikke. Så må hun tilbake til Jerusalem. Hun møter ham heller ikke på veien, slik hun håpet. Hun leter i Jerusalem på alle steder hvor det er en mulighet for at han kan være, men forgjeves.

Prøv å forestille deg hvordan hun må ha hatt det, hvilken stor uro og angst som ligger bak ordene som glipper ut av henne da hun til slutt, etter tre dagers leting, finner ham i helligdommen: «Se, din far og jeg har engstet oss og lett etter deg».

Bare en far eller mor kan til en viss grad forstå hva Maria har lidd. Hun har mistet en sønn som det ikke fantes maken til på jorden. Han er Guds egen enbårne sønn, spesielt betrodd til henne, og nå er han borte. Så lang tid har allerede gått, at tanken unektelig må ha meldt seg: Du vil aldri se ham igjen.

I tillegg til dette kommer det som må ha vært det aller vanskeligste for Maria: Dette er ikke en sorg hun kan se på som sendt fra Gud og som hun kan få styrke fra ham til å bære. Den bitreste brodden i hennes smerte, er tanken på at det er *hennes egen skyld* at det har gått som det har gått. Dette barnet var betrodd henne av Gud, og nå har hun, ved sin likegyldighet og forsømmelse, pådratt seg Guds hellige vrede.

Som et tordenbrak må det ha lydt i hennes hjerte: Det er du som har skylden. Og det er for dine synders skyld at dette har rammet deg. Gud kunne ellers ha styrt det annerledes, men han har mistet tålmodigheten med deg. Du er uverdig til den nåde og ære du har nytt, og derfor har Gud tatt sin sønn tilbake igjen. Du er skyld i at verdens frelser er tapt for alltid. Både Gud og mennesker må fordømme og forbanne deg. Du er den mest uverdige synderen som noensinne har levd på jorden.

Se, med slike forferdelige tanker pleier djevelen å fylle et fromt og gudfryktig hjerte, når først en forsømmelse og deretter en ulykke inntreffer. Da tordner han løs, forbanner det over alle grenser og plager det med de mest urimelige tanker og forestillinger. Dette måtte også Guds Sønns mor gjennom. Nå tier hun helst med den høye æren hun nyter – på samme måte som David helst tidde med sin kloke regjering, da han så seg selv skyldig i sytti tusen menneskers død. Slik behandler Gud sine beste og kjæreste venner!

Men ordene som Simeon sa til Maria: «også din egen sjel skal et sverd gjennombore» (Luk 2,35), var ennå ikke gått i oppfyllelse. Hvor mye har ikke morshjertet måttet lide av uro og angst når Maria, mens hun sto midt i flokken av Jesu tilhørere, merket den bølgen av uvilje og bitterhet som slo ham i møte fra fiendens side, eller hørte om planene som ble rettet mot hans liv. Nåden opphever ikke de rent naturlige følelsene. Selv Herren Jesus engstes jo i Getsemane. Maria har følt nøyaktig det samme som enhver mor i hennes sted ville ha følt.

Og hva ble det så ikke til, da det hun lenge hadde fryktet, skjedde, og hun visste at hennes sønn var i de rasende rovdyrenes vold? De har mishandlet legemet hans, får hun vite – han er blitt pisket. Måtte ikke morshjertet ha krympet seg av smerte ved tanken på dette! Så blir han dømt til døden, og hun ser ham på vei til retterstedet, bærende på sitt kors. Umiddelbart etterpå ser hun ham henge på korset, med nagler gjennom hender og føtter. Da trengte sverdet for alvor gjennom Marias sjel.

Og selve «smertenes mann», vår dyrebare frelser, naglet til korset og lidende helvetes kvaler i sin sjel – hvilket storslått og edelt eksempel å betrakte! Men hans lidelse kan intet menneske fatte. Ikke desto mindre er den et typisk eksempel på Guds underlige fremgangsmåte med sine: De skal gjennom lidelser gå inn i herligheten.

Derfor heter det også i Guds ord: «la oss løpe med tålmodighet i den kampen vi har foran oss, med blikket festet på Jesus … For å oppnå den gleden som ventet ham, led han tålmodig korset, uten å akte vanæren, og har nå satt seg på høyre side av Guds trone. Ja, gi akt på ham som utholdt en slik motstand fra syndere, for at dere ikke skal gå trett i deres sjeler og bli motløse» (Hebr 12,1–3).

Hva er det så vi skal lære av disse eksemplene?

Vi skal for det første hente litt visdom og innsikt derfra, om livet generelt. Men det er jo ikke bare livsveien vår – om den skal være lettere eller tyngre å vandre – det handler om her. Vi skal derfor av disse eksemplene også lære at vår store, allmektige Gud og Far, som har skapt oss i sitt bilde og bestemt oss til salighet hjemme hos seg, ikke uten videre har tenkt å gi oss vårt gode *her*.

Han leder og styrer det tvert imot slik, at de som i evighet skal nyte den himmelske gleden hos ham, her i tiden må smake det bitre i så stort et mål at det kan bidra til å forsøte tanken på den himmelske saligheten, og også holde Guds og menneskers fiende, synden, i sjakk. Dette renser og lutrer legemet, sjelen og ånden, og gjør dem skikket til det målet de er bestemt for.

For det andre: Når vi ser på de gamle hellige i Guds menighet, hans fortrolige venner og kjæreste barn, og ser hvordan livene deres her på jorden var en uavbrutt kjede av lidelser og prøvelser, bør vi i større grad stoppe opp i vår utålmodighet og være tilfreds under det mindre mål av lidelse han gir oss. Hvorfor skulle vi ha det bedre enn disse?

Vi vet at lidelsen for en stor del står i forhold til måten vi bærer den på. Utålmodigheten legger dermed ofte de tyngste steinene til byrden. Du som klager og ikke kan forstå hvorfor du må lide: du måtte jo stå i en underlig særstilling hvis nettopp du skulle slippe unna lidelse. Hvorfor skulle du ha det bedre enn David, Johannes og Maria? Har du fortjent så mye mer enn disse Guds hellige?

Tenker du dypere over det, vil du utvilsomt ikke bare bli tilfreds med det målet av lidelse du har, men også undrende spørre deg selv om ikke du har altfor lite av det, og er blant dem som får sitt gode i sin levetid.

Ja, se litt nærmere på deg selv og ditt eget liv. Er du da virkelig et så godt og lydig Guds barn, at du skulle ha grunn til å forvente deg mer godt her nede enn Gud har gitt deg? Og vet du om synd i livet ditt, og erkjenner at du har fått langt mer godt enn du med rette har fortjent, hvorfor klager du da?

Men dette er talt som til en hedning. Er du en kristen, så vet du at du fortjener intet annet enn helvetes ild, og at Gud ikke handler med oss etter vår fortjeneste. Derfor spør vi nå: Er du da et så godt og lydig Guds barn at Gud ikke behøver å fremme din vekst i det gode, gjennom tukt og lidelse? Hvordan står det til med kjærligheten til ham og lydigheten mot ham, din kjærlighet til nesten, din ydmykhet, din saktmodighet og kyskhet, din bønn og den slags?

Han handler ikke med oss etter vår fortjeneste, det er sant, for all vår synd er lagt på Guds Sønn. Men å tukte og drepe Adam i våre hjerter, og å øve oss i bønn og tro, kjærlighet, ydmykhet og andre kristelige dyder – det både kan han og vil han.

Hvorfor da all din utålmodighet? – når du har langt mer godt enn du med rette har fortjent, og når Gud ikke handler med deg etter dine synder, men kun i sin kjærlighet søker å fremme din vekst i det gode.

For det andre: Tenk på hvor mye verre du kunne ha hatt det enn du har det i dag! Har det ikke vært tider hvor du har bevet for et langt større onde enn det som plager deg nå? Eller vet du ikke om mennesker som bærer på langt tyngre byrder enn deg? Hvorfor skulle da nettopp du ha det bedre enn andre? Skal du

ikke elske din neste som deg selv? Hvordan kan du da mene at du skulle ha det bedre enn din neste?

Du er for eksempel alvorlig syk. Men kanskje kjenner du noen som har en sykdom som er mye mer alvorlig og vanskeligere å bære enn din. Du er kanskje fattig og elendig, men du vil ikke bytte med dem som sitter i fengsel eller er fanget i sinnssykens mørke. Hvorfor skal du ha det bedre?

Altså: Bak deg har du hele fortiden din, fylt med synd. Hva har du da fortjent? Foran deg ligger spørsmålet åpent: skal du nå himmelen eller bli evig ulykkelig? Hvor mye tukt tror du ikke det kreves for at det første skal lykkes? Rundt deg har du mennesker som har langt mer lidelse enn deg. Hvorfor skal du ha det bedre enn dem? Over deg har du en hellig, allvitende Gud som hele livet ditt ligger åpent og blottlagt for.

Når stillingen din er slik, så vokt deg for utålmodighet. Bøy deg i støvet for den hellige, allmektige og nådefulle Gud, og la deg nøye med nåden hans.

På den andre siden vil man også alltid kunne treffe mennesker med en bekymring som går i en helt annen retning. Mot alt som er sagt i denne artikkelen, vil de innvende at det bare dreier seg om de virkelig sanne Guds barn.

Selv må de skjelve ved tanken på at det tunge de møter, bare er en velfortjent straff fra Gud. De vet med seg selv om synd og utroskap av så alvorlig og betenkelig karakter, at de med rette mener at de må forvente at Gud i sin vrede ikke vil ha med dem å gjøre, ikke vil høre bønnene deres, men forkaste dem for evig. Og det de må lide, ser de bare som et tegn på denne Guds vrede og forkastelse.

Men hør, du som bærer på denne frykten:

La så være at Herren var vred og helt hadde sviktet og sluppet deg! Men hvem har da gitt deg den forestillingen at han skulle være umulig å forsone og formilde igjen? Han kan da vel, ifølge sin uforanderlige, store barmhjertighet, igjen vise seg nådig mot deg! Skriften sier det gang på gang om Gud: at han mest av alt vil fred og forlik. «Han går ikke alltid i rette, og gjemmer ikke på vrede for evig … Mitt hjerte vender seg i meg, all min medynk våkner» (Sal 103,9, Hos 11,8).

«Jeg har ikke behag i den ugudeliges død», sier han selv, «men i at den ugudelige vender om fra sin ferd og lever» (Esek 33,11).

Da Herren så at folkene i Ninive omvendte seg fra deres onde vei, «da angret han det onde han hadde sagt at han ville gjøre mot dem. Og han gjorde det ikke» (Jon 3,10).

Om kong Akab heter det at «det har aldri vært noen som Akab, han som solgte seg til å gjøre det som var ondt i Herrens øyne» (1 Kong 21,25). Straffen Herren forkynte ham, var derfor hard. Men da Akab falt Gud til fote i anger og bønn, kom Herrens ord til Elias slik: «Har du sett at Akab har ydmyket seg for meg? Fordi han har ydmyket seg for meg, vil jeg ikke la ulykken komme i hans dager» (1 Kong 21,29).

Når Herren truer med straff, vil han ikke annet enn at synderen skal bøye seg for ham i anger og bot. Da er det hans glede å få vise ham nåde.

Selv trollmannen Simon, som lå i «bitterhetens galle og i urettferdighets lenker», fikk, i tilknytning til forbannelsen Peter uttalte over ham, følgende

oppfordring: «Omvend deg derfor fra denne din ondskap, og be Herren om at kanskje ditt hjertes tanke måtte bli deg tilgitt!» (Apg 8,22).

Til den lunkne i Laodikea lød de strenge ordene fra Herren: «Fordi du er lunken, og verken kald eller varm, vil jeg spy deg ut av min munn.»

I våre øyne kan det se ut som en ugjenkallelig dom. Og likevel får han en oppmuntring til å vende om og gjøre bot: «Jeg råder deg at du kjøper av meg: Gull, lutret i ild, for at du kan bli rik, og hvite klær, for at du kan være kledd i dem og din nakenhets skam ikke skal bli stilt til skue, og øyensalve til å salve dine øyne med, for at du kan se. Alle dem jeg elsker, dem refser og tukter jeg. Derfor, ta det alvorlig og omvend deg!» (Åp 3,14–19).

Eksempler som disse, viser hva Herrens hensikt er, og hvordan han er innstilt mot oss. Han vil bare én ting: at synderen gjør bot og søker hans nåde. Han kan hjemsøke synden med ris og våre misgjerninger med harde slag, men alt er for å drive synderen til nådestolen, og der møte ham med sin nåde.

«Gud har aldri for vane», sier Luther, «å forkaste et menneske, så fremt det ikke har kommet så langt at det ikke lenger er noe håp for dets omvendelse.

Når du derfor er i nød og angst, så grip fatt i din egen samvittighet og hør etter i ditt hjerte dom du virkelig er så fiendtlig innstilt mot Gud at du aldeles ikke vil omvende deg til ham. Hvis dette ikke er tilfelle, men du tvert imot mer enn gjerne vil omvende deg og komme til Gud hvis han bare vil ta imot deg, og og hvis du av hjertet hater dine synder, slik at du ønsker deg nåde til å kunne avstå fra dem, da skal du aldeles ikke fortvile.»

«Kom og la oss gå i rette med hverandre, sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull» (Jes 1,18).

Vi har her brukt ord og eksempler som kan virke som om de bare gjelder helt gudløse mennesker. Dette har vi gjort med overlegg, fordi en kristen under alvorlige hjemsøkelser ofte likefrem anser seg selv som en gudløs. Men forøvrig er det ikke sikkert at du trenger annen omvendelse enn den daglige, som består i at du drives av synden til nådestolen, for der å begjære alt av Kristus, både tilgivelse og kraft til seier over synden.

Merk deg derfor nøye følgende forskjell:

Hvis du ønsker å leve uforstyrret i synden, borte fra Gud, da kan intet evangelium verken smake, trøste eller hjelpe deg. Er det derimot bare kjødets kjærlighet til synden du føler, og din egen avmakt når det gjelder å bli den kvitt, men du for alt dette dømmer deg selv og inderlig ønsker deg hjelp fra Gud, ja, med alt du ser som synd, ønsker du deg hen til nådestolen – da er det et ualminnelig snedig og ondskapsfullt djevelens mesterstykke, at han slik kan ta hele evangeliets hovedlære fra deg, uten at du vet det.

Hva vil det si: «ta evangeliets hovedlære fra meg, uten at jeg vet det»?

Jo, at du skal gå der og føle deg halvt fordømt og med en såret samvittighet, selv om du kommer med alle dine synder til Kristus. Hva sier Skriften om dette? Skal det fremdeles være spørsmål om din egen rettferdighet, når du for syndens skyld har tatt din tilflukt til Kristus? Er du, når du tror på ham, da ikke blant dem som Herren ikke vil tilregne synd?

Men – ikke sant – med alt ditt evangelium og all din tro, så er det en som i det skjulte hvisker deg i øret: «Du må selv være mer frigjort fra syndens makt, ellers er du en hykler, en trell, og Kristus gavner deg intet.»

Da gjelder det om å holde øyet ufravendt rettet mot Gud, mot hva Gud har sagt, og spesielt i prøvelsestider vokte seg som for djevelen selv, for å regne med følelser.

Viser ikke utallige eksempler fra de gamle helliges liv at, når Gud vil prøve og øve et menneskes tro, så stiller han seg an som om dette mennesket var den største synder på jorden, og at han overhodet ikke vil ha noe med det å gjøre. Hvordan skulle vi ellers kunne vandre i tro, hvis ikke Gud oppførte seg således?

Så still kun ganske enkelt spørsmålet slik: Gud! Kan jeg regne med din nåde? Vil du være vred for evig, eller kan jeg regne med din nåde?

Hva svarer så Gud? Vokt deg for å vente på svaret i ditt hjerte. Det svaret du får der, er prøvelsens svar – et svar i likhet med det den kanaaneiske kvinnen fikk. Svaret må du søke i Skriftens vitnesbyrd om Gud. Hva svarer så Gud, når du ganske enkelt og likefrem spør: Kan jeg regne med din nåde?

Hvis du nå bare kan fastholde dette, at du midt under lidelsen eier Guds nåde, så takk din Gud for det du må lide. Det er kun Guds stadige kamp mot den fiende som du selv i ånden hater: din synd. Gled deg derfor når han i sin kjærlighet slår deg.

Men får du innimellom tider med hvile og glede, så ta med takknemlighet også imot dette. Du behøver ikke, som de vantro helgener gjør det, oppsøke lidelsen eller vrake det gode du får av Gud. Ingen av Guds hellige har selv søkt lidelsen – ikke engang Jesus, som tvert imot ba om at, hvis det var Faderens vilje, så la denne kalk gå ham forbi. Alt hva vi, med Jesus som eksempel, bør gjøre, er å stille og uten klage ta imot lidelsen når vår himmelske Far sender oss den.

Gud gi oss nåde til å lære av de eksempler vi her har sett på, slik at vi ved utholdenhet og den trøst som skriften gir, kan bevare vårt håp.

En kristens trøst i enhver bekymring

«Og jeg så at han som satt på tronen hadde en bokrull i sin høyre hånd. Det var skrevet både inne i den og utenpå, og den var forseglet med sju segl. Og jeg så en mektig engel som ropte med høy røst: Hvem er verdig til å åpne boken og bryte seglene på den? Og det var ingen i himmelen eller på jorden eller under jorden som kunne åpne boken eller se i den. Da gråt jeg sårt fordi ingen var funnet verdig til å åpne boken eller se i den. Men en av de eldste sier til meg: Gråt ikke! Se, løven av Judas stamme, Davids rot, har seiret. Han kan åpne boken og de sju seglene på den. Og jeg så – og se: Midt mellom tronen og de fire livsvesener og de eldste, sto det et lam, likesom det hadde vært slaktet. Det hadde sju horn og sju øyne, det er de sju Guds ånder som er sendt ut over hele jorden.» (Åp 5,1–6).

Så herlig, så sterk og så mektig er den trøsten som ligger i disse ordene, at dersom vi virkelig fikk øynene våre åpnet til å se den, og i våken tro kunne holde den for sann, så skulle vi vel én gang for alle legge fra oss alle våre bekymringer og si: Nå er det nok. Nå kan Gud gjøre hva han vil med meg. Ja, nå kan alle onde ånder og onde mennesker gjøre med meg hva de makter. Jeg frykter ikke for noe lenger.

La oss et øyeblikk stanse ved bare to eller tre punkter i de anførte bibelordene. Johannes ser og hører noe i himmelen. Hva ser han? Han ser en bokrull i den høyre hånden til han som sitter på tronen. Og hva er så denne bokrullens innhold? Den inneholder, slik røsten fra himmelen sa det til Johannes: «det som skal skje etter dette» (kap. 4,1). Det ser vi også av de følgende kapitlene, hvor bokrullens segl, ett for ett, blir brutt.

Den åndelige betydningen av synet er derfor dette: Bokrullen inneholder «det som skal skje etter dette» – med verden i alminnelighet og med Guds folk i særdeleshet.

At den hviler i den høyre hånden til han som sitter på tronen, vil ikke bare si at Gud inntil de minste detaljer vet hva som skal møte oss. Da den er i hans høyre hånd, altså i den hånden han virker med velde, vil det også si at den store, allmektige Gud er den som leder og styrer alt. Han holder så nøye regnskap med alt som skal møte oss at han til og med har skrevet det opp i en bok.

Men er det ikke nettopp hva som skal skje etter dette som våre bekymringer først og fremst dreier seg om? Vi har oppnådd den store lykke å ha blitt virkelig troende kristne, og tæres derfor ikke av «verdens bedrøvelse» som fører til død.

Men nettopp fordi vi er kristne, møter vi en hær av nye bekymringer knyttet til viktigere ting. Først og fremst vår egen sjel, våre synder og kamper, og de farer og fristelser vi alltid er utsatt for. Deretter våre nærmeste og andre menneskers sjeler, og hvordan det skal gå med dem. Videre, tanken på kirkens framgang og samfunnslivets utvikling. Og til slutt en hel mengde småting som likevel ofte foruroliger oss sterkt.

Foruten at en kristen er fylt av kjærlighetens omsorg for alt og alle og har et åpent blikk for betydningen av forhold og ting som andre ikke ser noe særlig i, så er han også alltid en skyteskive for djevelens glødende piler. Denne utrettelige fienden søker med fristelser, anfektelser og alle slags falske innskytelser å forstyrre vår fred, slik at en kristen ofte ikke har ro, verken dag eller natt.

Under disse omstendighetene, hva kan jeg klynge meg til og finne trøst i? Hvor kan jeg lene mitt trette hode og finne hvile?

Hvis jeg bare kunne se hva som ligger i dette: Alt som møter oss er skrevet i en bok som hviler i høyre hånd til han som sitter på tronen! Som David allerede så det og sang, for derved å trøste sin egen sjel: «I din bok ble de alle oppskrevet, de dagene som ble fastsatt da ikke én av dem var kommet» (Sal 139,16).

Vi har fremdeles en far i himmelen som med en slik omsorg og trofasthet har hånd om alt som angår oss at han har skrevet det opp i en bok som han holder i sin høyre hånd. Dersom vi virkelig kunne tro og regne med dette, mon ikke våre arme hjerter da skulle finne hvile og ro? Og mon vi da ikke skulle ha trøst og fred for dagen i dag og dager som kommer?

Men her dukker nå «hedningen i vårt bryst» fram, sammen med vår fornuft og vår vantro og sier: Ja, alt som har å gjøre med de store verdensbegivenhetene, alt som angår kirken i sin helhet – det er skrevet i boken som er i høyre hånd til han som sitter på tronen. Men hva som angår meg personlig, det er for smått.

Javisst, forstanden forstår det ikke. Men hva skal vi gjøre når han som sitter på tronen selv har sagt at han strekker til, ikke bare for hvert enkelt menneske og dets minste anliggender, men til og med for hver eneste fugl på jorden? Hvordan skal vi forholde oss til en slik forsikring?

På den ene siden vil fornuften svare at det er umulig, en fullstendig urimelig tanke. På den andre siden lyder det fra hele den synlige skapningens utallige vitner, som et kor av tusen stemmer: Se, hva Gud Herren har gjort! Se, hva han har skapt av stort og smått! Og når han én gang har frembrakt alle disse små ting, skulle det da ikke være like lett å ha øye med dem og dra omsorg for dem?

Akk, om vi dog kunne våkne fra det forferdelige vantroens mørke som fyller vår sjel. Her går vi, omgitt av talløse vitner om Guds makt og Guds herlighet, men ser likevel intet av det. La oss begynne å be for oss selv, så usle vi er. Du vil vel ikke helt og holdent forkaste Herren Jesus og åpenlyst gjøre ham til en løgner?

Det er jo ham som har sagt: «Selges ikke to spurver for en skilling? Men uten deres Far faller ikke én av dem til jorden. Men endog hårene dere har på hodet, er talt alle sammen. Frykt derfor ikke! Dere er mer verd enn mange spurver.»

Kan det tenkes noe som har en mindre betydning enn et hår? Og nå sier Jesus, han som er sanndru, han som umulig kan lyve, at han har så stor innsikt i alt som angår oss at hårene vi har på hodet, er talt alle sammen.

Tenk da over hva som ligger i et uttrykk som dette! Her er det ingen annen utvei enn blankt å erkjenne at Gud er større enn alle våre tanker, ufattelig stor i sin makt og sin omsorg for oss, innskrenkede vesener som vi er. Alternativet vil være å blankt avvise alt hva han sier, som løgn.

Ja, for å si det enda sterkere: Vi må være dårer om vi ikke en gang kan se hva hele den synlige skapningen er et vitnesbyrd om: at Gud er mektig til å sørge for selv den minste av hans skapninger – dårer slik som de David taler om når han sier: «Dåren sier i sitt hjerte: Det er ingen Gud» (Sal 14,1).

Egentlig er dette kun barnslig småtteri for de kristne. De tror jo på ting som er tusen ganger større – de tror at Gud for vår skyld er blitt menneske, og at Jesus har blitt vår bror og som det rette offerlam har sonet vår synd.

Men så bakvendte er vi i vår tankegang at vi, etter å ha feiret jul og påske med den største glede og andakt, umiddelbart etterpå kan være blottet for tro når det gjelder den mest elementære erkjennelsen av Gud. Så lenge ingen prøvelse rammer oss, er det enkelt nok å tro. Men dersom noe virkelig foruroligende inntreffer, er det straks som om det ikke fantes noen Gud.

Det er derfor vi for alvor bør gjøre oss klart hvordan vi virkelig oppfatter Gud – om vi tror at han ennå lever iblant oss, at han er den han i Ordet sier at han er, og det til enhver tid og stund.

Også når det dypeste mørket senker seg om oss, bør vi kunne bringe vårt hjerte til ro og si: «Ennå, o Gud, er du like nær, ennå er du like trofast og mektig og har den samme kjærlighet til meg som den gang jeg fikk lov til å smake og se hvor liflig du var. Jo mer bittert og mørkt du i øyeblikket gjør det for meg, desto større er den nåden og gleden du derved bereder for meg.»

Det er til en slik erkjennelse av Gud vi bør komme. Da har vi en mektig trøst i alle slags bekymringer, og en salig fred i de bitreste tider.

Men her kan man møte en innvending som denne:
Det er for så vidt riktig at alt som skjer med oss er sendt oss av Gud, men dette gjelder kun forhold som ikke beror på mennesket selv. Har jeg selv, med min egenvilje eller av andre syndige beveggrunner, brakt meg selv i ulykke, så må jeg også bære det fulle ansvaret for dette og ikke trøste meg ved tanken på Guds ledelse.

Svar: Dette er i og for seg riktig, men blir ofte anvendt feil. Det er sant at Gud har gitt oss en viss frihet, og i kraft av denne har vi mulighet til å gjøre oss selv ulykkelige, både for tid og for evighet – nemlig når vi med fullt overlegg fortsetter å stå hans Ånd imot. Men i denne sammenhengen er det to ting vi skal merke oss.

For det første: Hvis du ved synd og dårskap har brakt deg selv i ulykke, men angrer på din ferd og fra nå av vil lyde Gud og følge hans råd, så er Guds nåde

og faderlige omsorg så stor, at han vil vende det til det gode. Han vil vende de skjebnesvangre følgene av din dårskap til ditt beste. «For vi vet at alle ting samvirker til gode for dem som elsker Gud» (Rom 8,28). Han går ikke alltid i rette og gjemmer ikke på vrede for evig (Salme 103).

Det var deres egen vilje Israel trengte igjennom da de skaffet seg konger til å herske over seg, men Gud slo likevel ikke hånden av dem. Han viste dem like mye nåde som før. Følgen var at de måtte lide noe mer enn før.

Paulus var i sin vantro en Kristi fiende og forfølger. Men Gud gjorde ham til apostel, ja, den største blant disse. Også det onde Paulus hadde gjort, ble vendt til det gode. Det tjente til ydmykelse for ham selv (1 Kor 15,9), og tjente og tjener andre til trøst (1 Tim 1,13.16).

«Det er Guds gjerning og særlige kunst», sier Luther, «å gjøre noe godt av det vi har gjort galt. Jeg har i sannhet ofte utrettet ting, uviselig og i dårskap, ting som senere i stor grad har forferdet meg, slik at jeg ikke visste min arme råd for hvordan jeg skulle redde meg ut fra det. Men da har Herren funnet en slik utvei for å bøte på skaden jeg hadde voldt, at alt er blitt godt igjen. Og slik handler Gud med alle sine hellige. Vel kan de feile og gjøre noe galt, men likevel må det ende godt, eller i alle fall gå over uten å gjøre altfor stor skade. Gud er den allmektige skaper, som av intet kunne frembringe alt, derfor kan han også la noe godt springe fram fra ondt.»

For det andre: Den som frykter at han fremdeles på et eller annet punkt står Guds vilje imot, men med engstelig hjerte sukker til Gud: «Herre, forbarm deg! Bryt ned min egenvilje og led meg inn på din viljes vei. Du må bruke hva middel du vil, bare jeg i sannhet blir din og lyder din røst» – han har all rett til å trøste seg med Guds nådige ledelse. Den motstanden mot Guds vilje som han selv med beven beklager, og mot hvilken han påkaller Guds, den allmektiges hjelp, er intet annet enn kjødets strid imot ånden.

Da er sinnet på Guds side, og dermed er saken i Guds hånd. Denne kjødets motstand, som bare desto mer driver oss til Gud, fører ingen i ulykke. Men det er mulig at den må pines og dødes gjennom stor lidelse, slik at den mektige egenviljen blir nedbrutt og du gir deg inn under Guds vilje, og for alvor begynner å fly alt du ser at Gud i sitt Ord forbyr.

Begynner du derimot å «vandre i ugudelige folks råd» (Sal 1), forsvare og unnskylde synden for å få aksept for din inntreden på «syndens vei», da har det skjedd et indre fall. Du velger med overlegg syndens vei og motstår med forsett Guds Ånd. Da må du ikke trøste deg ved tanken om Guds ledelse; da går du din egen vei til ulykke.

Men selv om denne trøsten gjelder for meg personlig, så er det likevel fremdeles nok av ting som bekymrer, vil kanskje noen si. Det er bekymringer for mine barn og andre dyrt kjøpte sjelers vel, det er Guds kirke på jorden og de angrep som rettes mot den, og så videre.

Svar: Hva dine barns og andre menneskers vel angår, må du vokte deg for å lesse byrder på ditt svake hjerte som du ikke er i stand til å løse, og heller ikke er befalt å bære. Be om nåde fra Gud til å nytte de midlene som står til din rådighet

med visdom, troskap og flid, og legg så for øvrig de du føler du har ansvar for, over i Herrens hånd.

Når det gjelder Kirken og annet slikt som du mener ligger i menneskers hender, så vokt deg for det naturlige menneskes blindhet: regn ikke med andre guder, andre mektige, enn den eneste sanne Gud. «Kongers hjerter er bekker i Herrens hånd.» Også de ondes råd kan han vende slik at det tjener hans sak.

Og når du ser hva Gud på sine troendes forbønn kan gjøre for et helt folk (1 Mos 18; 2 Mos 32 mfl.), så vær flittig i forbønn, og legg for øvrig alt sammen i Herrens hånd. Han styrer så underlig at en kristen til syvende og sist ikke vet hva som er best, ikke før han får se hva Gud gjør. Glem aldri at han som sitter på tronen, har Gudsrikets bok i sin høyre hånd.

Merkverdig er også det andre synet som det fortelles om i vår tekst. Johannes var så bekymret ved tanken på Guds menighets fremtid at han «gråt sårt» fordi ingen var funnet verdig til å åpne boken eller se i den. Da sa en av de eldste til ham: «Gråt ikke! Se, løven av Judas stamme, Davids rot, har seiret.» Og med det samme så Johannes «midt mellom tronen og de fire livsvesener og de eldste, sto det et lam, likesom det hadde vært slaktet. Det hadde sju horn og sju øyne.»

«Horn» betyr i Skriften kongemakt – altså: Lammet skal herske. Lammets sju øyne – det vil si de sju Guds ånder som er sendt ut over hele jorden – betegner den årvåkenhet han følger med på alt hva som skjer i sitt rike.

Men vi vender tilbake til de mer personlige bekymringene – det er tross alt de som tærer mest på vår kraft og vårt mot. Da det er Guds barn det dreier seg om, Guds barn som tross hjertets dype forderv likevel vil det gode og tidlig og sent sukker til Gud om hans ledelse, så gjelder her en regel uten unntak: Alt som møter dem er sendt av deres himmelske far, eller tillatt av ham, med deres beste for øye.

Likegyldig hva det er, stort eller smått, søtt eller bittert, av åndelig eller legemlig art, så er det bestemt av din trofaste far til ditt beste. For et Guds barn, et menneske som frykter for seg selv, sin egenvilje og sin egen fornuft, og som higer etter å bli ført og ledet av Gud, et slikt menneske er ikke lenger sin egen fører og leder. Han hører inn under Guds omsorg, og hans liv blir styrt av Gud. Om noe skal kunne kalles lykke, så er det dette.

Og synes dette å være så stort at du har vanskelig for å tro det, så lukk opp dine øyne og se deg om på den jord som Gud har skapt. Alt du ser er jo skapt for menneskets skyld. Det pleier selv den blotte fornuft å kunne se. Det finnes ikke en stein, et tre, et strå eller et dyr uten at det er skapt for menneskets skyld og stilt til menneskets tjeneste. Sier ikke dette deg at Gud må ha en ganske spesiell omsorg for mennesket? At mennesket mer enn den øvrige skapningen står hans hjerte nær?

Er din vantro så stor at du kan gjøre din frelser til en løgner når han sier at alle hårene vi har på hodet er talt alle sammen, så se dog på himmelens fugler, legg merke til liljene på marken – dette er hva Jesus selv har bedt oss om å gjøre (Matt 6,26–34).

Får du øynene dine åpnet til å se at Gud i hele sitt skaperverk har hatt mennesket i tanke, så kan ikke dette annet enn å bli deg et mektig vitnesbyrd om

hvilken stilling mennesket inntar hos Gud. Du vil forstå at han i alt han sender oss, først og fremst må ha vårt sanne og høyeste vel for øye, vår evige salighet.

Betrakt nå dette i lyset av dine bitreste erfaringer – kanskje du da vil finne idel guddommelig kjærlighet bak det hele.

Kanskje du har mistet alt du eide og er i den dypeste bekymring rundt tanken på hvordan det skal gå med deg og din familie. Eller du har mistet den beste og mest uunnværlige venn du hadde på jorden. Eller dine kjæreste forhåpninger er med ett slag blitt knust. Alt slikt er bittert å oppleve, men en gang, i evighetens lys, skal du få se klart at med alt som rammet deg av bittert og tungt, tok Gud i sin kjærlighet sikte på det ene: at din udødelige sjel måtte frelses.

Eller kanskje du har enda bitrere erfaringer? For eksempel den at nettopp da Guds nåde mot deg hadde gjort det til ditt hjertes høyeste ønske, at ditt liv heretter måtte være til ære for din Gud og til velsignelse for mennesker rundt deg, så ble du ganske umiddelbart stilt overfor hittil ukjente fristelser og havnet i en slik syndens elendighet, at du likefram har blitt – eller trodd du har blitt – til anstøt for mennesker og til vanære for evangeliet. Og du vil heller mange ganger ville dø, enn at dette skulle skje.

Vær bare stille! Bring ditt hjerte til ro! Selv noe så usigelig vanskelig lar Gud sine kjæreste barn erfare.

Den trofaste disippel som var villig til endog å dø for sin Herre – og også gjorde det til slutt – måtte bittert gråte over sin forferdelige fornektelse av Jesus. Den høyest benådede blant kvinner, utvalgt til å være Guds Sønns mor, hun som en gang jublende sang: «Fra nå av skal alle slekter prise meg salig» (Luk 1,48) – hun måtte en gang bittert bebreide seg selv for at hun hadde latt det dyrebare barnet være uten oppsikt, slik at det i tre dager måtte anses for tapt.

Det er vår dypt rotfestede hang til hovmod og selvforgudelse som ved slike bitre erfaringer skal etses ut av vårt hjerte. La oss derfor bare ære Gud og de høye tankene han har tenkt om vår evige frelse! Alt han sender – eller tillater å komme – skal rense og lutre oss, befeste oss i nåden, døde vårt gamle menneske, hellige vårt sinn, forøke vår tro og vår bønn, vår ydmykhet og vårt alvor, gjøre oss trett av livet her med dets forførende spill og vekke vår lengsel etter himmelen.

La oss da, når vi først forstår at Gud har så vise og kjærlige hensikter med alt han sender oss, ydmykt og takknemlig prise ham for det og aldri glemme det gyldne ordet som står og faller med Herren selv: «Endog hårene dere har på hodet, er talt alle sammen.»

Og ser du deg selv som altfor uverdig til en slik overveldende nåde, så merk deg hva som stod i vår tekst om alle skapte veseners uverdighet overfor Gud. Ingen, verken i himmelen eller på jorden, ble funnet verdig til å åpne boken eller bare til å se i den. Og likevel var det for Johannes ingen grunn til å gråte. Det var én som var verdig: Løven av Juda stamme – det slaktede lammet han deretter så.

Måtte dette samme synet gripe oss slik at det stadig stod for øynene våre og minnet oss om at alene det slaktede lammet er verdig – og det for oss. Det var jo ikke for seg selv det ble slaktet, men for oss. Og for Lammets skyld har vi en slik

verdi for Gud at «endog hårene dere har på hodet, er talt alle sammen», og ikke ett av dem skal gå tapt uten at han er med i det.

Det er ingen nød hvor ikke Gud kan hjelpe

«Se, Herrens hånd er ikke for kort til å frelse, og hans øre er ikke tunghørt så han ikke kan høre.» (Jes 59,1)

Det finnes mennesker, og ikke så rent få, som på nesten alle måter gir inntrykk av å være sanne kristne, men som tynges så sterkt av en eller annen sorg, nød eller forlegenhet, at man skulle tro at det ikke var hjelp å finne. Som om det fantes en nød hvor Gud var ute av stand til å hjelpe! Som om Gud var død eller hadde mistet sin makt! Som om det for den Høyestes barn var noe de bare var nødt til å være ulykkelige over.

Disse menneskene synes for øvrig å ha nok av både tro og sunn fornuft. Men med hensyn til en eller annen bestemt nød eller vanskelighet, sørger og sukker de som om de ikke hadde noen Gud eller Frelser. Blir de minnet om å sette sin lit til Gud, svarer de bare: «Ja, jeg vet at Gud er mektig og trofast – men det dreier seg jo her om et forhold hvor all hjelp er umulig.»

En slik motløshets ånd kan fra tid til annen bli mektig hos hvilken som helst kristen. Men Herren svarer nå som før: «Er min hånd for kort til å forløse, eller er det ingen kraft hos meg til å frelse? Hvor er deres mors skilsmissebrev, som jeg har jaget henne bort med? Eller hvem av dem som har noe å kreve av meg, har jeg solgt dere til?» (Jes 50,1–2).

Det er således helt feil dersom du tror at det finnes forhold hvor man som kristen har grunn til å være ulykkelig og motløs. Et Guds barn er aldri ulykkelig – det kan ikke være det. For det første er selve det å være et Guds barn en så stor nåde, at hvilken som helst ulykke som kunne møte oss i livet, også om det ikke var hjelp å finne imot den, kun er å regne som et sandkorn mot hele jordens omfang.

Og for det andre er det hjelp å finne for alle ting hos Gud. Herrens høyre hånd kan forvandle alt. Det som Herren ikke vil, eller ikke finner tjenlig å avhjelpe eller forvandle, bør aldri gjøre Guds barn ulykkelige. Det vil derimot i sannhet være deres største lykke om det forblir som det er. «For vi vet at alle ting samvirker til gode for dem som elsker Gud, dem som etter hans råd er kalt» (Rom 8,28).

Dette er det store privilegiet Guds barn har fremfor andre mennesker: at hva som enn måtte møte dem, så skal det med nødvendighet tjene til deres beste. Verden kan ha mer av gull, sølv, eiendom, klær, mat, latter og moro. Men Guds

barns privilegium – at alt som skjer med dem, skal tjene til deres beste – det har den ingen mulighet til å oppnå. Den anvender tvert imot alt til skade for seg selv.

Når verdens barn er høyest på strå og har det som best, så er de dog intet annet enn djevelens treller, medarvinger til den evige ild.

Guds barn, derimot, når de er i den dypeste nød og har det som verst – når Job sitter i askehaugen, sukkende og klagende og skraper sine sår, når Jeremias ligger i cisternens dynn, Daniel i løvehulen og den fattige Lasarus, full av sår og i usle klær ved den rike manns port – så er det dog ikke verre fatt med dem enn at de midt i det hele er Herrens «øyenstener», hans hjertes lyst, rettferdighetens barn, det hellige folk, det eiendomsfolket som en gang skal bæres av englene hen til Abrahams fang.

Men ikke nok med dette – selv sorgen og lidelsen er også bestemt til å tjene til deres beste. Slik Paulus sier det i Rom 5,1–5, så har vi for det første ved Jesus Kristus fått adgang til den nåde som vi står i. For det andre så priser vi oss lykkelige i håpet om Guds herlighet. Og for det tredje, så roser vi oss av våre trengsler, for vi vet at trengselen virker tålmodighet og tålmodigheten et prøvet sinn, og det prøvede sinn håp. Og håpet gjør ikke til skamme.

Det er innlysende at på denne måten kan Guds barn aldri være ulykkelige. Selve ulykken må tjene dem til gode. Og det som mer er: selve synden, deres største onde, skal ikke fordømme dem, djevelen skal ikke beseire dem og døden skal heller ikke skade dem. På Herrens vink må tvert imot alle disse fryktelige fiendene på en eller annen måte tjene dem til gagn.

Når Paulus i Rom 8 taler om dette, og hvordan alle ting samvirker til gode for dem som elsker Gud, dem som Gud har utvalgt i Kristus før verdens grunnvoll ble lagt, så blir Paulus så fylt av glede, fryd og av freidig mot overfor alt som finnes av makter og motstand, at han med den største frimodighet roper ut: «Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Trengsel eller angst eller forfølgelse eller sult eller nakenhet eller fare eller sverd? Som skrevet står: For din skyld drepes vi hele dagen, vi blir regnet som slaktefår. Men i alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss. For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,35–39).

Grunnen til denne apostelens visshet er det vi leser i vers 31, at ingen fiende vil lykkes når Gud er for oss. Ingen djevel kan anklage oss når Gud rettferdiggjør oss, og ingen synd kan fordømme oss når Kristus er død for oss.

Og endelig, ut fra Kristi kongelige makt over alt det skapte, hans æresplass i himmelen og hans gjerning som vår talsmann, så triumferer apostelen: «ja, mer enn det: som også er blitt reist opp, som også er ved Guds høyre hånd, som også går i forbønn for oss» (Rom 8,34).

Alt dette sier oss at det ikke finnes noen nød hvor ikke Gud kan hjelpe. Det finnes ingen makt som kan skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, og ingen fiende som kan rive Kristi får ut av hans hånd. Skulle disse fortapes, da måtte de – dåret av slangens tale og syndens bedrag, slik våre første foreldre ble det – med vilje og forsett gå bort fra Kristus og ikke ville lyde hans røst. Ingen

kristen fortapes så lenge han frykter for det, hører Guds ord og er villig til å bøye seg for det.

Det finnes hjelp for alt, når bare hjelpen søkes hos Herren og på den måten hvorpå Herren har lovet å hjelpe. Det er umulig at noen som setter sin lit til Herren og kaller på ham i tro, skal bli til skamme. Ransak skriftene, like fra tidens begynnelse, og se om du kan finne et eneste eksempel på dette! Det er kun et ynkelig utslag av vantro, dersom en kristen sørger som om alt håp var tapt.

Gud makter å hjelpe i alt. Han er i alle forhold en Far, en allmektig og trofast Far, som i alle ting hjelper, verner og tar seg av sine barn. «For den som rører ved dere», sier Herren, «rører ved min øyensten.» (Sak 2,12).

Dette er nå Guds barns *alminnelige* trøst, som kan anvendes overfor all slags nød og bekymring. Men ikke desto mindre har Gud for ytterligere å styrke og støtte vår svake tro, gitt oss særskilte løfter for nød av enhver tenkelig art. Dette var så overmåte nødvendig, ettersom vi ofte frykter for og gjør gjeldende, at med oss er det et unntak og at den spesielle nøden vi står i, ikke kan avhjelpes. Da er det en hjelp å finne at også dette særlige forholdet og denne ulykkelige sjelstilstanden er beskrevet av Gud, og at et spesielt løfte er gitt med henblikk på dette.

Det gjelder imidlertid om at vi i denne forbindelse er oppmerksomme på at selv om det finnes mange slags nød og mange slags løfter, så er veien til livet allikevel kun én. «Jeg er veien», sier Jesus, «ingen kommer til Faderen uten ved meg» (Joh 14,6). «Den som har Sønnen har livet. Den som ikke har Guds Sønn har ikke livet.» (1 Joh 5,12).

De mange forskjellige løftene må alltid betraktes som kun deler av det ene og store evangelium og Guds frelsesråd i Kristus, som omfatter alle syndere, men også byr dem alle om å omvende seg og tro på Guds enbårne Sønns navn. For uten troen på ham er det umulig å være Gud til behag.

Det går derfor ikke an å bare tilegne seg et enkelt løfte og regne med at alt dermed er i orden. Gjør man dette, så kan man med all sin tro på Gud og hans løfter likevel gå fortapt. Mange har dødd i troen på Gud og er dog gått fortapt, kun fordi de ikke hadde gått inn gjennom «døren», ikke var kommet som syndere til Kristi forsoningsblod, og ikke hadde hatt den tro som gjør rettferdig og føder på ny.

Står dette klart for oss, vil vi med utbytte kunne betrakte de mange slags løfter Gud gir.

«Men situasjonen er helt fortvilet», sier én. «Jeg har synder på samvittigheten, grufulle synder som roper til himmelen om hevn. Det finnes ingen synd så grufull som min. Hva godt skulle Gud kunne ha å si til meg?»

Hør her, hva Herren har å si til deg og dine like: «Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull» (Jes 1,18). «Ved at de kjenner ham, skal den rettferdige, min tjener, rettferdiggjøre de mange, og deres misgjerninger skal han bære» (Jes 53,11). «For jeg vil være nådig overfor den urett de har gjort, og ikke lenger minnes deres synder» (Hebr 8,12).

Når Herren selv har uttrykt seg slik, da er ikke din stilling fortvilet eller håpløs. Ta ham da bare på ordet og si: «Herre, gjør som du har sagt! Det skje meg etter ditt ord!»

«Men», sier en annen, «med meg er det enda verre. Ikke bare på grunn av synden, men også for syndens makt har jeg grunn til å frykte. Jeg har over lang tid eid troens fred, men er nå et bytte for de mest forferdelige fristelser. Jeg kan ikke se annet enn at synden har fått meg fullstendig i sin vold. Hva kan vel Gud si til en slik elendig synder som meg?»

Så sier Herren:

«For ved at han selv har lidd og er blitt fristet, kan han komme dem til hjelp som blir fristet» (Hebr 2,18). «For synden skal ikke få herske over dere, for dere er ikke under loven, men under nåden» (Rom 6,14). «Ingen skal rive dem ut av min hånd», sier Jesus, «min Far, som har gitt meg dem, er større enn alle, og ingen kan rive dem ut av min Fars hånd» (Joh 10,28–29).

Dette er Herrens egne ord. Vær derfor ved godt mot! Herrens arm er ikke for kort til å frelse, hans øre er ikke for sløvt til å høre. Ta ham på ordet og si: «Herre, gjør som du har sagt! Det skje meg etter ditt ord!»

«Javel, dette er trøsterik tale. Men jeg må for sannhetens skyld føye til at jeg ikke bare plages av mektige fristelser, men også er så ynkelig svak og vaklende, at jeg fullstendig mangler fasthet og kraft til å stå imot. Hvordan skal jeg da kunne hjelpes?»

Hvis du bare for alvor erkjente din svakhet, så visste du også at hjelpen ikke beror på deg selv og din egen kraft, og da skulle du snart bli løst fra fristelsens makt. Du mener at du fremdeles har kraft igjen til å ta opp kampen! Det er denne meningen om deg selv du i fristelsens stund skal frarøves – og når dette har skjedd, kommer hjelpen.

«Frykt ikke!» sier Herren, «Denne store hæren skal dere ikke være redde for. For denne krigen er ikke deres, men Guds» (2 Krøn 20,15). «For Gud er den som virker i dere både å ville og å virke til hans gode behag» (Fil 2,13). «Han gir den trette kraft, og den som ingen krefter har, gir han stor styrke. Gutter blir trette og utmattet, og unge menn snubler. Men de som venter på Herren, får ny kraft» (Jes 40,29–31). «Jeg har gjort det, og jeg vil fremdeles løfte dere, jeg vil bære og redde dere» (Jes 46,4).

Dersom dette er hva Herren selv har talt, så ta ham på ordet og si: «Herre, gjør som du har sagt! Det skje meg etter ditt ord!»

En annen sier: «Jeg for min del er så full av synd og urenhet at jeg likefrem stinker. Mitt hjerte er så kaldt og dødt overfor Herren og henger ved avguder. Hva sier dog Herren til en slik elendighet?»

Så sier Herren: «På den dagen skal det være en åpnet kilde for Davids hus og for Jerusalems innbyggere mot synd og urenhet» (Sak 13,1). «Og jeg vil stenke rent vann på dere, så dere skal bli rene. Fra alle deres urenheter og fra alle deres motbydelige avguder vil jeg rense dere» (Esek 36,25). «Dersom jeg ikke vasker deg, har du ingen del med meg!» sa Jesus. «Den som er badet, trenger ikke å vaske annet enn føttene, han er jo helt ren.» (Joh 13,8.10).

Har nå Herren talt slik som dette om den dobbelte renselsen, så gled deg, du menneske. Vend blikket bort fra alt hva du ser og føler hos deg selv. Ta ham i full tillit på ordet, idet du sier: «Det skje meg etter ditt ord!»

«Ja, jeg vet dette», lyder det fra en annen. «De troende er lykkelige. For dem er det hjelp å få i all slags nød. Men jeg – jeg er en frafallen som troløst har brutt den hellige pakten med mitt livs Gud. Jeg har falt fra den ene synd til den andre, og har ikke maktet å holde rett kurs.»

Ulykkelige menneske, din stilling er alvorlig. Men hør allikevel hva Herren sier også til deg. Grunnen til at også de frafalne tilbys nåde, kan vi lese om i Sal 68,18: «Du for opp i det høye, bortførte fanger, tok gaver blant menneskene, også blant de gjenstridige, for å bo der, Herre Gud!»

Til frafalne lyder det fra Herren: «Bare erkjenn din misgjerning, at du er falt fra Herren din Gud. På forskjellige veier løp du om til de fremmede guder, inn under hvert grønt tre, og på min røst har dere ikke hørt, sier Herren… Vend tilbake, frafalne barn! Jeg vil lege deres frafall» (Jer 3,13.22).

Er det ikke Herren selv som har sagt dette? Da er det jo hjelp og redning å finne også for deg. Tre kun tillitsfullt frem, ta din Gud på ordet og si: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Men hva sier Gud til meg, som i lange tider har forsøkt å gripe Guds nåde i Kristus, for siden i tro å elske og følge ham – men som ennå bare går og sukker og lengter, uten å ha funnet det jeg leter etter?»

Til deg sier Herren: «For han mettet den tørstende sjel, han fylte den hungrende sjel med godt» (Sal 107,9). «Salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten, for de skal mettes» (Matt 5,6).

Har han sagt det slik, så vær sikker på at du nok skal bli hjulpet. La ditt hjerte trøstig si: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Akk, men er det hjelp å finne for en som har det på en helt annen måte – en som ikke lenger kjenner noen lengsel, ingen hunger og ingen tørst, en som ligner en uttørket ørken, en som er så kald og død at ingenting lenger gjør inntrykk på ham?»

Så sier Herren: «For jeg vil øse vann over det tørste og strømmer over det tørre. Jeg vil utgyte min Ånd over din ætt og min velsignelse over din etterslekt. De skal vokse opp som gress blant vann, som piletrær ved bekkene» (Jes 44,3–4). «Ørkenen og det øde land skal glede seg. Ødemarken skal juble og blomstre som en lilje… Det glødende sandhavet skal bli til en sjø, det tørste land til vannrike kilder» (Jes 35,1.7).

Selv om din sjel ikke eier den følbare tørsten, men kun den livløse åker og ørkenens tørrhet, så har du likevel her et løfte om vann, om strømmer av vann, om fylde av Ånd. Ta da Herren på ordet, og si til ham med trøstig mot: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Men hva sier Gud til en som har et hjerte som er så grenseløst ondt, så hardt som stein, ja, fullt av all slags ondt?»

Så sier Herren i Esekiel 36,26: «Jeg vil gi dere et nytt hjerte, og en ny ånd vil jeg gi i dere. Jeg vil ta bort steinhjertet av deres kjød og gi dere et kjødhjerte.»

Har Herren selv sagt dette, så forplikt ham på hans egne ord og si til ham: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Men hva nå med en som lenge har søkt kraft til å seire over sine onde tilbøyeligheter og bli slik som Gud krever at han skal være, men aldri har oppnådd å bli det, og derfor heller ikke har våget i tro å tilegne seg nåden i Kristus? Hva sier Gud om en slik?»

I Lukas 7,42–47 viser Jesus at det aldri er slik at en synder først må bli en mindre synder og deretter komme til tro. Han må tvert imot *først* få forlatelse og tro nåden, og så siden begynne å elske og bære frukt.

I Romerbrevet 7 sier Paulus at vi er «døde fra loven» så vi kan «bære frukt for Gud». Vi står i «Åndens nye vesen, ikke i bokstavens gamle vesen.» Og lenger nede skildrer han utførlig hvordan loven, forbudet og budet kun tjener til å vekke begjær og gi synden liv. I Johannes 15 sier Jesus det samme: «Likesom greinen ikke kan bære frukt av seg selv, men bare når den blir i vintreet, slik kan heller ikke dere bære frukt uten at dere blir i meg… uten meg kan dere intet gjøre.»

Disse ordene viser deg veien du må gå for å bli hjulpet. Gjem dem i ditt hjerte og overvei dem nøye!

«Men», sier en annen, «jeg hadde forstått det slik at Herren ved tukt og hjemsøkelser ville føre meg til omvendelse og bot. Men Gud bedre det! Riset har kun gjort meg verre enn før. Finnes det vel noen tilstand som ligner min? Og har Herren noe å si om meg?»

Ja, hva mener du selv om dette: I Jesaja 57,17–18 står det: «På grunn av Israels syndige begjær ble jeg harm og slo ham. Jeg skjulte mitt åsyn og var vred, og han gikk bortvendt på sitt eget hjertes vei. Hans veier har jeg sett, og jeg vil lege ham. Jeg vil lede ham og gi ham og hans sørgende trøst.»

Ubegripelig under av uforskyldt nåde! Herren sier ikke: «Jeg så hans vei og vil fordømme ham», men: «Hans veier har jeg sett, og jeg vil lege ham.» Har han sagt det slik, så be om at det også med deg må skje etter hans ord!

«Men hva med et menneske som føler seg fullstendig forlatt og sviktet av Gud – som roper, men ikke får svar, nøyaktig slik vi leser i Job 23,8–9: «Går jeg mot øst, så er han ikke der. Går jeg mot vest, så blir jeg ikke var ham. Er han virksom i nord, så ser jeg ham ikke. Går han mot sør, så får jeg ikke øye på ham.» Hva har en slik ulykkelig stakkar å holde seg til?»

Så sier Herren: «Et lite øyeblikk forlot jeg deg, men med stor barmhjertighet vil jeg samle deg. Da min vrede strømmet over, skjulte jeg mitt åsyn for deg et øyeblikk, men med evig miskunnhet forbarmer jeg meg over deg, sier Herren, din gjenløser… For fjellene kan vel vike, og haugene rokkes, men min miskunnhet skal ikke vike fra deg, og min fredspakt skal ikke rokkes, sier Herren, han som forbarmer seg over deg» (Jes 54,7–8.10).

Dette har Herren talt. Grip ham på ordet, og du skal ikke bli til skamme!

«Men her vil kanskje noen si: Jeg må med nødvendighet ha sikkerhet for og visshet om dette.»

Nåvel – men hva mener du egentlig med det? Hvilken sikkerhet ønsker du som er bedre enn Guds eget ord? Har Gud gitt deg et ord, et løfte som han står fast ved, så kan du ikke få noen bedre sikkerhet.

Når en troverdig mann, med en sannferdighet som ikke kan trekkes i tvil, har gitt deg et ord i en sak, så regner du med det og sier at du har full visshet om dette – du har jo hans ord.

Det finnes vel også en følelsens visshet, men denne fortjener knapt nok navnet «visshet». Troen holder seg til det Gud har sagt. Selv om følelsens visshet skulle være den søteste, er troens visshet likevel den tryggeste. Følelsene dine kan svinge, ja, helt forsvinne, men det du eier i Guds løfter, har du alltid i behold.

Sier du nå at du mangler tro – at din tro er så svak at du ikke kan gripe og holde fast ved Guds løfter – se, da fører du ærlig tale. Imidlertid er troen Den Hellige Ånds verk. Verken troen eller Ånden kan man ta av seg selv.

Spør du da: «Har Gud et ord til den som mangler troens gave, den som har en så svak tro? Finnes det et løfte som passer for en slik?», så hør hva Jesus sier: «Hvis da dere som er onde, vet å gi barna deres gode gaver, hvor mye mer skal da den himmelske Far gi Den Hellige Ånd til dem som ber ham?» (Luk 11,13).

Når Jesus har sagt det, så ta ham tillitsfullt på ordet og si: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Men», sier en annen, «jeg skulle ønske at jeg ikke bare hadde løfter å holde meg til, men også så dem oppfylt. Det er ting jeg i tro på Guds løfter har bedt om i ti eller tjue år, men uten at bønnen ennå er blitt oppfylt. Hva skal jeg tro og mene om dette?»

Du skal for det første tenke over at når Jesus lærte oss å be: «Fader vår, la din vilje skje!», og når han selv personlig ba: «Skje ikke min vilje, men din!», så har han dermed lært oss at det er forhold hvor Guds tanker og Guds veier ikke sammenfaller med våre, men likevel alltid er godhet og trofasthet.

For det andre ser vi av Ordet at Gud undertiden venter med bønnhørelsen, men alltid til vårt beste, og at vi bør vente på ham. «Derfor, vent på meg, sier Herren, på den dagen jeg reiser meg for å ta hærfang!» (Sef 3,8). «Vent på Herren! Vær ved godt mot! Ditt hjerte være sterkt! Ja, vent på Herren!» (Sal 27,14). La Herren ha sin tid! «Salig er hun som trodde! For fullbyrdet skal det bli som er sagt henne av Herren» (Luk 1,45).

Dine innfall av vantro kan ikke gjøre hans trofasthet til intet. «Er vi troløse, så forblir han trofast. For han kan ikke fornekte seg selv» (2 Tim 2,13). Herren holder sine pakter og sine løfter i ære. Det lyder med mektig kraft i hans øre når et menneske tillitsfullt sier: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Ja, det er sant. Guds vilje er den beste. Å følge den er vår lykke. Men hva skal da jeg gjøre, som i en ganske bestemt sak famler i mørket og ikke kan bli sikker på Guds vilje?»

Legg dine veier i Herrens hånd, idet du ber: «Far, la ingenting skje som ikke er etter din vilje!» Bruk så din forstand og gjør det du skjønner er rett, men stol på at Gud vil hjelpe og styre.

Han har sagt: «Blinde vil jeg føre på en vei de ikke kjenner. På stier de ikke visste om, vil jeg la dem ferdes. Mørke steder foran dem vil jeg gjøre til lys og bakker til sletteland» (Jes 42,16). «Når du viker av til høyre eller til venstre, skal dine ører høre et ord lyde bak deg: Dette er veien, gå på den!» (Jes 30,21). Ja, dette gjør Gud både i timelige og åndelige spørsmål. Og har han slik lovet å lede oss rett, så ta ham på ordet og si: «Herre, det skje meg etter ditt ord!»

«Men hva sier Gud om en som er bekymret og sørger over de nedslående tilstandene som råder blant Guds folk, over kirkens forfall i vår egen tid, og den gudløshet og sikkerhet som råder overalt? En som gjerne ville gjøre noe for å avhjelpe skaden, men som med smerte ser at han ingenting makter?»

Så sier Herren: «De går gråtende og bærer den sæden de sår ut, de kommer hjem med fryderop og bærer sine kornbånd» (Sal 126,6). «Gled dere med Jerusalem og juble over henne, alle dere som elsker henne! Fryd dere, ja, fryd dere med henne, alle dere som sørger over henne!» (Jes 66,10). Og i Esekiel 9,4 byr Herren: «Gå midt igjennom byen, midt igjennom Jerusalem, og sett et tegn i pannen på de mennene som sukker og jamrer over alle de motbydelige ting som skjer der.»

Flere eksempler behøves ikke. Det må være nok at Skriften både vitner og beviser at «Herrens høyre hånd kan forandre alt», og at Gud kan hjelpe i all slags nød. Faderens makt, Sønnens fortjeneste og Den Hellige Ånds kraft er fullt ut tilstrekkelig. Guds barmhjertighet og gode vilje, hans trofasthet og sannferdighet – alt sammen sier oss at ingen som påkaller ham og griper hans løfter i tro, på noen måte behøver å være ulykkelige eller sørge som om det ikke fantes håp.

Er jeg syndig, så er Kristus rettferdig. Er jeg uren, så er Kristus ren. Er jeg svak, så er Kristus sterk. Har jeg falt ut av arken, så har ikke arken gått i stykker av den grunn; jeg kan fortsatt komme inn i den igjen. Er min tro liten og vaklende, så er Guds trofasthet stor og urokkelig.

Føler jeg meg ensom og sukker etter å oppleve Guds nærvær, så sier Herren: «Se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende!» (Matt 28,20). Føler jeg meg maktesløs og ute av stand til å be rett – se, «Ånden selv går i forbønn for oss med sukk som ikke rommes i ord» (Rom 8,26). Bever jeg for døden, graven og helvete – «Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier?» sier Herren (1 Kor 15,55).

Hvis vi virkelig trodde dette, hvilket himmelrike på jorden og hvilket paradis i de troendes hjerter skulle det ikke da bli! De skulle – fylt med den dypeste glede – synge og juble, love og prise som om de allerede var i himmelen. De skulle si med Paulus: «Er Gud for oss, hvem er da imot oss?» og med David: «Hvor dyrebar er din miskunnhet, Gud! Menneskenes barn søker ly i dine vingers skygge» (Sal 36,8).

En trøst for den falne og sorgfulle kristne

All synd er forferdelig – når samvittigheten har våknet opp til å se den – men aldri mer forferdelig enn når en høyt benådet og opplyst kristen har falt. Når det må lyde i hans indre: Dette har du gjort, du som har Åndens lys og visste på forhånd at det var synd. Du, som hadde fått tilgivelse for alle dine synder, var renset, benådet, et Guds barn! Ve deg! Du har en gang «smakt at Herren er god», du var utvalgt av verden til å holde hans pakt, og nå – nå har du syndet så grovt!

I særdeleshet vil dette være tilfellet hvis den synden det dreier seg om har karakter av utroskap og fornektelse. «Jeg var jo advart på forhånd», vil den som har syndet da si. «Jeg merket Åndens advarsler, men gjorde det allikevel.» Kanskje skal jeg nå erfare hva som ligger i de forferdelige ordene: «For dersom vi synder med vilje etter at vi har lært sannheten å kjenne, da er det ikke lenger tilbake noe offer for synder, men bare en forferdelig gru for dom, og en nidkjærhetens brann som skal fortære de gjenstridige» (Hebr 10,26–27).

Når den som har falt, finner at ord som disse passer nøyaktig på ham selv, hvordan skal han da kunne trøstes og reises opp igjen?

Man kan henvise til at disse og lignende ord utelukkende handler om den bespottelsen av Ånden som ikke skal tilgis (Matt 12,31–35), og at Hebr 6,4–6, hvor det tales om samme sak, handler om kristne som har falt fra – ikke bare falt i synd. Men så sant og riktig dette enn er, vil det likevel sjelden være nok til å jage sjelens uro på flukt.

Det beste ville være om synderen da fikk se et eksempel på en eller annen som har vært i samme stilling som han, og høre ordene vår Herre Jesus har talt til en slik. For «Jesus Kristus er i går og i dag den samme, ja, til evig tid» (Hebr 13,8). Har jeg derfor de samme syndene, den samme nøden og den samme bønnen som en annen før meg har hatt, så vil jeg også få samme svar.

Et slikt eksempel vil vi trekke fram her: Disiplenes oppførsel den siste kvelden før Jesu død, og den enestående og underfulle tilgivende kjærligheten Jesus møtte dem med påskemorgen. Ikke det minste tegn på unåde var å spore. Tvert imot! Hans første og største omsorg da han hadde stått opp av graven, var å få sendt dem et trøstens budskap i sorgen deres. Og så betror han til kvinnene den forunderlig herlige broderhilsenen: «Gå til brødrene mine og si til dem: Jeg farer opp til min Far og deres Far, min Gud og deres Gud» (Joh 20,17).

Vi tar vårt utgangspunkt i disse ordene. Men for å kunne lodde høyden og dybden av Kristi kjærlighet som her kommer til uttrykk, er det nødvendig at vi først blir klar over dybden i disiplenes fall.

Jo større nåde et menneske har mottatt, desto mer upassende er det om han synder. Hadde det dreid seg om uvitende hedninger – eller mennesker som Jesus ikke hadde gjort noe godt mot – så hadde forsyndelsene deres ikke vært så store. Men disiplene – de var for det første benådede Guds barn i Kristus som av ham hadde fått alle sine synder tilgitt, og som var utvalgt til å være hans venner og medarvinger til det himmelske riket.

Og for det andre: De var Jesu spesielt utvalgte og nærmeste disipler, som nå i tre år hadde spist, drukket, våket, vandret og hvilt sammen med ham, sett hans mektige gjerninger, skuet hans herlighet og hørt hans hemmelige visdom bli talt.

Ja, og samme kvelden som de så grufullt forsyndet seg, hadde de først spist det siste påskelammet sammen med Jesus, og deretter, som de første i verden, i den hellige nattverden, fått del i det rette Guds lam som virkelig var i stand til å ta bort synd. Også den forunderlige fotvaskingen hadde de opplevd, hvor Herren selv bøyde seg ned til sine stakkars disiplers føtter og vasket dem med sine rene, hellige hender. Til slutt hadde de gått med Mesteren sin til Getsemane, og Peter, Jakob og Johannes hadde vært vitner til hans sjelekamp der.

Og dette er likevel bare toppen av isfjellet av hva disiplene opplevde sammen med Jesus. Hvem kan vel beskrive hva som i det indre samlivet med ham tilfløt dem fra deres guddommelige mester.

Hvordan opptrer de så – på denne siste, bemerkelsesverdige kvelden? Hvordan belønner de Jesus for all den nåde de har nytt?

Man vil jo være tilbøyelig til å mene at de hellige opplevelsene i nattverdssalen skulle ha fylt sinnet deres med et slikt alvor og høytid, at de ikke hadde tanke for noe annet. Men hva ser vi? Selv om Jesus ved å vaske føttene deres spesielt hadde villet innprente dem at de skulle ydmyke seg for hverandre, får vi i Luk 22,24 den forferdelige opplysningen om at det oppsto en «trette blant dem om hvem av dem som skulle gjelde for å være størst». Og Jesus gir dem kun en faderlig, øm og mild irettesettelse for dette.

De kommer til Getsemane, og Herren deres blir grepet av forferdelse og gru, lider i dødsangst og ber – og disiplene? De var ikke i stand til å våke én time med ham, selv om han ba dem om det. Og til slutt, da fienden la hånd på Jesus og grep ham, forlot de ham alle og flyktet. Da ble det oppfylt som Jesus hadde forutsagt: «I denne natt kommer dere alle til å ta anstøt av meg» (Matt 26,31).

Og Peter, som høytidelig hadde forsikret: «Om så alle tar anstøt av deg, skal jeg aldri ta anstøt!» – han ble den som falt dypest av dem alle. Tre ganger fornektet han Jesus, bannet og sverget på at han ikke kjente ham.

Det er forferdelig og ubegripelig at så høyt benådede menn kunne falle så ynkelig! Og likevel må vi betrakte det som svakhet – et utslag av synden som fremdeles hang ved dem – og ikke som forsettlig utroskap. Innerst inne var de, under alt dette, tro mot Jesus. Derfor sa Jesus også til dem: «Ånden er villig,

men kjødet er skrøpelig» (Matt 26,41). Og om Peter heter det: «Og han gikk ut og gråt bittert» (Matt 26,71).

Og så ble Herren, umiddelbart etter at de slik hadde syndet mot ham, tatt fra dem. Han døde og ble begravet, uten at de fikk anledning til å vise ham det minste tegn på anger og bot. Graven var sikret ved å forsegle steinen, og at Jesus skulle stå opp, var de ikke i stand til å tro eller tenke seg muligheten for nå – han var jo visselig død. Bak lukkede dører – av frykt for jødene – satt de hele langfredag og for dem den like så lange lørdag og sørget sammen.

Men deretter rant en dag, så salig og lys, som de aldri hadde drømt om. Jesus var oppstått. Og han var den samme milde og nådige frelser som før.

Verdens forsoning med all verdens Gud måtte ganske naturlig fylle Jesu hjerte. Det store verket han var kommet for å utføre, var fullbyrdet: Misgjerningen var sonet og evig rettferdighet brakt til veie. Han hadde blitt «gitt for våre overtredelser og reist opp til vår rettferdiggjørelse» (Rom 4,25). Alt var fullbrakt, og med en glede som den har som har utført et stort, men betydningsfullt verk, har han nå hast med å få brakt budskapet om dette videre til vennene sine.

Syndene deres kom nå ikke lenger med i betraktningen, for all synd var utslettet, og en fullt ut gyldig rettferdighet var vunnet for alle. Enhver som trodde, var et Guds barn, Gud var deres forsonede Far, Kristus deres bror. Jesu første tanke var derfor å bringe sine stakkars, bedrøvede disipler hilsen og trøst. Derfor var nå hans første ord, brakt til disse falne, bedrøvede disiplene av kvinnene – disse: «Gå til brødrene mine og si til dem: Jeg farer opp til min Far og deres Far, min Gud og deres Gud» (Joh 20,17).

Se hvordan det ligger Jesus på hjertet at disiplene skal feste seg ved ordet «brødre» og forstå at ordene virkelig er ment som de lyder. Tre ganger gjentar han det samme – med ulike ord. Først sier han «mine brødre» – og alene det burde ha vært nok, for det Jesus sier, er aldri tom tale. Men deretter sier han «min Far og deres Far» og føyer ytterligere til som det tredje: «min Gud og deres Gud.»

«Vi er brødre, i så bokstavelig forstand», vil han si, «at han som er min Far, er også deres. Og om Gud ikke er deres Far, så er han heller ikke min Far, for vi er brødre.»

Vi vil nå la Luther fortsette utlegningen av disse ordene, idet vi gir dere et utdrag fra hans preken for påskedag i Kirkepostillen.

«Her taler Jesus nå på en ny måte. «Gå til mine brødre», sier han. Bakgrunnen for ordene er Salme 22, som i ett og alt handler om Kristus, både om hans lidelse og hans oppstandelse, og hvor det heter: «Jeg vil kunngjøre ditt navn for mine brødre, midt i menigheten vil jeg lovprise deg» (Sal 22,23). På en slik måte hadde ikke Jesus tidligere tiltalt disiplene sine. Ved nattverdbordet hadde han brukt ord som «kjære barn» og «venner», men nå gjør han bruk av det beste og herligste navnet som tenkes kan, ved å kalle dem brødre.

Talen hans er her så over all måte herlig og søt, at den som vil tro ham, har nok å tro, så lenge han lever og verden består. Akkurat som de kjære apostlene selv hadde nok, ja mer enn nok å tro på. For denne trøsten er for stor, denne

gleden er for dyp og for rik, og menneskehjertene for trange og små til å motta slikt.

Apostlene satt bak lukkede dører, ikke bare nedtrykte og redde, som adspredte får uten hyrde, men også med en såret samvittighet. Peter hadde bannet og sverget på at han ikke kjente sin Herre, de andre hadde latt ham i stikken og selv flyktet. Det var all grunn til å frykte for at han aldri kunne tilgi dem at de hadde fornektet Guds Sønn og så skjendig sviktet sin kjære Herre og trofaste frelser.

Hvordan skulle de kunne tenke seg at Kristus så kjærlig ville hilse slike mennesker med et herlig «god morgen», og ikke bare tilgi dem alt, men også kalle dem brødre? Eller hvem kan fremdeles fremdeles fatte og tro det?

Jeg ville gjerne selv kunne tro det, men jeg kan ikke få det så dypt inn i hjertet at jeg kan si at jeg helt og holdent stoler på det og holder det for sant. Ja, om vi så kunne, så var vi salige allerede her, og skulle verken frykte for død, djevel eller verden. Hjertet skulle alltid hoppe av fryd og synge et evig og uopphørlig «O Gud, vi lover deg!» (Te Deum laudamus).

Men det gjør vi ikke, vi elendige tiggere her på jorden. Våre hjerter er alt for trange til å motta dette. Derfor må Den Hellige Ånd her komme oss til hjelp. Den Hellige Ånd, som ikke bare forkynner ordet for oss, men også innvendig rører og driver oss, ja, som også tar djevelen, verden og alle slags anfektelser og forfølgelser til hjelp i dette.

Tenk selv etter, sier jeg, hva som ligger i disse ordene: «Gå av sted, min kjære søster» (for slik vil han uten tvil tiltale kvinnene, Matt 12,50), «gå av sted og si til de troløse disiplene at de skal kalles og være mine kjære brødre».

Er ikke dette, for å si det kort, det samme som å ha fått plass med Kristus i den himmelske verden og være innsatt som arving til alle dens gaver og goder? Rike og lykkelige må de være, de brødre og søstre som kan rose seg av denne broren, som nå ikke henger på korset eller ligger i graven, men er allmektig herre over synd, død, djevel og helvete.

Men nå et viktig spørsmål: Hvordan kom disse fattige, fryktende og fortvilte disiplene til en slik nåde og ære, og hvordan har de gjort seg fortjent til et slikt brorskap? Kanskje ved at Peter hadde fornektet Jesus og alle de andre vært utro mot ham?

Og hvordan har jeg og andre gjort oss fortjent til det? – for nå også å tale om meg selv. Kanskje ved at jeg gjennom 15 år har forrettet en avguderisk messe, forhånet Gud og daglig korsfestet Kristus på ny? Er ikke dette en vakker fortjeneste? – Det var altså ikke tale om fortjeneste eller verdighet fra de stakkars menneskenes side. Det var heller ikke nødvendig for å bli innsatt i dette brorskapet, for det var Kristi eget verk – et verk av Kristi fortjeneste, Kristi nådige vilje og tilsigelse.

Derfor: Den som nå kan tro det, må tro det. Og tror vi det ikke, så er det likevel sant. Brorskapet er stiftet, Gud er vår Far, hans egen sønn er vår bror, og arven er vår. Det er ikke en arv av en stor mengde penger det dreier seg om, ei heller ett eller flere kongeriket, men frihet og forløsning fra fellesskapet med djevelen, synden og døden, og eierskap til det evige livs og den evige rettferdighets herlige rikdommer.

Og selv om vi har vært i synden, skyldige til den evige fordømmelsen, og fremdeles er det, så skal vi vite at dette brorskapet er større, mektigere, sterkere enn djevelen, synden og alt. Så dypt kan vi aldri ha falt, så onde kan vi aldri ha blitt, at ikke dette brorskapet rikelig kan oppveie det og sette alt i rette skikk, ettersom det er evig, uendelig og uuttømmelig.

For hvem er vel han som skaffer dette brorskapet til veie? Guds enbårne Sønn, alle skapningers allmektige Herre, han som «ingen urett hadde gjort, og det ikke var svik i hans munn» (Jes 53,9), og som derfor ikke behøvde å lide og dø for sin egen skyld.

Men, sier han, jeg har gjort det alt sammen for deres skyld, som deres kjære bror, som ikke kunne bære over med at dere i en slik elendighet under djevelen, synden og døden, skulle forderves og for evig forkastes av Gud. Jeg gikk i deres sted, tok deres elendighet på meg og ga mitt liv i døden for dere for å hjelpe dere ut av den. Jeg er også derfor oppstått igjen, slik at jeg kunne forkynne og gi dere denne hjelp og seier, og oppta dere i mitt brorskap, slik at alt jeg selv har og kan, det skal dere eie og nyte sammen med meg.

Han vil dermed ikke kjennes eller anses som noen annen enn den som med alt dette er vår egen og vi er hans. Vi er så nært knyttet til ham som intet annet i verden, ettersom vi har samme Far og er felles om samme arv.

Men hvem har nådd dit, at hans hjerte til fulle tror at den kjære Herre så nært og så inderlig hører oss til? Det er jo så altfor stort at vi, fattige og elendige Adams barn, som både fødes og lever i synd, skal være den høye majestets virkelige brødre, som skal arve med ham og herske med ham i det evige liv, slik Paulus så herlig sier det i Rom 8,17 og Gal 4,7:

«Men er vi barn, da er vi også arvinger. Vi er Guds arvinger og Kristi medarvinger» (Rom 8,17).
«Så er du da ikke lenger trell, men sønn. Men er du sønn, da er du også arving, innsatt av Gud» (Gal 4,7).

For det ene følger her det andre. Kalles vi Guds barn, må vi også være hans arvinger, Jesu Kristi brødre og medarvinger, han som er Guds egen enbårne sønn.

Prøv deg selv, hvor raskt du vil være i stand til å tro dette. Da vil du snart oppdage hvilken vantro narr som bor i ditt hjerte, og hvor tregt ditt hjertet er til å tro noe slikt.

Akk, sier det naturlige mennesket, jeg er en fattig synder, hvordan skulle jeg da opphøye meg til himmelen og rose meg av at Kristus er min bror? For dette er noe som er altfor herlig og stort, og som fullstendig overgår all menneskelig fatteevne. Endog Paulus bekjenner at han ennå ikke har grepet det, men «jager etter det for å kunne gripe det» (Fil 3,11–12). Ja, mennesket viker tilbake når det skal tilegne seg og ta imot en så stor nåde og herlighet.

Hvordan skal man nå bære seg ad? Vi må jo bekjenne at det er sant at vi er fattige syndere, fornektere, akkurat som Peter (som også jeg, i særdeleshet og fremfor noen andre, har vært). Men hva skal vi gjøre? Det er allerede nok, ja, mer enn nok, at jeg har gjort Gud imot, har falt fra ham og *gjort meg selv til en*

narr. Skulle jeg i tillegg til dette *gjøre ham til en løgner og en narr*, og fornekte og håne hans trøstende tale? Må Gud bevare meg fra det!

Jeg vil heller si som så: Jeg vet at jeg er et uverdig menneske – mer verdt å kalles djevelens bror enn Kristi og hans helliges brødre. Men nå har Jesus sagt det: Jeg er hans bror, jeg, like fullt som Peter, fordi han er død like fullt for meg som for ham, og han var en synder likesom meg.

Og Jesus ønsker at jeg, uten å nøle og tvile, skal tro ham og fullstendig se bort fra at jeg er uverdig og full av synd – så mye mer, ettersom han selv ikke vil hefte seg ved det eller komme det i hu.

Han kunne likevel med rette ha gjengjeldt og straffet disiplene sine for deres utroskap mot ham. Men det er alt sammen glemt, fullstendig ute av hans tanker, som dødt og begravet. Han hilser dem og taler så vennlig til dem, som om de var hans kjæreste, mest trofaste venner og frommeste barn, som ikke hadde gjort noe ondt, men kun gjort ham godt. Og dette gjør han for at de ikke skal gå og engste seg for at han vil dra frem og bebreide dem for deres utroskap eller hevne seg på dem.

Når han ikke vil kjennes ved det, men lar det være som dødt og begravet, hvorfor skal da ikke jeg la det være det samme, og av hjertet takke, prise og elske min kjære Herre Jesus for at han er så nådig og barmhjertig? Selv om jeg er tynget av synd, bør jeg ikke derfor vise fra meg de kjærligste ord jeg hører her fra hans egen munn, eller gjøre dem til en løgn og motvillig vrake hans tilbudte brorskap. Tror jeg det ikke, så er det til min egen skade, men av den grunn er det ikke en løgn – fra hans side står det fast.

En narr og en kjeltring må den være som ikke vil motta dette. Er jeg det ikke verdt, så trenger jeg det likevel. Og om jeg ikke skulle trenge det, er Gud likevel verdt at jeg gjør ham den ære å regne ham som en Gud som holder sitt ord.

Det er derfor best at den enkelte prøver seg selv når han går inn i sitt lønnkammer for å be – at han da tenker etter hva det er han sier, og liksom legger ordene «Fader vår» på vektskålen og sier:

«Kjære, hvordan er det du ber? Hva sier hjertet ditt? Regner du virkelig Gud som din Far og deg selv som hans kjære barn?»

Vær viss på at hjertet vil svare: «Nei!» eller «Jeg vet ikke!» eller «Hvordan skulle jeg kunne tenke noe så stort og herlig om meg selv?»

Akk, hvorfor tier du ikke heller stille når munnen din kaller Gud for Far og hjertet ditt beskylder både ham og deg selv for å fare med løgn? Eller hvorfor bekjenner du ikke heller din svakhet og sier: «Jeg kaller deg Far – og bør ifølge ditt eget ord, din egen befaling, påkalle deg slik – men jeg frykter for at hjertet mitt lyver og dermed også beskylder deg for det samme. Hjelp meg likevel, kjære Far, slik at jeg ikke gjør deg til en løgner!»

Derfor – selv om jeg vet at jeg ikke av hjertet kan si: «Fader vår» – så vil jeg likevel daglig stave disse ordene og bli ved med det, inntil jeg har lært å si det, både «Fader vår» og disse Kristi ord. Jeg må gjøre det så godt eller dårlig jeg kan, ja, jeg må pludre, stamme eller lespe. Måtte Gud bare gi meg nåde til i hvert fall å gjøre noe.» Så langt Luther.

Men her er det kanskje en eller annen bekymret og nedslått sjel som likevel tenker: «Ja, det er alt sammen veldig trøstefullt og godt. Men jeg, stakkars menneske, har syndet så grovt at det umulig kan gjelde for meg!»

Så stå da et øyeblikk stille og tenk etter! Hadde disiplene vært slik de skulle? Umiddelbart etter fotvaskingen og innstiftelsen av nattverden, oppsto det en trette blant dem – en strid som var diktert ut fra deres egenkjærlighet. Mens Jesus svettet blod i Getsemane, sov de. Da han ble grepet, forlot de ham alle og flyktet, og Peter fornektet ham, ja, bannet og sverget på en løgn.

Likevel kaller Jesus dem brødre. «Gå til mine brødre» lyder hans herlige morgenhilsen til dem. Han gjør alt han kan for å få bort tvilen og bekymringen deres, og få dem bort fra den tanken at han skulle ha i sinne å kreve dem til regnskap for det de hadde gjort.

Men, sier du, dette var disiplene. Hvordan kan jeg vite om jeg også har del i den samme store nåden som dem?

Kjære! Hva sier Skriften? «Han er en soning for våre synder, og det ikke bare for våre, men også for hele verdens» (1 Joh 2,2). For hele verdens – legg merke til hva som står: for hele verdens. Du er jo også en del av verden, ikke sant? Søk klarhet i dette ene spørsmålet, så vet du at det også gjelder deg. «Og hver den som tror på ham, skal ikke gå fortapt, men ha evig liv» (Joh 3,16).

Enhver som tror – ja. Bare jeg visste med sikkerhet at jeg hadde troen, så skulle jeg tro at nåden gjelder for meg.

Dette er å vende saken på hodet. Du må jo begynne med å tro – for før du begynner å tro, kan du ikke ha troen. Du må begynne å tro mens du ikke har noen tro, for først i det øyeblikket du begynner å tro, har du troen. Du må slik, som en vantro og ugudelig, først la Kristi død og Kristi ord være nok, og våge deg ut på Ordets sannhet, før du ser og føler noe som helst.

Hvor mye tro hadde vel disiplene da de satt bak lukkede dører og sørget og gråt, og holdt det for løst snakk da andre brakte bud og sa: «Herren har stått opp!»? Og hva med Thomas, som fortsatte med å holde fast ved tvilen sin, selv om alle de andre disiplene vitnet og sa: «Vi har sett Herren!» Men se, de hadde det oppriktige disippelsinnet som higet, lengtet og sukket etter Herren, og for et slikt sinn åpenbarer han seg alltid.

«Men jeg merker likevel ingenting til at jeg skulle være kvitt synden!» Det synes tvert imot for meg at den stadig ligger som en snørende, gnagende og tyngende byrde på min samvittighet.

Ja, se der har vi årsaken! Du føler ingenting – derfor må Gud, når han taler, fremstå som en løgner. Hvilken kamp det er å gi slipp på våre egne følelser og tanker, og rett og slett gripe om selve Ordet som man ser med øynene eller hører med ørene, og grunne all sin trøst, salighet og hvile på det! Det er riktignok raskt lært at dette er det rette, og at menneskers fornuft og følelser ikke er noe å bygge på.

Men når det virkelig gjelder – i det øyeblikket man, knuget i syndenød, hører Ordet og burde ta imot det til trøst og oppreisning – da ligger man likevel under for dette at alt man føler, synes og ser hos seg selv sier noe *annet* enn Ordet, og

da må dette *annet* gjelde mer enn Herrens ord. Herren kan si og gjøre hva han vil for å hjelpe og trøste oss, og vi regner likevel ikke med det.

Se – for dette skal vi frykte som for djevelen selv. Vil du frelses, går det så sannelig ikke an at du følger dine egne følelser og din fornuft. Du skal tie og høre – ganske enkelt høre hva Herren sier til deg. Vil du ikke dette, men stadig kun regner med hva du føler og synes og vet med deg selv – vel, da må du være og forbli fortapt.

Om dette sier Luther: «Det er en synd, større enn all annen synd, at når Gud i sin nåde vil forlate all synd, så gjør mennesker ved sin vantro Guds nåde og sannhet til løgn og vil ikke la Kristi død og oppstandelse gjelde. For all annen synd mot Guds bud (som alle sier oss hva vi bør gjøre og hva Gud krever av oss) faller inn under forlatelsen, så mye mer ettersom vi aldri i våre levedager blir disse syndene kvitt. Og hvis Gud ville belønne oss etter vårt liv og våre gjerninger, så kunne vi umulig bli salige. Men den som ikke *vil* tro eller motta dette Kristi ord – merk det vel – hans synd er tusen ganger grovere, idet han motarbeider nåden og setter seg selv utenfor forlatelsen. For det er nåden som sier: Loven skal ikke skade eller fordømme deg, selv om du i aller høyeste grad har syndet mot den. For av denne grunn er Kristus død og oppstått for deg, og gir deg nåden gjennom dette ordet om brorskap med ham.»

Kristus tapt og dog ikke tapt

Det er et underlig emne vi har for oss i dag: Kristus tapt og dog ikke tapt! For noen er dette et svært vanskelig emne, mens andre derimot fatter det altfor lett. For noen er emnet uendelig viktig og kjært, for andre er det ubetydelig og nesten en likegyldig sak.

Rent bortsett fra verdslige mennesker, så finnes det dem som vil regnes som gode kristne, men at Kristus skulle være tapt er et spørsmål som aldri skaper bekymring for dem. De tar det som en selvfølge at Kristus ikke er tapt. Deres tro er så sterk at den ikke en gang trenger å næres av Ordet; den klarer seg stolt på egen hånd. Både deres tro og deres fred er av en slik karakter, at fienden ikke har noen interesse av å forstyrre den. De er selvgjorte, døde kristne. Dette emnet vil ikke være til noe gagn for slike, og det vil heller ikke smake for dem.

Men det er også «små barn» i Kristus som, til tider i alle fall, ikke har bruk for dette emnet. Det kan være mens brudgommen fremdeles er hos dem (Matt 9,15), og alt er glede og fred, sol, varme og lys. Eller det kan være ved enkelte anledninger, når en følelse av sikkerhet og innbilt kraft har blitt rådende hos dem (Matt 26,33–35).

Men det er andre – svake, skrøpelige og anfektede nådebarn – som dette emnet er et uendelig kjært og viktig emne for. Dette er mennesker som ikke kjenner til større sorg, enn når de frykter at Kristus er tapt, og som ikke kjenner til større glede, enn når de tør å tro at han ikke er tapt.

For de troende er det en kamp å forene forstanden med erfaringen. De kan fatte læren med hjertet, men sliter med at Gud kan virke så kald og hard mot dem han elsker. At hans barn, uansett hvor velsignet de er, ofte ikke føler hans nærvær og opplever ting som tyder på det motsatte, har til alle tider forvirret og tatt motet fra dem.

Husk derfor på dette: Kristus kan virke helt tapt for oss, og likevel ikke være det. Han kan skjule sitt ansikt for oss, lenge og dypt, og likevel være like nådig og nær. Han kan på det bitreste prøve sine kjæreste barn og de mest velsignede blant de hellige, og likevel trofast elske dem.

Ta for eksempel jomfru Maria, som var den høyest velsignede av alle kvinner, utvalgt til å være Guds Sønns mor. I Lukasevangeliet (Luk 2,43–49) ser vi hvor hardt Gud prøvde henne.

Dette kjære, dyrebare barnet, som med himmelske åpenbaringer var erklært å være Guds enbårne Sønn, var tapt for sin mor i tre dager. Vi kan ane den

angstfylte spenningen i hennes ord: «Din far og jeg har engstet oss og lett etter deg.» Hvor mange glødende piler sendte ikke djevelen mot hennes hjerte? Hun må ha tenkt: «Jeg uverdige, en så stor skatt ble betrodd meg av Gud, og jeg har voktet ham så dårlig at jeg har mistet ham. Det er min egen skyld! Gud har tatt ham tilbake for å straffe meg. Hele himmelen og jorden vil fordømme meg.»

I en slik prøvelses stund er det ikke fornuften som råder. De mest urimelige tanker og forestillinger tar over. Det er derfor neppe overdrevet når Luther tenker seg at Maria kan ha sett hele verdens forsoning gå til spille på grunn av sin egen forsømmelse, og at hun betraktet seg selv som skyldig i hele verdens fordømmelse. Når et sorgfullt hjerte og en iherdig Satans engel har ordet, finnes det ingen grenser. Alle som har vært i en slik prøve vil kunne bevitne dette.

I enhver anfektelse er det imidlertid to brennpunkter hvor kampen er spesielt hard.

Det ene er dette: «Det er din egen skyld.» Du har syndet, du har fortjent alt vondt. Riktignok er Gud rettferdig og nådig, men du ser selv at du ved din synd har blitt skyld i at dette har rammet deg. Du visste hva som var godt og rett, men du gjorde det ikke. Du kjente Guds vilje, men fulgte den ikke. Du visste at det og det var synd, men har likevel gjort det.

Det andre er dette: «Nå er det for evig og alltid forbi.» Det finnes ingen hjelp for dette, dette kan aldri gjøres om. Du er ikke en anfektet kristen, men en troløs frafallen, som nå kun får lønn som fortjent.

På samme måte har Maria helt sikkert tenkt. «Det var du som skulle ha tatt vare på dette barnet, og det har du ikke gjort.» «Du har begått den største synd som tenkes kan. Mye ble betrodd deg, og mye skal bli krevd av deg.» Og for det andre: «Nå er han borte for alltid, for alltid tapt. Når han ikke er å finne blant slektninger og bekjente, hvor finner vi ham da?»

Slik som dette har det uten tvil sett ut for Maria. Og likevel – barnet var ikke tapt, men i god behold.

Så hardt kunne Gud prøve selv den høyt velsignede Maria, og likevel ikke være vred på henne. Så skyldbevisst kunne hun føle seg, så helt og holdent tapt kunne hun forestille seg at Jesus var – og likevel var han slett ikke tapt. Slik har det imidlertid alltid vært Guds måte å behandle sine kjæreste barn på.

Hvor dypt skjulte ikke Jesus sitt hjertelag overfor den kanaaneiske kvinnen! Hun fulgte etter ham og ba, han fortsatte sin vei og tidde. Disiplene ba for henne, men det gjorde det ikke bedre. Svaret de fikk, virket som et bestemt avslag. Hun ba igjen, da kalte han henne en hund. Og likevel – hvilken rikdom av kjærlighet og vilje til å hjelpe skjulte seg ikke under hans merkelige opptreden, og som til slutt fant uttrykk i ordene: «Kvinne, din tro er stor! Det skje deg som du vil.» (Matt 15,22–28).

Hvor håpløst så det ikke ut for disiplene, da Jesus ble tatt fra dem, naglet fast til et kors, sitt hode bøyd i døden og deretter gravlagt! Da var den «lille stund» kommet, hvor de ikke lenger skulle se ham, og hvor de skulle «gråte og klage» (Joh 16,16–20). De løp omkring i forvirring påskemorgen, letende etter hans døde legeme, men ikke en gang det kunne de finne. Minst av alt regnet de

med at de samme dag skulle se ham lys levende iblant seg. Nei, han var tapt for dem for en tid – og likevel var han ikke tapt.

Uten å bli gjenkjent, slo han følge med de to som gikk til Emmaus, selv om han straks kunne ha åpenbart seg for dem som den han var. Han viser dem i stedet til Skriftene og utlegger Skriftens ord for dem, og da han endelig blir gjenkjent av dem, forsvinner han straks.

For Thomas var han tapt i ytterligere åtte dager. Men da – til sist – fikk Thomas lov til på en spesiell måte å føle og se.

Slik handler Herren med dem han elsker. Om vi bare kunne lære det! Han elsker inderlig, men skjult. Han fører sine på en underlig, men nådefull måte. Han skjuler seg ofte, men er alltid trofast.

Hvor hardt prøvde han ikke fedrene i gammel tid: Abraham, Jakob, Josva, David og flere. Kort sagt: Grunnregelen i Guds husholdning med sine barn, er nettopp den, at han skal skjule sitt ansikt for dem. Derfor er også grunnregelen i kristendommen at vi skal tro – tro uten å se.

Å være en kristen vil si å være et barn som Gud daglig leker den dypt alvorlige leken med: «en liten stund, en liten stund, og dere ser meg ikke lenger» – en lek hvor han, lik en mor så ofte gjør med sitt barn, snart skjuler sitt ansikt for oss, snart igjen smiler oss i møte. «Men,» sier Prætorius, «han knuger ofte sine barn så fast at tårene står dem i øynene.»

Alt dette gjør han imidlertid til vårt beste. «Det er til gagn for dere at jeg går bort», sier han, «for dersom jeg ikke går bort, kommer ikke talsmannen til dere.» (Joh 16,7)

Det er ved sin bortgang at han holder troslivet friskt hos oss, gjør seg selv stadig på nytt, uunnværlig og kjær, tvinger oss til å våke, be og bruke Guds Ord, og gjør oss skikket til å gi råd og trøst til dem som er i anfektelse. Det er i særdeleshet troen, bønnen, kjærligheten og årvåkenheten han på denne måten styrker og utvikler hos oss.

Da bruden i Høysangen ikke straks lukket opp for sin venn, gikk han sin vei. Da hun til slutt åpnet døren, fant hun ham ikke. Dermed byttes rollene om: I stedet for at han banket på hennes dør, og hun ikke en gang hadde tatt seg bryet med å åpne, er det nå hun som søker ham og ikke finner store nok ord for å prise hans fortrinn og ynde (Høys 5).

Det viser seg her å være riktig det Jesus sier: «Det er til gagn for dere at jeg går bort.» Og så engster vi oss likevel når vi opplever dette, og frykter at det er vår død, Gud i sin vrede vil volde, mens det i virkeligheten er en velgjerning diktert av kjærlighet han viser oss.

Det å skjule seg for oss, er en fremgangsmåte som Herren stadig *vil*, *skal* og *må* benytte seg av – noe vi da også bestandig erfarer på mange forskjellige måter.

Når en søkende sjel endelig har fått visshet om sitt barnekår, og funnet glede og trøst i sin Frelser, kan man ofte etter bare noen dager eller uker, kanskje bare timer, se ham sorgfull og nedslått og høre ham bekymret klage: «Jeg kan ikke se annet enn at jeg igjen må ha mistet min Frelser.» «Jeg er så tørr, så kald og så død, jeg finner ikke den gleden ved Ordet og bønnen som før.»

Mørket blir enda tettere hvis han i tillegg på en eller annen måte har forsyndet seg. Da heter det straks: «Jeg er frafallen – det er min egen skyld at Frelseren har trukket seg tilbake fra meg.» «Jeg skulle ha våket og bedt og stått imot synden. Det har jeg ikke gjort, jeg har syndet og derfor har han nå veket fra meg.»

Hvor tung anfektelsen er, beror på hvor lenge den varer. Hvis den kun varer en kort stund, er den forholdsvis lett. Et dypere og mer langvarig mørke har som regel en spesifikk årsak: Noen er ikke tilfreds med den mengde av Guds nåde og gaver de har fått, andre er forvirret i sin tankegang, etter å ha lyttet til fremmed lære, en tredje er knuget av langvarig fysisk nød, en fjerde er plaget av en særlig iherdig fristelse, og så videre. Det blir spesielt vanskelig når flere slike omstendigheter inntreffer samtidig.

At et menneske blir utilfreds med Guds ledelse, tar anstøt av Kristus og synes at Gud ikke holder sine løfter, har ofte sin opprinnelse i at man i sin bønn, ubevisst, foreskriver Gud *måte*, *omfang* og *tid* for hans hjelp. Dette er et punkt hvor Gud vil stå fullstendig fritt. Når han da ikke får det han ba om og trodde på, på den måten, i det omfanget og til den tiden han regnet med, blir han forstemt.

Han er for eksempel ved Guds nåde blitt en ny skapning, men er ikke dermed fullkommen. Han har fått et nytt, rent hjerte, det vil si et sinn som vil det samme som Gud, men kjødet elsker synden og strider mot Ånden. Da ber han Gud om at dette må endres, men ingen forandring skjer. I sin skuffelse tror han da at forholdet mellom ham og Gud ikke er slik det skal være.

Eller: Gud har lovet oss hjelp og kraft i kampen mot synden – og dette forstår han som om vi skulle bli kvitt alle ytre synder, så kvitt dem at et Guds barn aldri mer skal fristes til synd eller i hvert fall aldri mer overrumples av den. Når nå ingenting av dette skjer slik han hadde tenkt, så mister han fullstendig motet, som om Guds løfter ikke lenger var til å stole på.

Dette er det som menes med å ta anstøt av Kristus. Da kommer sjelen inn i et mørke og mener at Kristus for alltid er tapt.

En annen blir forvirret av fremmed lære og får blikket vendt bort fra det sentrale: viktigheten av å enfoldig forbli i Kristus og i sannhetens Ord. Sannhetens Ord vil da for en tid miste både sin smak og sin virkning på hjertet.

Da trekker Gud seg tilbake med sitt lys, sin fred og sin glede, slik at ikke det arme mennesket skal fortsette sin vandring på den avveien han er kommet inn på, men bli nødt til å vende tilbake til den rette fredens vei, hvor Herren én gang har latt seg finne. Da er det til gagn at han går bort – for ellers ville han være tapt for alltid.

Mangt et Guds barn kommer også i mørke gjennom tunge og nedslående erfaringer i rent timelige ting. Vi har i Salmenes bok og hos profetene, mange eksempler på hvor vanskelig de hellige på den tiden ofte har hatt med å se Gud som en nådig Gud, når han lot alle ting i livet gå imot dem og mislykkes for dem.

Når et troende menneske ikke bare bruker alle menneskelige midler som kan hjelpe, men også av hele sitt hjerte ber Herren om hjelp og grunner sin bønn på hans løfter om faderlig omsorg for sine, men likevel synes alt å være forgjeves – nøden varer ved og blir snarere større enn mindre, særlig dersom en langvarig

indre tørke samtidig inntreffer. Da lyder det gjerne: «Jeg kan visst ikke være et Guds barn. Om jeg var det, så ville han likevel før eller senere høre min bønn og lette på mine kår.» Eller: «Det er ingen Gud, intet Guds Ord» osv. Og nye anklager følger av slike tanker: «Jeg har ingen tro – jeg hater jo Gud – Kristus er tapt.»

I alle disse forskjellige forhold må det således hete med rette: Kristus tapt og likevel ikke tapt. Men selv om vi har sett og erkjenner at slik er det, hjelper det kun lite for mennesker i virkelig nød. Disse vil alltid kunne innvende: «Ja, men det er slett ikke slik jeg har det. Med meg er det mye verre.»

Vi skal derfor også gjøre oss klart, at er en kristen virkelig havnet i trelldom og synd eller kjødelig trygghet, men angrer sin synd, bekjenner den for Gud og lengter etter å leve det samme troens samliv med Kristus som før, så har han samme tilgang til nåden som en anfektet kristen, eller som en som for første gang kommer til Kristus.

Han blir omfavnet med samme guddommelige kjærlighet som da han første gang kom. Kristus er den samme, hans sonende nåde holder slik den også gjorde før. Det er derfor en sløsing med krefter og tid, å ha besvær med å undersøke graden av et fall. Lenger nede vil vi se at Skriftens ord bekrefter dette.

Men først vil vi stanse for et enda mer alvorlig forhold enn det som er nevnt tidligere – et eksempel som igjen skal vise hvordan Kristus er tapt og likevel ikke tapt.

En kristen kan, kanskje gjennom endringer i ytre omstendigheter eller ved flytting, komme inn i en tilstand av adspredthet, likegyldighet og kulde. Han forsømmer bønnen og bruken av Ordet og er ikke den samme frimodige bekjenner som før. Kanskje han også blir utsatt for en spesielt stor og hardnakket fristelse som fører ham ned i en avgrunn av synd og nød.

Han roper i sin angst fra dypet til Herren. Men det merkelige er at nettopp nå, da han for alvor begynner å søke Herren, så skjuler Herren seg for ham så dypt som aldri før. Han får ingen kraft, ingen trøst og intet lys gjennom Ordet og bønnen. Dager, uker og måneder går, stadig det samme forferdelige mørket. Da er det i ramme alvor at det heter: Kristus er tapt, Ånden har veket bort, alt er forbi.

Et talende bilde på dette har vi i Bunyans «En pilegrims vandring». Blant alt det «Kristen» så i «fortolkerens hus», var det også en mann sperret inne i et jernbur. Mannen satt med senket blikk og foldede hender og sukket dypt. Da Kristen spurte ham hvem han var, svarte han: «Jeg var en gang en ivrig bekjenner, så vel i mine egne som andres øyne. Jeg anså meg selv for skikket til den himmelske stad og gledet meg storlig ved tanken om å nå den.»

«Men hva er du nå da?»

«Jeg er nå kun et fortvilet menneske, innesluttet i fortvilelsen som i dette buret. Jeg kan aldri mer slippe ut.»

«Men hvordan er du kommet i denne tilstanden?»

«Jeg sluttet å våke og be, jeg ga mine lyster fritt løp, jeg syndet mot Ordets lys og Guds godhet. Jeg har bedrøvet Guds Hellige Ånd, og han er veket fra meg. Jeg ga djevelen rom, og han kom til meg. Jeg har fortørnet Gud, og han har forlatt

meg. Jeg har i den grad forherdet mitt hjerte.» at jeg ikke lenger kan føle noen virkelig anger.»

«Kan du da ikke angre dine synder og omvende deg?» blir det videre spurt.

«Gud har nektet meg omvendelsen. Hans Ord gir meg ikke sinn og hu til å tro, ja, han har selv sperret meg inne i dette jernburet, hvor ingen i hele verden kan befri meg.»

Til dette bemerkes det i boken (ikke i alle utgaver) at disse ordene er et uttrykk for hvordan det synes og føles for en anfektet sjel, og de må på ingen måte forstås som om det virkelig forholder seg slik som han sier. «Så sant jeg lever, sier Herren Herren: Jeg har ikke behag i den ugudeliges død, men i at den ugudelige vender om fra sin ferd og lever.» (Esek 33,11)

Om dette skal føre til liv eller død – om Kristus er tapt, virkelig tapt for evig, eller kun for en tid – beror egentlig kun på én eneste ting: Om det er det virkelige forholdet som kommer til uttrykk i ordene: «Guds ord gir meg ikke sinn og hu til å tro», eller ikke.

Vi vet jo, for det første, at i alle forhold – enten vi har falt eller ikke, enten det er første gang vi faller, eller om vi har gjort det hundre ganger før – så beror vår frelse alene på at vi tar imot den; at vi tar imot Kristus. For alt er ferdig! «Den som har Sønnen, har livet.»

Og for det andre: Ingen kan komme til Jesus uten at Faderen drar ham. Ingen har ønske om eller lengsel etter å komme til tro, uten at det virkes i dem av Ånden. Et menneske som har syndet mot Den Hellige Ånd, eller som er blitt overlatt til seg selv til forherdelse, har – selv om han bever for helvetes ild – likevel ikke «sinn og hu til å tro». All erfaring bekrefter hva Jesus sa: «Ingen kan komme til meg uten at Faderen som har sendt meg, drar ham» (Joh 6,44).

Derfor: Hvis et fortvilet menneske virkelig er i den tilstanden at det ikke får lengsel etter og lyst til å være et Guds barn ut fra Ordet, men derimot er fiendtlig innstilt mot Gud, forakter hans nåde og ikke vil ta imot den, da har et slikt menneske en uhyggelig likhet med Kain og Judas Iskariot, som begge gikk bort fra Gud og ikke sto til å redde.

Det er likevel langt fra sikkert at det i det nevnte tilfellet virkelig var slik som ordene lød. Den klagende personens ord vitner tvert imot om det motsatte. Det skjer nemlig ofte at et anfektet hjerte, fra hvilket Ånden ikke har veket, ikke selv merker eller forstår sin lengsel etter Herren. Denne lengselen blir først bevisst når trøsten sånn smått har begynt å virke. Da merker man hvordan den gleder og varmer – et bevis på at det likevel i det skjulte har vært en gnist av lengsel tilbake.

Thomas, for eksempel, forkastet alt det de andre disiplene fortalte om Jesus. Han ville simpelthen ikke tro, ser det ut til. Men da han med egne øyne ser at hans Herre ikke er tapt, utbryter han: «Min Herre og min Gud!» Da ble det klart hvilke følelser han midt i sin tvil hadde næret for Jesus. Dypt i hans hjerte var det en inderlig, om enn hemmelig, lengsel etter å få se ham igjen.

Hvis denne hungeren og tørsten – selv om den er hemmelig – finnes, da er Kristus ikke for evig tapt. Men, hvor håpløst det enn kan se ut, er det kun for en «liten stund». Dette har vi tydelige ord og eksempler på i Skriften.

Det kan i anfektelsens mørke komme dit med en kristen at han tror seg selv å være forlatt av Gud, og som om han er sperret inne i et fengsel.

Vi ser det med Jeremia, som i dyp anfektelse klager: «Han murte igjen for meg, så jeg ikke kan komme ut. Han gjorde mine lenker tunge. Om jeg så ropte og skrek, slipper han ikke min bønn inn på seg.» «Han stengte mine veier med hogde steiner, mine stier gjorde han krokete … Du forkastet meg og tok bort min fred. Jeg glemte det som godt er.» «Jeg sa: Det er forbi med min kraft og mitt håp til Herren.» (Klag 3,7–17)

Men umiddelbart etterpå sier han, trøstet og tillitsfull: «Herrens miskunn er det at det ikke er forbi med oss. Hans barmhjertighet har ennå ikke tatt slutt. Den er ny hver morgen, din trofasthet er stor… Herren forkaster ikke til evig tid, men om han bedrøver, så forbarmer han seg igjen etter sin rike miskunn.» (Klag 3,22–31)

Men nå – la oss høre hva Herren sier om alle slike nødstedte sjeler:

Så sier Herren:

«For han henger fast ved meg, og jeg vil redde ham. Jeg vil sette ham trygt på et høyt sted, for han kjenner mitt navn. Han skal påkalle meg, og jeg vil svare ham. Jeg er med ham i nøden, jeg vil fri ham ut og ære ham.» (Sal 91,14–15)

«For jeg vet de tanker jeg tenker om dere, sier Herren. Det er fredstanker og ikke tanker til ulykke. Jeg vil gi dere fremtid og håp.» (Jer 29,11)

«Et lite øyeblikk forlot jeg deg, men med stor barmhjertighet vil jeg samle deg. Da min vrede strømmet over, skjulte jeg mitt åsyn for deg et øyeblikk, men med evig miskunnhet forbarmer jeg meg over deg, sier Herren, din gjenløser.» (Jes 54,7–8)

Og med hvilket høytidelig alvor sier ikke Herren Jesus: «Jeg er Alfa og Omega, begynnelsen og enden … den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann for intet!» (Åp 21,6 og 22,17)

La så gå at du virkelig er en frafallen kristen – at du virkelig er kommet bort fra Gud! Da du nå likevel har vilje og sinn til å vende tilbake, er det nøyaktig det samme som om du aldri var gått bort. For det Herren har sagt, står fast. Det gjelder til alle tider og i alle forhold.

For det første er det «et troverdig ord, fullt verdt å motta», at «Kristus Jesus kom til verden for å frelse syndere», selv den største – at han kom for å frelse «det som var fortapt». Og for det andre: «Den som tørster, han får komme! Og den som vil, han får ta livets vann for intet!»

«Den som tørster – den som vil» – dette er altså en regel uten unntak. Så snart en synder vil vende tilbake til Gud, vil slippe sitt eget, ta sin tilflukt til Jesus og tro på ham, er alt med det samme i orden mellom de to. Og hvis du til dette innvender at du nok vil tro, men ikke kan tro, så behøver du ikke å frykte av den grunn. Vær bare stille og vent! Herren har jo sagt: «For han henger fast ved meg, og jeg vil redde ham.»

Noe helt annet er det med dem som slett ikke vil tro – mennesker som ikke lenger er i stand til å be eller søke Guds nåde. Over slike er det at Bibelen roper et trefoldig «ve».

Derfor: De som frykter, bør også håpe. For så sier Skriften:

«Dere som frykter Herren, vent på hans miskunn! Vik ikke av så dere faller. Dere som frykter Herren, tro på ham, dere skal ikke mangle lønn. Dere som frykter Herren, sett deres håp til det gode, til evig fryd og miskunn. For en evig gave med glede som lønn gir han til gjengjeld. Tenk på tidligere slektsledd og se: Hvem trodde på Herren og ble til skamme? Hvem ble værende i gudsfrykt og ble forlatt? Hvem kalte på ham uten å bli sett? Herren er nådig og barmhjertig, han tilgir synd og frelser i nødens tid. Ve de feige hjertene, de kraftløse hendene og synderen som går på to veier! Ve det kraftløse hjertet! Det tror ikke, derfor skal det ikke finne vern. Ve dere som har forkastet viljen til å holde ut! Hva vil dere gjøre når Herren retter blikket mot dere? De som frykter Herren, setter seg ikke opp mot hans ord; de som elsker ham, holder seg på hans veier. De som frykter Herren, vil være til glede for ham; de som elsker ham, metter seg med loven.» (Sirak 2,7–16)

«Hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst. For på Sions berg og i Jerusalem skal det være en flokk som har sluppet unna, slik som Herren har sagt. Og blant de overlevende skal de være som Herren kaller.» (Joel 3,5)

Om tvil

«Men øynene deres ble holdt igjen, så de ikke kjente ham.» (Luk 24,16).

Et av de hardeste midlene Gud bruker for å bøye våre sinn, øke vår gudsfrykt og gjøre oss mer fattige i ånden, er at han trekker sin hånd tilbake, lar oss være alene i mørket og der lar Satan «sikte oss», slå oss på munnen og fylle våre hjerter med tvil om alt som er hellig.

Det var en tid – en forunderlig tid – hvor disiplene så og talte med Jesus ansikt til ansikt. En tid da de «så hans herlighet, en herlighet som den en enbåren Sønn har fra sin Far, full av nåde og sannhet» (Joh 1,14). Ja, de kunne i barnlig enfold og kjærlighet, lene hodet mot hans bryst og lytte til de livsalige ordene som lød fra hans munn.

Men det kom andre tider. Det kom en tid da han sa til dem: «Satan krevde å få dere i sin makt for å sikte dere som hvete» (Luk 22,31), og «Om en liten stund ser dere meg ikke lenger…Dere skal gråte og klage» (Joh 16,16.20). Det øyeblikket kom også, da mørket i så stor grad hadde makten over dem at de ikke gjenkjente sin Herre, skjønt de så ham lys levende for seg. «Øynene deres ble holdt igjen, så de ikke kjente ham», sier evangelisten.

Det samme kan skje med mennesker i dag – og da er det godt å være forberedt på det. Måtte Herren legge sin velsignelse i disse linjene, slik at de kan være til hjelp for noen i en vanskelig stund!

Det skal også bemerkes at det ikke er såkalte fritenkere, som med vilje og forsett setter seg opp mot sannheten og tviler på alt, det her er tale om. Det det er tale om, er virkelig troende kristne, som djevelen fyller hjertet med nagende tvil om det som for dem er de mest dyrebare sannheter. Disse har ikke noe høyere ønske enn med urokkelig visshet, å kunne tro og holde fast ved Guds ord.

Men de kan ikke. De plages av den mest fryktelige tvil på alt hellig: på Bibelens guddommelighet, på et liv etter dette, ja på selve Guds eksistens. Dette er ofte forbundet med uhyggelige, bitre og hatefulle tanker mot Gud – tanker som til deres store forferdelse dukker opp selv når de ber.

Hvis dette bare varer en kort stund, har det mindre betydning. Men det finnes mennesker som kommer inn i et langvarig og, slik de selv opplever det, et uendelig mørke av tvil, hvor de føler at de går fullstendig til grunne.

Nå er det ganske visst fienden, den grusomme fienden, djevelen selv, som er opphavsmann til dette. Med sine glødende piler forfølger og jager han alle som har himmelen som mål. Men vi vet at Gud også holder djevelen i tømmene, slik

at den grusomme fienden ikke kan gjøre oss noe uten at det er blitt tillatt ham av Allmaktens Gud.

I Jobs bok, kapittel 1, fortelles det om hvordan Satan trådte fram for Gud og ba om frie hender mot Job for å sette ham på prøve. Og Jesus sier: «Satan krevde å få dere i sin makt for å sikte dere som hvete.» Derfor sier Jeremias: «Er det ikke fra Den Høyestes munn både de onde og de gode ting utgår?» (Klag 3,38).

Det er derfor viktig å se Gud som den som står bak alt, og søke å finne ut hvilken hensikt han har med det han sender oss. Da vil vi også vite noe om når prøvelsen igjen vil være over, nemlig når Gud har oppnådd det han ville gjennom prøvelsen. «For det er ikke av hjertet han plager eller bedrøver menneskenes barn.» (Klag 3,33).

«Derfor jubler dere av glede,» sier Peter, «selv om dere nå en liten stund, nødvendigvis har sorg i mange slags prøvelser. Dette skjer for at deres prøvede tro, som er langt mer kostbar enn det forgjengelige gull – som jo lutres ved ild – skal finnes til lov og pris og ære ved Jesu Kristi åpenbarelse.» (1 Pet 1,6–7).

Det viser oss også den eneste veien som fører ut av tvilens mørke. «Han [Herren] slår, og hans hender leger… han fører ned i dødsriket og fører opp derfra.» (Job 5,18; 1 Sam 2,6). Her hjelper ingen menneskelig makt eller kunst. Men å «ydmyke seg under Guds veldige hånd» – det er det hjelp i. Å lære hva som skal læres, å gi akt på Guds hensikt og å forholde seg deretter – det er det hjelp i.

Den anfektede skal visselig også til sin tid få bevis for Bibelens guddommelighet, beviser så soleklare og ugjendrivelige at han skal både fryde og undre seg. Men dette skjer ikke før hjelp av en annen karakter har gått foran – ikke før Herren har sagt til sjelen: «Bli seende!», til Satan: «Vik bort!» og til stormen: «Bli stille!»

Det hjelper ikke at solen lyser eller at en gjenstand er nær oss, dersom et tett, mørkt bind dekker øynene som skal se. Det hjelper ikke at et bevis i seg selv er klart og for alle andre aldeles innlysende, så lenge den tvilende siktes i Satans sold. Han må først komme til sans og samling igjen.

Denne anfektelsen skyldes nemlig ikke så mye de grunnene og bevisene som Satan stiller opp med, men består hovedsakelig i at sinn og tanker forvirres. Det er dette Jesus kaller å siktes av Satan. Vi kastes, liksom hvete, frem og tilbake i soldet, så lenge at vi verken vet ut eller inn.

Men hvordan kan man ydmyke seg under Guds veldige hånd og under sannheten, når det til og med er et spørsmål *om det er noen Gud og noe som med rette kan kalles sannhet*? Ja, for en merkelig ting den kristnes tvil er! De har jo samtidig i sitt indre den dypeste bevissthet om Guds eksistens og sannhetens virkelighet. Ellers ville de ikke bebreide og dømme seg selv slik de gjør.

Hva Gud har til hensikt med å overlate et menneske til seg selv og la det plages av Satan med tvil, kan vi se av selve middelets natur, samt av hva Gud har sagt oss om dette i sitt ord.

Når den som ikke har noe høyere ønske enn å kunne tro og elske sin Frelser, blir så forvirret og elendig, at han til og med kan tvile på om det finnes en Gud – så forblindet at han ikke kan se hva selv de mest uvitende hedninger har innsett: at det må være en mesters hånd bak et så stort og prektig verk som verden er – så

fiendtlig innstilt mot Gud at han til og med under bønnen plages av opprørske tanker, og nå forferdes og er i ferd med å fortvile over dette, kjemper for å finne et feste for sin tro, men forgjeves – da lærer han omsider på en virkelig ettertrykkelig måte hva et menneske er, og hva opplysning, kraft, forstand og fri vilje makter.

Da lærer han å forstå hvilke følger det ulykksalige syndefallet har fått. Da lærer han å vurdere selv den minste smule nåde, lærer å sette pris på de minste smulene av det livets brød som kommer ned fra himmelen – i stedet for å vemmes ved sin overflod. Ja, da lærer han, så han aldri glemmer det, at troen ikke er noe et menneske kan ta av seg selv; den er en Guds gave.

Dette er noe man kan mene at man har visst på forhånd. Det er enkelt nok sagt at vi *ingenting er* og *ingenting formår*, ja, også at vi ikke engang er i stand til å tenke ut noe selv (2 Kor 3,5). Men man sier det ikke med virkelig overbevisning, før man i denne eller en annen anfektelse har lært at *slik er det*.

Hos Adams barn ligger alltid tanken i bunnen: at de selv skal *kunne*, *være* og *utrette* noe. Av denne skjulte smitten, har all menneskelig natur vært preget av helt siden slangen inngav sin egen stolte ånd i mennesket med ordene: «dere vil bli slik som Gud til å kjenne godt og ondt» (1 Mos 3,5).

Nå har Gud imidlertid villet det slik at vår gjenopprettelse og frelse skal skje på en vei som er motsatt av den mennesket fulgte på fallets dag. Vi skal vende tilbake den veien vi gikk bort. Vi skal bringe tilbake den æren vi stjal fra Gud.

Derfor er omvendelsens og den nye fødselens vei lagt slik, at vi i alle ting skal ydmykes, komme til kort og bli til intet. Dette er nettopp kristendommens hemmelighet. Derfor kjemper Herren med oss i nattens mørke, hvor han gjør fullstendig av med vår kraft, slik at vi aldri mer skal gå ranke og stolte, men likesom Jakob, heretter måtte «halte på hoften».

Saken er denne: Vi skal lære at det ikke er nok at vi ingenting har å rose oss av for Gud, og at han må skjenke oss nåde, uforskyldt nåde, gjennom Jesus Kristus, vår frelser. Han må også av nåde skjenke oss evnen til å motta dette – han må skjenke oss troen.

Vi skal lære at det ikke er nok at Gud har gitt oss en urokkelig sannhet å gripe og holde fast ved, han må også gi oss selve troen – *hånden* vi griper og holder fast med. Det er ikke nok at Gud har gitt oss solens lys; han må også gi oss øyne å se med. Før det skjer, kan vi ingenting se.

Det kan ikke være noen tvil om at det var den virkelige Jesus som viste seg for Maria ved graven og gikk med de to disiplene til Emmaus. Det kan heller ikke være noen tvil om at han var like gjenkjennelig som han var før, ja, enda lettere å kjenne igjen på grunn av sine sår, som han neppe gjorde seg flid med å skjule.

Men det som sto i veien, var dette: «øynene deres ble holdt igjen, så de ikke kjente ham.» (Luk 24,16). Senere, da han i Emmaus brøt brødet i deres påsyn, «da ble øynene deres åpnet, og de kjente ham.» Og om de elleve som satt bak lukkede dører i Jerusalem, heter det: «Da åpnet han deres forstand, så de kunne forstå Skriftene» (Luk 24,45).

Dette er det som må til i en anfektelse som denne. Senere får vi også lov til å se tegn og bevis for sannheten. I mellomtiden gjelder det bare å holde blikket

festet på Jesus, tross alt, også om vi ikke kan se ham klart, og – som disiplene – lytte til hans ord. Da vil han, mens vi gjør dette, åpne våre øyne og vårt sinn.

Foruten det allerede anførte hovedformålet Gud har for øye når han lar Satan bombardere våre hjerter med tvil, vil han også lære oss, dels å bedre vurdere Ordet og troens gave, dels å med mer villighet bøye oss under og lyde hans vilje.

Når en kristen begynner å bli lei av brødet fra himmelen, ringeakter Ordet og forsømmer dets bruk, er det en helt naturlig konsekvens av Guds rettferdighet, at det lys over Ordet han før hadde, blir tatt fra ham. Det skjer kanskje ikke alltid på denne måten, men ofte nok viser det seg at mennesker som plages av tvil på Ordet, også er likegyldige og forsømmelige med hensyn til bruken av det, og vil leve på den kunnskapen og innsikten i Ordet de allerede har.

Ved en slik tilfeldig omgang med Ordet kan man ikke oppleve dets kraft. Den som kun ser en bestemt person flyktig og sjeldent, vil til slutt være ute av stand til å gjenkjenne ham. Det ligger i sakens natur. På samme måte er det med den som kun flyktig omgås med Gud i Ordet og beskuer ham der. Han vil ikke få se noe av Herrens herlighet, og ender til slutt opp med å ikke kunne finne noe guddommelig i Ordet.

Men som allerede sagt: det er Guds rettferdige, men også nådige dom, at den som regner Ordet for lite, den som ikke tar seg tid til å beskjeftige seg med det, han skal også få lov til å erfare hvordan det føles når Guds ord tas fra ham. På denne måten er mange likegyldige brakt til å sette pris på og verdsette Ordet, slik at de nå er takknemlige for smuler av livets brød, hvor de før var lei deres overflod.

Ulydighet og gjenstridighet mot Herren er også en av årsakene til at han unndrar oss lyset. For det hender også at troende, som ellers gjerne vil lyde Gud, i en eller annen bestemt sak krymper seg og gjerne vil unndra seg. Ganske likt Jonas, som på tross av Herrens befaling om å gå til Ninive, unndro seg oppdraget og flyktet.

Hva gjør Herren i et slikt tilfelle? Jo, han lot Jonas forsmekte i fiskens buk, inntil han i det grusomme mørket der inne hadde lært å adlyde sin herre, og villig og glad ville gå Herrens bud.

Og det samme gjør han fremdeles: Når synderen stritter imot og ikke vil bøye seg under hans vilje, så setter han ham i en mørk arrest på vann og brød, helt til han gir opp sin motstand og med hjertelig glede går med på å gjøre hva som helst Herren måtte forlange, fremfor å savne Guds lys og Guds fred i sin sjel. Og når et menneske ikke bare vil forstå, men også lyde Guds ord, så får det også lys over Ordet. «Om noen vil gjøre hans vilje, da skal han kjenne om læren er av Gud, eller om jeg taler av meg selv» (Joh 7,17).

Det som ellers kan sies om dette emnet, vil vi presentere i form av en bekjennelse som en som selv har erfart det som er talt om her, har avlagt. Han* forteller følgende:

** Denne mannen var Rosenius selv. Det han så bestemt hadde trodd var Guds vilje og så lenge hadde bedt om, var om midler og helse til å fullføre sine studier, ta embetseksamen og bli prest. Ved å ikke oppfylle denne bønnen, tvang Gud ham inn i den virksomheten som har blitt til så stor velsignelse for mange.*

Ved vår Guds inderlige barmhjertighet hadde jeg allerede levd åtte år i samfunn med min frelser – et salig liv, kun med de vanlige prøvelsene og kampene som tilhører barnestadiet – helt til året 1839. Da syntes hele mitt himmelrike å bli revet ut av hendene mine, og jeg kom inn i en forferdelig pine på grunn av fryktelig tvil på alt som er hellig. Ganske visst hadde jeg også tidligere, nå og da, kjent til den samme fristelsen, men alltid kun for en kortere tid.

Jeg minnes spesielt en opplevelse som lå tre år tilbake i tid: Jeg hadde preket i en landsbykirke hvor mange troende venner fra den nærmeste byen hadde kommet til stedet for å høre, og som i etterkant hadde vist meg deres glede over min preken. Da kom jeg om kvelden inn i en forferdelig anfektelse. Jeg tvilte snart på alt i Guds ord, og det hele gjorde meg så fullstendig maktesløs at jeg ikke kunne stå på bena, men måtte legge meg ned. Etter noen timer lysnet det igjen, og jeg fikk igjen se Guds herlighet.

Hva hensikten var med dette, forsto jeg senere av 2 Kor 12,7: «Og for at jeg ikke skal opphøye meg av de overmåte store åpenbaringene, har jeg fått en torn i kjødet, en Satans engel som skal slå meg, for at jeg ikke skal opphøye meg.»

Men det mer langvarige tvilenes mørke, som jeg tre år senere måtte gjennom og som nesten helt hadde ødelagt meg, det gikk slik til:

Jeg hadde fått plass som huslærer på en herregård, en drøy mil fra Stockholm. Det var et fullstendig åndelig dødt sted, hvor jeg ikke på et helt år traff et eneste menneske som spurte etter Gud.

Her var jeg først i lang tid inne i en hard kamp, fordi jeg ba om én ting, som jeg var overbevist om at måtte være etter Guds vilje, men uten at jeg ble bønnhørt. Jeg hadde også tidligere, under oppholdet mitt i Uppsala, inntrengende bedt om det samme, og nå ba jeg om dette et helt år igjennom, både først og sist. Å legge til «Far, ikke som jeg vil, men som du vil», anså jeg knapt som kristelig. Jeg ba jo kun om kraft og evne til noe som, mente jeg da, nødvendigvis måtte være etter Guds vilje.

Så lenge jeg ikke fikk denne kraften, var jeg i uavbrutt nød. Ikke bare fordi kraften jeg ba om uteble, men særlig på grunn av tvilen jeg kom inn i, fordi jeg ikke fikk det jeg ba om. Det kan ikke være noen Gud – og Bibelen inneholder ikke Guds ord – når ikke en slik bønn blir oppfylt! Slik tenkte jeg ofte. Og tvilen om at jeg personlig eide Guds nåde – dersom det da var en Gud – om den vil jeg slett ikke tale om. Det var jo klart at jeg i hvert fall var fullstendig glemt og forlatt av Gud.

Akk, Gud! Jeg så ikke for meg at du kunne leke en så grusom lek med et av dine barn! Så helt og fullstendig hadde jeg glemt dine ord: «Mine tanker er ikke deres tanker, og deres veier er ikke mine veier.» (Jes 55,8).

Men hvordan skulle jeg kunne tenke at Gud i denne saken hadde en annen mening enn meg? Da David overfor Natan ga uttrykk for sitt fromme forsett om å bygge Herren et hus, hva skulle vel profeten tenke og svare, annet enn dette: «Gjør alt det du har i sinne! For Herren er med deg» (2 Sam 7,3). Hvordan skulle han kunne tenke at Herren om natten ville komme til ham og si: «David skal ikke bygge meg et hus»? Noe lignende var det som skjedde med meg, og som en følge av dette kom jeg inn i den mest forferdelige tvil.

At tvilen for alvor tok makten over meg, begynte på følgende vis:

En kveld lå jeg på kne i bønn på mitt ensomme værelse. Da rygget jeg plutselig tilbake fra det jeg holdt på med, sprang opp midt under bønnen og brøt ut i bespottelig tale: «Huff, for en dårskap! Hvem snakker jeg med her? Er Gud virkelig til stede her i dette lille kammeret? Akk nei, for en dårskap!»

Opprørt kastet jeg meg på sengen. Mørke, uhyggelige tanker fylte mitt sinn, inntil jeg omsider sovnet. Om morgenen våknet jeg – uten Gud. Jeg passet på arbeidet mitt dagene igjennom – uten Gud. Jeg gikk atter til sengs – uten Gud. Men at Gud tross alt var til, turte jeg ikke helt å benekte. Det var nå det store spørsmålet jeg tumlet med både natt og dag: *Er det en Gud eller ikke*?

I denne, sin groveste form holdt tvilen min seg likevel ikke så lenge. En kveld lysnet det for meg, slik at jeg til og med med en viss glede kunne skrive:

Sol, måne, stjerner, himlers himler
og jorden i dens rike skrud,
ja, alt, hva for mitt øye vrimler,
alt sier meg: det er en Gud.

For verden ei seg selv frembragte,
det være må en skapermann,
som all ting bærer, styrer, skapte,
og Gud Allmektig heter han.

Men inneholder da Bibelen denne store Guds ord? Med dette spørsmålet brennende i hjertet, satt jeg dag etter dag og stirret ut i luften, mens tankene mine arbeidet skarpt og intenst med hele mitt forråd av viten innenfor historie, filosofi og teologi for å finne ett eller annet bevis *for* eller *imot*, slik at jeg i det minste kunne komme frem til et resultat. Men jeg var bestandig like langt. De slutningene og bevisførslene jeg stilte opp i det ene øyeblikket, falt sammen igjen i det neste på grunn av nye spissfindige innvendinger.

I denne tilstanden levde jeg i flere uker. Barna jeg underviste ble ikke holdt i arbeid med samme iver som før, til det var lærerens tanker altfor langt borte. Av og til overga jeg meg til bitter og pinefull sorg over min ulykkelige tilstand, spesielt ved tanken på de lykkelige årene jeg hadde levd i det inderligste samfunnet med min Frelser, og trodd alle evangeliets herlige sannheter.

I de første årene av livet mitt med Gud, hadde jeg nemlig usigelig herlige erfaringer av min Frelsers nåde og nærvær. I feriene levde jeg blant en flokk nådesøsken som stod i den første kjærlighetens varme og glød, og jeg pleide om sommeren ofte å oppholde meg hele dager i skogen med en matbit og en bok, for helt uforstyrret å være sammen med min Frelser i den mest fortrolige samtale og bønn. Jeg hadde også i adskillige år arbeidet mye for å vekke og vinne andre, og var derved blitt et redskap til mange menneskers frelse.

Dette lykkelige livet stod nå for min bevissthet som et tapt paradis. Jeg betraktet meg selv som en frafallen, en skamplett for Guds folk. Snart skulle jeg bli en kilde til sorg for alle vennene mine, og et avskrekkende eksempel for mennesker som følte seg dratt til Gud.

Å, du mitt livs Gud! Du alene kjenner de forferdelige tankene og beslutningene som i denne tiden gikk gjennom mitt sinn, og som kun din mektige hånd

og frykten for helvete holdt meg tilbake fra å bringe til utførelse. Det vil jeg ikke omtale for noe menneske.

Sorgen min ble særlig levende, og tårene mine fløt særlig rikelig, når jeg enten fikk brev fra kjære venner i Kristus, eller selv skrev til slike. Og underlig nok – hvor vaklende min tro enn var, og hvor forferdelig den tvil var som jeg ble plaget av – jeg kunne likevel på det hjerteligste lykkeønske dem som trodde, og betrakte dem som englenes like i lykke og ære. Bare for meg var det hele tapt.

I denne stillingen skrev jeg til slutt til en gammel venn, en innsiktsfull og erfaren prost, om tilstanden min. Til mine nærmeste ville jeg ikke skrive om det, for ikke i utide å uroe dem. Kjernen i brevet hans var at jeg burde *fortsette å lese den gamle, mistenkte Bibelen*, selv om Satan ved hver eneste linje tordnet sitt: «Hvem vet om dette i det hele tatt er Guds ord?»

For det andre, at jeg i bønn burde vente på Herren, men vokte meg for å foreskrive ham noe som helst, og bare i viljesløs lydighet følge hans vink. «Ja, kjære bror», skrev han til slutt, «jeg kan ikke gi deg noe sikrere råd enn det Jesus har sagt: «Om noen vil gjøre hans vilje, da skal han kjenne om læren er av Gud, eller om jeg taler av meg selv» (Joh 7,17). Og likeledes: «Ydmyk dere derfor under Guds veldige hånd, for at han kan opphøye dere i sin tid» (1 Pet 5,6).»

Dette brevet fra den elskelige prosten gjorde riktignok et visst inntrykk på meg i øyeblikket. Det vakte et spirende håp – en begynnende anelse om at jeg en dag kunne nå frem til troen og lyset igjen. Men i løpet av kort tid var alt borte igjen. Rådene jeg hadde fått var gode nok, men de ga ingen hjelp for meg.

Atter gjennomlevde jeg noen usigelig vanskelige uker i forferdelige anfektelser. Omsider følte jeg en ubetvingelig lyst til å rådføre meg med en eller annen kristen, helst muntlig, for at jeg kunne fremsette mine innvendinger og få svar på disse med det samme. Men hvem skulle jeg henvende meg til? Det måtte jo være en erfaren og opplyst Åndens mann. Hovedstaden hadde mange prester, tenkte jeg, men hvis det fantes virkelige sjelesørgere, født på ny og opplært av Ånden, så ville jeg sikkert ha hørt om det. «En by som ligger på et fjell, kan ikke skjules.»

Men nettopp på denne tiden fikk jeg høre om en åndelig virksomhet som var noe utenom det vanlige – fra verdens side møtt med den største spott og hån – alt sammen gode tegn. Det var en engelsk prest ved navn Scott, som var sjelen i dette. Denne mannen, tenkte jeg, praktiserer i sjelesorg, han må sikkert kunne forstå meg og være i stand til å hjelpe meg. Jeg fikk lyst til å høre hva han kunne ha å si om tilstanden min.

Med disse tankene reiste jeg inn til Stockholm og oppsøkte Scott. Drevet av nøden trådte jeg inn til den for meg ukjente engelske prest, og hadde snart satt ham inn i hele min stilling.

Til dette svarte han først med noen enkle og lettfattelige bemerkninger om denne anfektelsens spesielle art – sånn helt generelt. Deretter sa han: «Du har studert og kjenner de bevisene for Bibelens guddommelige opprinnelse som vanligvis finnes i teologien?» – «Ja.» – «Men disse har ingen gyldighet nå, forstår jeg?» – «Nei.»

– «Et ganske enkelt, og nettopp derfor kraftig bevis, vil jeg likevel nevne. Nemlig dette: Hvis Bibelen ikke er Guds ord, slik den selv sier den er, hvis ord er den da? Er det onde eller fromme mennesker som står bak og er ansvarlig for denne boken? Er det sannsynlig at onde mennesker ville ha skrevet en bok som på en så åndfull, skarp og slående måte beskriver og fordømmer dem selv og deres ferd? Men like umulig er det at fromme mennesker kan ha skrevet den, dersom den ikke er sann. Ville vel fromme mennesker dikte opp løgner og gi dem ut for å være Guds ord? Kunne man vel, det ene århundret etter det andre, fortsette med å dikte på en og samme store, sammenhengende løgn, dikte opp begivenheter og undere som alle tok sikte på den samme store hovedtanken – og det hele var løgn – og så utgi det for å være Guds ord?! Ville en slik fremgangsmåte være i samsvar med den maktfulle, høye og hellige ånd som preger den hellige skrift? Kort sagt: Bibelen har vitnesbyrdet i seg selv. Ånden i den er av en slik art at den som kjenner den, men ikke vil tro at den inneholder Guds ord, i stedet må anta de største urimeligheter.»

Slik talte den engelske presten. Ved hans ord gikk det en slik stråle av lys og håp gjennom min sjel, at jeg fikk gledestårer i øynene. Det var et øyeblikk så vederkvegende, noe jeg ikke hadde opplevd på uker, ja, måneder. Jeg kunne ikke si noe imot det, men prøvde bare å holde fast på de utsiktene som hadde åpnet seg for meg. Han oppfordret meg videre til, under bønn til Gud om hans nådige hjelp, å fortsette å lese i Bibelen.

Men forløsningens time var ennå ikke kommet. Jeg kom hjem, tenkte og grublet enda en uke, og var igjen i samme mørke som før. Et uopphørlig og umedgjørlig «hvem vet? hvem vet?», gjorde at jeg ikke med sikkerhet turte regne med noe som helst. Så dypt var mørket i min sjel, og så stor var forvirringen jeg følte, at jeg ingenting kunne se og ingenting kunne holde fast ved, selv om det dog i noen øyeblikk også lysnet litt for meg.

Etter en uke oppsøkte jeg igjen Scott. Han spurte hvordan det hadde gått – om jeg var kommet ut av fristelsen min. Nei, svarte jeg, alt er like uvisst for meg som før. Da ga han meg et annet og eiendommelig råd. Han sa: «Jeg antar at det ikke bare er innvendinger *mot* Skriften som blir skutt inn i hjertet ditt, men også at tanker som motsier og tilbakeviser disse, av og til gjør seg gjeldende?» – «Ja.»

– «Skriv da ned både de første og de siste, og gå så grundig gjennom dem, én for én. I denne fristelsen består fiendens makt hovedsakelig i at han forvirrer vårt sinn og våre tanker. Han er en mørkets ånd. Ved å dra ting fram i lyset, blir han avvæpnet. Skriv ned på et papir alt som melder seg, *for* og *imot*, og avgjør så hva som veier mest.»

Med dette eiendommelige råd gikk jeg, og Herren velsignet det så forunderlig, at jeg tre dager senere kom til en slik overbevisning om Bibelens guddommelige opprinnelse og om sannheten i alt som står skrevet der, at jeg ble fylt av både undring og fryd. Jeg ble så glad og beveget at jeg alene på værelset mitt både skalv og gråt i lang tid. Alt var sant, guddommelig sant. Alt jeg hadde sørget over som tapt og mistet, var i behold.

Jeg så nå ikke bare alt jeg hadde sett før. Øynene mine var som fullstendig fornyet – jeg så alle ting klarere enn jeg noen gang hadde gjort tidligere. I min

sjel var det som i naturen når regn og uvær har rast i flere dager og så plutselig skilles skyene; himmelen er blå, luften er så ren og frisk, solen skinner på det våte, glinsende løvet, og man synes man aldri har sett naturen så vakker som nå.

Nå fikk jeg også tilbake den barnlige tilliten til Gud, den som så grundig og lenge hadde blitt forstyrret. Jeg fikk nåde til igjen å tro syndenes forlatelse, kunne på ny omfavne min Frelser, mitt livs Gud, og med Thomas jublende utbryte: «Min Herre og min Gud!»

Vissheten om Bibelens guddommelige opprinnelse fikk jeg ved å stille opp mot hverandre hva fornuften og henholdsvis den onde og den gode ånden førte frem av grunner *for* og *imot*. Jeg *trodde* ingenting, jeg skulle *se* – akkurat som Thomas. Etter at jeg på en viss måte hadde kommet til tro, fant jeg senere overalt de herligste bevisene på den samme guddommelige sannhet. En mer utførlig beskrivelse av veien som førte meg til visshet har mindre interesse. Derfor bare litt kort om dette:

Skruplene mine hadde liksom tilspisset seg til to hovedspørsmål. Det første var dette: *Var det Guds mening og vilje, da han skapte mennesket, at det skulle kjenne og tilbe sin Skaper*? Hvis dette var tilfellet, måtte Gud også ha sørget for å gi mennesket betingelser for det. Han måtte ha gitt det en anvisning på, en rettesnor for, hvordan han skulle kunne kjennes og tilbes.

Det andre spørsmålet ble derfor dette: Har Gud lagt denne rettesnoren i *menneskets indre*, eller har han gitt det *et ytre ord*?

Svaret på det første spørsmålet fant jeg i det faktum at det ikke finnes et folk på jorden uten at behovet for Gud kommer til uttrykk i livet deres. Når hedningene ikke vet noe bedre om Gud, så lager de seg en gud av tre eller stein. *En Gud må de ha*! Ut fra dette forsto jeg at Gud, som har en hensikt med alt han gjør – altså også med denne indre trangen – må ha bestemt at mennesket han skapte, skal kjenne og tilbe sin Skaper.

Men at Gud ikke har lagt normen for denne kunnskapen om ham i menneskets indre, det så jeg ut fra de utallige, svært forskjellige og uhørt dåreaktige meningene om Gud og måten å tilbe ham på, som oppstår der mennesket er overlatt til seg selv. Altså må den gjeldende anvisningen og rettesnoren finnes *utenfor mennesket* – ellers måtte Gud ha latt mennesket være uten en slik, noe som, med tanke på menneskets lengsel og søken som han selv har lagt ned i dets sinn, måtte sies å være urimelig.

Da jeg først var kommet så langt, var det ikke vanskelig for meg å forstå at den gamle, hellige Bibelens lære er det eneste som tilfredsstiller og motsvarer menneskets trang og behov. Kun i den føler man seg liksom hjemme igjen, kun i den finner og gjenkjenner man nettopp det man søkte.

På denne veien var det jeg ble overbevist om Ordets guddommelige sannhet. Jeg anser det ikke for å være veien for hvem som helst.

Etter at noe lys på denne måten hadde trengt inn i min sjels mørke hus, begynte jeg etter hvert å se mye. Jeg så for eksempel en religion som samtidig har hele verdens fiendskap mot seg – likevel beseirer og overvinner den verden. En religion som samtidig er en anstøtsstein og dårskap for fornuften, og en

plage for den menneskelige natur, og likevel inntar og forvandler den land og folk. En slik religion må nødvendigvis være guddommelig.

Jeg så at ingen jordisk visdom har beskrevet årsakene til det naturlige menneskets fiendskap mot Gud, så vel som mitt og andre menneskers indre forderv, så treffende og sant som Bibelen gjør. Jeg så at Bibelens lære *har vært* og *er* det eneste middelet som er i stand til å forvandle og helliggjøre et menneske, og grunnlegge et himmelrike av ubeskrivelig glede i hjertet, allerede her på jorden.

Jeg så hvordan Bibelens sanne venner aldri har angret på deres valg, men tvert imot, i stadig kamp mot det onde, søker å bli i Kristi lære. Jeg så dem i dødens stund, frimodige og glade, mens Bibelens fiender, når de i sin stolthet har raset fra seg, er elendige skapninger som skjelver og gruer, og ved dødens komme, gjerne skulle ville krype inn under Bibelens beskyttende vinger.

Videre så jeg at Bibelens lære, helt ned til den minste detalj, er basert på store, *offentlige* begivenheter. Hvis disse ikke virkelig hadde skjedd, ville de ha blitt gjendrevet og motbevist av fiendene, som attpåtil var de fleste og mektigste i landet. Jeg så at når selve hendelsenes ekthet ikke kunne bestrides, men kun betydningen deres og lærdommen som lå i dem, ble foraktet og forfulgt, så ble sannheten ytterligere bekreftet av det*.

* *Også hedenske filosofer, for eksempel Porfyrios og Celsus, som levde på apostlenes tid, og hvis enkelte skrifter eksisterer den dag i dag, vitner om sannheten i Jesu undergjerninger, idet de omtaler dem og erklærer dem for å være trolldomskunster.*

Jeg så at Herrens vitner, som har overlevert de nevnte beretningene, alle var fortrolige med tanken på pinsler og død. Det var ingen ære å vinne, ingen glede å oppnå på jorden for dem. Lidelse, møye og død var lønnen for deres vitnesbyrd, og likevel fortsatte de.

Hvorfor skulle de ha gjort det hvis de ikke hadde vært overbevist om sannheten i det de fortalte? Hvorfor skulle Peter, Johannes og den tungsinnede, tvilende Thomas vitne om Jesus hvis de hadde blitt bedratt (slik de to som gikk til Emmaus fryktet var tilfellet) og ikke virkelig hadde sett ham oppstått? Hvorfor skulle de fortsette når de visste at de for sitt vitnesbyrds skyld gjorde seg selv til «slaktefår» (Rom 8,36)?

Svaret deres kan vi lese i 2 Pet 1,16–21 og 1 Joh 1,1–3.

Og endelig så jeg at ingen andre enn Gud kan forutsi hva som skal skje flere århundrer frem i tid. Jødene, som med så stor iver har vernet om Bibelen mot all forfalskning, at de til og med har ført oversikt over antall bokstaver i den, har i sin egen bibel de mest detaljerte profetiene som angår dem selv, og som punktlig er oppfylt og stadig oppfylles for våre øyne. Profetier om Kristus, Messias, tid og sted for hans fødsel, hans slekt, hans gjerning på jorden, hans lidelse, hans ord på korset, hans død og oppstandelse og himmelfart.

I tillegg er jødenes forblindelse, forherdelse, forkastelse og spredning nedskrevet – noe av det over 400 år og noe også inntil 1500 år i forveien. Dette og mye mer begynte jeg nå å se.

Og når jeg i Stockholm så jøder på gatene, dette vakre, raske og driftige folket, med deres ned gjennom tidene bevarte karakteristiske ansiktstrekk, og tenkte på deres historie og den merkverdige Guds dom som hviler over dem, deres 1800

års landflyktighet og deres frukteløse streben etter selvstendighet, så var det ofte til en slik styrking og oppmuntring i troen for meg, at jeg måtte fryde meg over den store og herlige Guds ord».

Til slutt minner vi igjen om at det spesielle med fristelsen vi har betraktet her er dette: «Øynene deres ble holdt igjen, så de ikke kjente ham» (Luk 24,16). På samme måte kan midler og veier til hjelp mot fristelsen være flere – de viktigste av dem er fremstilt her – men selve hjelpen og forløsningen er i Herrens hånd, avhengig av hans barmhjertighet, og inntreffer først når det som står skrevet blir oppfylt på oss: «Da åpnet han deres forstand, så de kunne forstå Skriftene» (Luk 24,45).

Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp! – Sak 9

På steder hvor Guds ord har fått makt, er det like alminnelig som medynkvekkende å finne mennesker som ennå ikke er frigjorte, glade kristne, men åndelig talt treller. Slike mennesker søker etter frelse og venter med lengsel på å finne den, men de synes aldri å nå frem til troens fred og frihet i Herren.

Én er tynget av sine mange og store synder og det håpløse i å tenke på hvordan han skal bli kvitt dem. En annen ser på sitt hjertes lettsindighet og hardhet – han kan aldri bli sønderknust og angerfull nok, aldri fullt ut oppriktig, og har bestandig kjærlighet til synden. En tredje plages av onde, urene tanker, ja, ofte også av likefrem bespottelige tanker mot Gud og alt som er hellig. En fjerde har en eller annen graverende synd på samvittigheten, osv.

Av disse og lignende grunner går disse stakkars menneskene i bestandig trelldom og tenker som så: Hvordan skulle jeg tørre å tilegne meg Guds nåde, jeg, som er slik og slik? Går det an å begynne å tro, så lenge jeg ennå ikke er blitt kvitt dette som binder meg?

For den menneskelige fornuft kan det ikke tenkes noe mer urimelig, det er sant. Derfor er det også et under av Guds nåde når en synder virkelig kan tro at hans synder er forlatt, av nåde alene.

Og hadde vi ikke annet og mer å grunne vår tro på enn hva vi føler og ser hos oss selv, så ville den i sannhet også være dårskap. Hvor fortvilet ville ikke vår stilling ha vært, dersom vår evige salighet var avhengig av at vår egen forbedring lyktes for oss. Men vi spør nå med profeten: «Er det da ingen balsam i Gilead? Eller er det ingen lege der? Hvorfor er det ikke noen helbredelse for mitt folks datter?» (Jer 8,22).

Er syndens elendighet så stor at forsoningen ikke slår til? Finnes det ingen som kan frelse og redde? Hvorfor blir ikke «Sions fanger» løst fra sine bånd? Er det ingen vei til frelse, foruten det å selv seire over synden i hjertet?

Hør her, hva Herrens Ånd taler ved profeten: «For ditt paktsblods skyld vil jeg også fri dine fanger ut av brønnen som det ikke er vann i. Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp!» (Sak 9,11–12)

Og hør hva Herren Jesus sier – med profetens ord – om seg selv: «Herrens Ånd er over meg, for han har salvet meg til å forkynne evangeliet for fattige. Han har sendt meg for å forkynne for fanger at de skal få frihet og for blinde

at de skal få syn, for å sette undertrykte fri, for å forkynne et nådens år fra Herren.» (Luk 4,18–19; Jes 61,1–3)

Hvorfor løses da ikke de som «sørger i Sion» fra trelldommens bånd? Hvorfor går de der og sukker og klager, dag etter dag, til tross for alt som blir forkynt dem om Guds nåde og forløsningen i Kristus? «Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp!» lød det hos profeten. De vil ikke la seg overtale til uten å nøle, å søke tilflukt der. De er stadig forblindet av håpet om seier over det onde i seg selv. De venter stadig på en mer beleilig tid, hvor de ikke er så elendige og uverdige som nå.

For hva – eller hvem – er den «festning» profeten taler om her? Forunderlig herlig tanke: det er vår Frelser han kaller med dette navn. Han har jo umiddelbart forut sagt (i vers 9): «Rop med fryd, Sions datter! Rop høyt, Jerusalems datter! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han og full av frelse, ydmyk er han og rir på et esel, på den unge eselfolen.» «For ditt paktsblods skyld vil jeg også fri dine fanger ut … Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp!»

Men de som er fanget, vil svare: Hvordan kan vi søke hjem til festningen, så lenge vi ennå er så fulle av synd, så harde, lettsindige og ugudelige? De ser bestandig kun på seg selv. Og bebreider man dem for at de ikke vil tro, og at de dermed gjør Gud til en løgner, så svarer de straks: «Jo, ordet om Kristus tror jeg. Jeg tror at hans forsoning strekker til, og at hans kjærlighet er stor. Det er meg selv det er galt med. Det er i mitt hjertes hardhet, mitt hykleri og min forferdelige kjærlighet til synden at feilen ligger.»

Det samme går bestandig igjen: De vender blikket bort fra festningen og mot seg selv. De tror ikke hva Gud har vitnet og sagt om sin Sønn: at det er som fortapte, i bunn og grunn fortapte syndere, han vil frelse oss.

De vil selv med vold og makt oppnå en viss grad av forbedring før de kommer. De verken kan eller vil forstå, at de først ved troen må være innpodet i Kristus, før de kan begynne å bære frukt. Det har ikke gått opp for dem at alt loven sier, det sier den kun for at hver munn skal lukkes, og for at synden skal flyte over.

De har slik verken forstått, trodd eller tatt Paulus på alvor, når han skildrer sin personlige erfaring med disse ord: «jeg derimot døde» (Rom 7,10). De har med alt de har hørt om Kristus, likevel aldri forstått hva det han har gjort for oss inneholder, og hva det er han i virkeligheten vil, nemlig å rettferdiggjøre den ugudelige.

For vel er det sant at det er forferdelig med vår synd, vårt hjertes hardhet, vår lettsindighet og likegyldighet, men – «Rop med fryd, Sions datter! Se, din konge kommer til deg. Rettferdig er han og full av frelse.» Alt ville med en gang blitt godt, hvis du bare lærte Kristus å kjenne. Da skulle du midt i din usselhet fryde deg storlig.

Det er i særdeleshet visse ting du ikke tror og ikke har den fulle forståelsen av. Du tror for eksempel ikke at alle menneskers samtlige synder, altså også dine, allerede er tatt bort – at de ble tatt bort i samme stund som Kristus døde på korset. Du tror ikke at disse syndene, altså også dine, på korset ble sonet så helt og fullt, at de aldri et øyeblikk kan hindre Gud fra å vise deg nåde.

Du tror ikke at en evig nåde og rettferdighet kun venter på å bli tilregnet deg, og at Gud med et forsonet og av kjærlighet brennende hjerte, søker deg der du flakker omkring, slik man søker et bortkomment barn. Hvis du virkelig regnet med dette, ville du straks, fylt av den saligste undring og kjærlighet, løpe ham i favn med et jublende: Min Herre og min Gud!

Videre tror du ikke at Kristi blod har gjeldende kraft for *hvilken som helst* synd. Du mener nok at det gjelder for synder du har lagt av deg og ikke lenger er bundet av, samt for visse mindre betydningsfulle småsynder. Men du tror ikke at det gjelder for hjertets skjulte urenhet, ikke for de virkelig store og uhyggelige syndene, og ikke for synder som fremdeles bor i ditt kjød og har makt i ditt liv.

Alt dette er en følge av at du ikke i levende tro gjør deg klart at Guds Sønns blod er utgytt for våre synder. Hvis du trodde det, ville du helt og holdent glemme deg selv og synke hen i en evig og salig beskuelse av forsoningens under i Kristi blod. Måtte Herren åpne våre øyne og forøke oss troen!

En skare av vitner, engler, profeter og apostler, har enstemmig vitnet at Gud har elsket verden så høyt, at han har gitt sin enbårne Sønn til et sonoffer for all verdens synd, og at syndere nå, i kraft av denne forsoningen, har forløsning fra synden og er befridd fra lovens dom.

Sakarja sier: «For ditt paktsblods skyld vil jeg også fri dine fanger.»

Den natten Jesus gikk sin lidelse i møte, sa han: «For dette er mitt blod, den nye pakts blod, som utgytes for mange til syndenes forlatelse.» (Matt 26,28)

Johannes skriver: «Jesu, Guds Sønns blod renser oss fra all synd.» (1 Joh 1,7). Og Peter: «For dere vet at det ikke var med forgjengelige ting, med sølv eller gull, dere ble kjøpt fri fra den dårlige ferd som var arvet fra fedrene, men med Kristi dyrebare blod, som blodet av et feilfritt og lyteløst lam.» (1 Pet 1,18–19). Paulus taler om at det var Guds vilje, å ved Kristus «forlike alle ting med seg selv da han gjorde fred ved blodet på hans kors» (Kol 1,19–20).

Er det vel behov for flere vitnesbyrd? Tenk på den omstendigheten at Gud gjennom 4000 år i den påkrevde offertjenesten, har forkynt og malt oss for øye hvordan et blodig offer, i tidens fylde, skulle sone og ta bort verdens synd.

«For loven har bare en skygge av de goder som skulle komme, ikke tingenes virkelige skikkelse», sier Hebreerbrevet. «Derfor kan ikke loven, ved de ofrene som hvert år blir båret fram, gjøre dem fullkomne som kommer fram med dem … For det er umulig at blod av okser og bukker kan bære bort synder. Derfor sier han når han trer inn i verden: Offer og gave ville du ikke ha, men et legeme dannet du for meg … Se, jeg kommer – i bokrullen er det skrevet om meg – for å gjøre din vilje, Gud … Ved denne viljen er vi blitt helliget ved at Jesu Kristi legeme ble ofret én gang for alle.» (Hebr 10,1–10)

Stans og tenk etter, du stakkars, lovbundne menneskebarn: Hvor tungt veier du på vektskålen, i sammenligning med en hel, lang tidsalders utallige blodige ofre, som vitner og sier: *Ikke du. Du kan ikke* råde bot på den ulykken som syndefallet har voldt. *Du har blitt veid på vektskålen og funnet for lett*. Kun for paktblodets skyld blir fangene fri.

Dra nå en fornuftig slutning av dette! Har Gud gjennom alle de før nevnte vitnesbyrd latt det bli forkynt at han har gitt sin Sønn til et offer for våre synder,

er ikke syndene da tilstrekkelig sonet? Ikke bare våre, men hele verdens! Eller gjelder ikke Kristi blod for alle synder? Er blodet kun utgytt for de troende – og kun for små synder, og ikke de store?

«Nei,» sier Luther. «Kristus har sannelig ikke utgytt sitt blod alene for tenkte og oppdiktede, men for virkelige synder. Ikke bare de små, men også for de virkelig store og grove. Ikke bare for fortidens synder som nå er beseiret, men også for de synder som ennå har makt i vårt sinn.»

For merk det vel: Hvorfra skulle vi ellers få hjelp og legedom mot disse syndene som stadig vil herske, og hvis makt vi ikke er i stand til å bryte? Hvorfra skulle vi få kraft til å beseire og døde dem, hvis vi ikke først ved troen fikk smake forlatelsens glede og trøst? I dette alene er kraften til å seire.

Gud bevare oss fra å innskrenke virkningen av Guds Sønns blod! Skulle ikke det kunne rense oss fra alle våre synder? «Kom og la oss gå i rette med hverandre, sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagen, skal de bli som den hvite ull.» (Jes 1,18)

Vi sier i tillegg: Kristus har sannelig ikke utgytt sitt blod alene for synden slik den ytrer seg utad, men også for hjertets forferdelige gudløshet, hardhet, hang til hykleri og lyst til å synde. Ellers var han kun en halv Frelser. Og hvor skulle vi ellers få hjelp og forsoning fra denne vår indre synd? Nei, også hjertets urenhet og ondskap er sonet. Alt er fullbrakt! Alt er rede, kom nå til bryllupet.

«Men jeg er ikke så sønderknust og angerfull som jeg burde være,» innvender du. Se da på Kristus i Getsemane! For våre synders skyld ligger han med ansiktet mot jorden, grepet av forferdelse og gru. Det er den eneste anger, den eneste sorg over synden som gjelder for Gud.

Og hva som ellers angår vår omvendelse, anger og hele nådens orden, så må du endelig en gang få lært å forstå, at det alt sammen er fullbrakt og samler seg i et eneste punkt: dette ganske enkle, at du for dine synders og ditt hjertes ondskaps skyld er ulykkelig, og nå søker frelse i Kristi forsoning alene. Alt er i Kristus. Alt som er utenfor ham, er et intet. «Den som har Sønnen, har livet.» Kan ditt hjerte finne tilflukt og fred i Kristus, så er nådens orden fullført. «For Kristus er lovens endemål, til rettferdighet for hver den som tror.» (Rom 10,4)

Det spiller således ingen rolle hvordan du er – om du er troende eller vantro, en Judas eller en Johannes. Bare du vender hjem til festningen, bekjenner din synd og søker soning i Kristi blod, så er dermed alt godt. Den beste kledning er din, og du blir ikledd den med det samme (Luk 15).

For så grov en synder kan du umulig være, at ikke Guds Sønns blod skulle gjelde også for deg. Det er en soning som gjelder for Gud til evig tid. Husk at synden allerede *er* slettet ut! Guds hjerte er allerede i forveien forsonet og brenner av kjærlighetens iver og lengsel etter å få lov til å skjenke deg nåde over nåde.

Men heller ikke dette tror du. Derfor er ditt hjerte dødt og kaldt. Du tror ikke på Guds og Vår Herre Jesu Kristi kjærlighet! Bøy derfor dine knær for Faderen og be om at du, sammen med alle de hellige, «kan være i stand til å fatte hva bredde og lengde, høyde og dybde her er, og at du må kjenne Kristi kjærlighet, som overgår all kunnskap.» (Ef 3,18–19).

Fatter du intet av hans hjertelag mot oss, enda han for vår skyld blir et menneskebarn og til slutt lider og dør? Kan du være blind for hans kjærlighet, når du ser ham ved Jakobs brønn? Sulten og trett sender han sine disipler for å kjøpe mat, og da maten kommer, har han ikke behov for å spise, på grunn av gleden over at en synder er blitt frelst!

Fatter du intet av den kjærligheten som presser tårene fram i vår Frelsers øyne, da han skuer ut over det ubotferdige Jerusalem, byen med de barn han så ofte hadde villet samle, slik en høne samler sine kyllinger under sine vinger – men: de ville ikke! Fatter du heller ikke hva som bor i hans hjerte, når han i skildringen av den fortapte sønns far som løper sin sønn i møte, faller ham om halsen og kysser ham, har gitt oss et bilde av seg selv?

Mente mon ikke Jesus noe dypere med disse ordene han legger i farens munn: «la oss ete og være glade! For denne sønnen min var død og er blitt levende, han var tapt og er blitt funnet.» (Luk 15,23–24). Vitner ikke alle disse eksemplene om at Herren har et hjerte som brenner av kjærlighet, ikke mot fullkomne, hellige og verdige, men mot syndere?

Ser det ut som om han vender deg ryggen og ikke vil høre deg, så tenk på den kananeiske kvinnen. Slik stilte han seg også mot henne, men likevel lå det bare kjærlighet under. Eller tenk på Paulus! Ba han ikke gjentatte ganger om å bli befridd fra den «Satans engel» han ble plaget av, men forgjeves (2 Kor 12). Og lå det ikke allikevel nåde og trofasthet bak svaret han fikk? «Min nåde er nok for deg», lød det til ham fra Herren.

Det er simpelthen en nødvendighet at vi må plages av det onde, inntil vi får lært å nøye oss med nåde alene. Hvis kraft til helliggjørelse var det første vi fikk, og forlatelse det andre, ville Lammets blod aldri få den æren det skal ha. Vi ville aldri få lært å forstå og vurdere forsoningens betydning, men bli fariseere som hadde vår hellighet i oss selv.

Derfor: Dra ikke Kristi kjærlighet i tvil! Akt ikke forsoningsblodet ringe, selv om du ennå ikke er blitt løst fra det ondes makt og føler deg hellig og sterk. Nei – vær nå tilfreds med Guds nåde alene. Blir din egen hellighet en betingelse for nåden, er du straks på gyngende grunn, og snart sitter du håpløst fast. Du må først fly til Jesus og tigge om nåde. Så skal det nok også bli råd og hjelp mot synden. «Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp!»

Hør det enda en gang: all din ulykke er at du ikke straks søker hjem til festningen, men vender deg hit og dit, grubler, gjør tilløp, håper og venter – venter på et eller annet merkverdig som først skulle skje i ditt hjerte. At du først skal bli løst fra bestemte synder: dine urene tanker, din hardhet, din lettsindighet, din avmakt – samtidig som den forløsning som har skjedd i Kristus Jesus ligger der, uten at du gjør nytte av den.

Du som aldri har blitt tilfreds med din anger, din bønn og din tro: Det er nettopp til deg og dine like det lyder: «Vend tilbake til festningen, dere fanger som har håp! Også i dag forkynner jeg at jeg vil gi dere dobbelt igjen»

Hva venter du på? At du selv skal bli mer verdig, eller at Gud skal bli mer nådig? Nei – vend hjem til festningen i dag, søk uforskyldt nåde på blodets

grunn. Tro ikke at lange bønner er det som må til. Røveren på korsets bønn var kort, men svaret han fikk, var fullt av trøst.

Det er dog én ting du må vokte deg for som selve døden: Søk ikke svaret på din bønn i dine følelser. Søk det i Guds ord, ikke i ditt eget hjerte. Ta det til deg, det som er talt, når det lyder: «Tal vennlig til Jerusalem og rop til henne at hennes strid er endt, at hennes skyld er betalt, at hun av Herrens hånd har fått dobbelt for alle sine synder.»

Dette er nåde over nåde – både rettferdighet og styrke.

Et blikk på tidens tegn

«Mange skal rense seg og gjøre seg hvite og bli prøvd, men de ugudelige skal fortsette å være ugudelige. Og ingen ugudelig skal forstå det, men de forstandige skal forstå» (Dan 12,10).
Annen bibel: Mange skal siktes, renses og lutres.

Siste kapittel i Daniels bok er uten tvil et av Bibelens mest merkverdige kapitler. Til tross for at mye i dette kapittelet er dunkelt – «For disse ordene skal være skjult og forseglet inntil endens tid» (v. 10) – så er det et overordentlig betydningsfullt kapittel, og et kapittel det er vel verdt å fordype seg i.

Det tales i kapittelet om den siste tid – om oppstandelsen og om dommen. Mannen som var kledd i hvite linklær, han som stod over elvens vann, ble spurt: «Hvor lenge varer det før disse underfulle tingene er til ende?» Og idet han løfter begge sine hender mot himmelen og sverger ved ham som lever i evighet, svarer han med en gåtefull tidsangivelse, om hvilken Daniel selv må bekjenne: «Jeg hørte det, men forsto det ikke.»

Da får han i tillegg til den dunkle tidsangivelsen, også et tegn på endens tid: «Mange skal rense seg og gjøre seg hvite og bli prøvd, men de ugudelige skal fortsette å være ugudelige. Og ingen ugudelig skal forstå det, men de forstandige skal forstå.»

Dette ordet, som markerer avslutningen på Daniels profetier, har et eiendommelig sidestykke i det siste kapittelet i Johannes Åpenbaring. Der er det Herren Jesus selv som høytidelig erklærer: «La den som gjør urett, fortsatt gjøre urett, og la den urene fortsatt bli uren! Og la den rettferdige fortsatt gjøre rettferdighet, og la den hellige fortsatt bli helliggjort! Se, jeg kommer snart, og min lønn er med meg» (Åp 22,11–12).

Det er som om det går en frisk kveldsluft gjennom uttrykk som disse. De peker frem mot en tid full av kamp, en tid hvor agnene skal skilles fra hveten, en tid hvor det klart skal bli kjent hva som bor i hvert eneste menneskes indre. For den ondes ondskap skal vokse, og den frommes fromhet skal likeledes bli større.

At den tid vi nå er inne i mer og mer antar denne karakteren, vil enhver som har øyne å se med lett kunne se. Vi lever i en tid som på den ene siden er preget av åndelig røre og åndelig liv, og på den andre side er den full av den frekkeste vantro og den mest åpenlyse fornektelse og gudløshet, sammen med

en lettsindighet som verken har tanke for sjelen og de evige ting, eller akter på de advarsler Herren har gitt.

Men også de troende har et ondt og svikefullt hjerte, hvor timelig bekymring eller rikdommens bedrag bestandig vil kvele tanken på og omsorgen for det ene nødvendige. Det er derfor nødvendig for oss å både lytte til Herrens advarsler og å vandre med et åpent øye for tidens tegn. Slik unngår vi at den alminnelige overfladiskhet og den gudløse verden vi er omgitt av dysser oss i søvn, slik at vi gir fra oss vår himmelske arvedel, mister vår seierskrans og «fullender i kjød».

Det er dette forholdet Jesus sikter til, når han midt i sin profetiske tale om de siste tiders tegn, fletter inn formaningen til de troende: «Men ta dere i vare, så ikke deres hjerte tynges av rus og svir og timelige bekymringer, så den dagen skulle komme uventet over dere som en snare» (Luk 21,34–35).

La oss derfor nærmere studere ordene i de nevnte advarsler for å finne ut hva de har å si til oss.

«Mange skal rense seg og gjøre seg hvite og bli prøvd», stod det. Uten tvil skal dette i første rekke skje ved de alminnelige nådemidler, ved Guds ord og Guds Ånd. For i endens tid skal også Herrens hærer utfolde en livlig virksomhet. Ordet skal forkynnes og nå ut til alle folkeslag, og mange skal derved bli omvendt, helliggjort og renset.

Men den siste tid skal også på en særlig måte bli en lutringstid. Den alminnelige gudløshet hos folkets store masse, og det hat og de forfølgelser som derav påføres de troende, skal virke som en smeltedigel for disse. Det er en smeltedigel hvor de skal renses, lutres og prøves.

Daniel kap. 12 begynner med: «Det skal komme en trengselstid som det ikke har vært fra den dagen noe folkeslag ble til og til den tiden.» Og Jesus gir i Matt 24,21 uttrykk for det samme med nesten like ord: «For da skal det bli en trengsel så stor som det ikke har vært fra verdens begynnelse til nå, og heller ikke mer skal bli!»

De mange forskjellige retninger innenfor kirken som man finner nå, de mange forskjellige grener innenfor disse, den ofte knapt merkbare forskjell mellom de troende og vantro, og den voksende mengde av vaklende halvkristne – alt dette er samlet med på å skape en mektig gjæring og uro, en kamp på liv og død.

Forførende krefter i alle skikkelser og på alle områder skal utfolde sin virksomhet. Og da mennesket av naturen elsker mørket mer enn lyset, skal tallet på dem som faller fra og går fortapt bli stort. De frafalne skal også ha en slik makt, at enhver som vil holde ut inntil enden, må kjempe til det ytterste for å nå det. Ingen hykler eller navnekristen vil derfor være å finne blant dem som seirer, og Lammets brud skal stå fram, renset og lutret som gullet i smeltedigelen.

Jesus sier: «Dere vil høre om kriger og rykter om krig. Se til at dere ikke lar dere skremme. For alt dette må skje, men ennå er ikke enden kommet» (Matt 24,6).

Så skal det bryte ut en mer allmenn forfølgelse av Guds barn: «Da skal de overgi dere til trengsel og slå dere i hjel. Og dere skal hates av alle folkeslag for mitt navns skyld» (Matt 24,9). Den som da ikke for Herrens skyld kan gi avkall

på alt: sitt gode navn og rykte, sin eiendom, ja, selve livet, han må enten bli en bevisst frafallen, eller også en hykler som søker å finne samklang mellom Kristus og Belial (2 Kor 6,15) og som søker å være venn både med Gud og med verden.

Jesus sier videre: «Mange skal da falle fra, og de skal angi hverandre og hate hverandre.» Mellom de som i rolige tider kom overens med hverandre, skal det nå bli splid. Siktingens tid, hvor agnene skal skilles fra hveten, er kommet.

«Mange falske profeter skal stå fram, og de skal forføre mange.» De holder ikke fast ved Kristus, hodet som virker at legemet vokser sin vekst, men fører under påskudd av nye oppdagelser og nytt lys over Skriften mange bort fra den oppriktige troskap mot Kristus.

«Og fordi lovløsheten tar overhånd, skal kjærligheten bli kald hos de fleste. Men den som holder ut til enden, han skal bli frelst!» (Matt 24,12–13).

Slik skildrer altså Jesus hvordan det vil se ut ved endens tid. En sterk storm skal fare over jorden, men ved dette stormvær skal de lette agnene av Gud føres bort og skilles fra hveten. Den hellige ild i de troende, derimot, skal ved den samme ild blusse sterkere opp. Deres iver skal økes og skillet mellom verden og dem skal trekkes skarpere opp.

Fortrengt og jaget, drevet av nøden, skal de mer og mer trakte etter det som er oventil og løses fra det som er på jorden. Jo dypere mørket omkring dem blir, og jo mer truende alle ting ser ut, desto fastere klynger de seg til Gud i bønnen, desto mer oppmerksomt gir de akt på hans ord, og desto dypere forakter de alt hva verden har å by på. De skal siktes, renses og lutres.

«Men de ugudelige skal fortsette å være ugudelige. Og ingen ugudelig skal forstå det», lød det videre fra Daniel. Hva dette betyr, vil vi forstå uten at det forklares med mange ord. Man behøver bare å se på verden slik den lever i dag, sunket i alle slags synder og laster, løgn, hykleri og urettferdighet, og likevel neppe et øyeblikk frykte for helvete.

«Ingen ugudelig skal forstå det, men de forstandige skal forstå», het det til slutt. De forstandige skal for det første ære og akte Guds ord, la det Gud har sagt være bestemmende for hele sitt liv, og for det andre akte på tidens tegn og få den nødvendige innsikt, advarsel og trøst av det som skjer. De skal være et våkent og ventende folk, rede til å motta deres Herre når han kommer.

Herved er det nå også sagt hvordan vi bør forholde oss for å lykkelig unngå alle de farer og fristelser som tiden fører med seg. Apostelen sier: «Se derfor til hvordan dere kan vandre varlig … så dere kjøper den laglige tid» (Ef 5,15–16).

Opplever du for eksempel en besøkelsestid – en tid med vekkelser og åndelig røre, også på det sted der du bor – så kjøp den laglige tid. Nå er frelsens dag! Nå kan du få lykken i eie – en lykke så stor at du aldri vil glemme den dagen den blir din. Andre tider vil komme, hvor mulighetene ikke vil være de samme som nå. Vokt deg, slik at besøkelsestiden ikke glir ubrukt fra deg. «Søk Herren mens han er å finne», sier Ånden, «kall på ham den stund han er nær» (Jes 55,6).

Når vekkelsens herlige tid med sol og regn som ga liv og vekst er forbi, begynner de tørre, kalde, altødeleggende vindene å blåse. Det er ikke lenger noen vekkelse, sangen er forstummet og talen om de åndelige ting går i stå.

Mennesker har kun sans for det rent materielle: hva skal vi spise? Hva skal vi drikke? Hva skal vi kle oss med?

Mon tro om du da vil være i stand til å omvende deg, når Herren ikke lenger drar på ditt hjerte – du som stod Ånden imot i den tid du var søkt av Gud? Nei, sier Jesus: «Ingen kan komme til meg uten at Faderen som har sendt meg, drar ham.» «Ve dem, når jeg viker fra dem», sier Herren.

Da skal ditt sinn bli stadig mer upåvirkelig, din forstand forblindes og ditt hjerte forherdes. Det vil komme så langt at du fritt og uten skrupler kan synde. Du vil fritt kunne hykle for Herrens ansikt med altergang, bønn og fromme ord uten å i det minste frykte for den Hellige. Du skal kunne høre Guds ord, også når det taler om døden, om dommen og om evigheten, og likevel neppe frykte et eneste øyeblikk for helvete.

Dette er det som følger etter besøkelsestiden, når denne ikke førte til en hel og full omvendelse. Dette er en meget alvorlig tanke: at mennesker kommer frelsen så nær – de pustet inn dens liflige duft – og likevel får de den ikke i eie, men forherder seg i stedet imot den. Det var med tanken på dette at Jesus gråt, da han for siste gang så ut over Jerusalem. Men han ville ikke tvinge noen til frelse. Derfor: Gi akt på din besøkelsestid!

Men nå, for det andre, et ord til oss kristne:

Hvordan skal vi forholde oss, når disse lune, søvndyssende tidene inntreffer? Når verden blir så from og så god, når gudsfrykt er nær ved å bli på moten, og det å kjenne til og føre «Kanaans språk» hører med til god tale. Må Gud da hjelpe enhver som vil være en virkelig kristen! En slik tid er unektelig meget behagelig – og hvem skulle vel ikke være takknemlig for at verden ikke lenger forfølger, men tvert imot anerkjenner kristendommen – men aldri er den ekte kristendom i større fare enn nettopp da.

Det vil under slike forhold være nesten umulig for en kristen å holde seg fri fra søvnen og bevare sitt åndelige klarsyn. Han vil så lett synke hen i slapphet og åndelig latskap og bli en slave av menneskers gunst.

På visse steder i vårt land er en slik behagelig, søvndyssende tid allerede nå i ferd med å inntreffe. Det er sørgelig å se hvordan saltet der er i ferd med å miste sin kraft. Man er kristen med måte. Man lager seg sin egen private, hyggelige og behagelige kristendom, som kun kommer til uttrykk ved visse andaktsøvelser samt noen skjønne barmhjertighetsgjerninger – gjerninger som verden er i stand til å gi sitt bifall og rose.

Men spørsmålene om man er rett omvendt til Gud, om man virkelig er født på ny, er av mindre interesse. Disse går man ikke dypere inn på. Man er godt tilfreds bare ved å ha slått inn på en ny vei, en vei som er helt forskjellig fra den gamle, brede veien man før gikk i syndens og vantroens mørke.

Hvor forferdelig det vil bli for disse, når de en gang skal se seg bedratt og få samme dom som verden, som åpenlyst gikk på den brede vei! Jesus taler om mennesker som er med i bryllupssalen, men uten bryllupsklær. Det vil si: de er ikke kommet inn gjennom den trange port hvor man blir avkledd alt sitt eget og uforskyldt blir ikledd Kristi rettferdighets kledning. Til dem skal det lyde:

«Venn, hvordan er du kommet inn her uten bryllupsklær? … Bind hender og føtter på ham og kast ham ut i mørket utenfor!» (Matt 22,12–13).

Et annet sted taler han om dem som skal si til ham på den siste dag: «Herre, Herre! har vi ikke profetert i ditt navn, drevet ut onde ånder i ditt navn og gjort mange kraftige gjerninger i ditt navn? Men da skal jeg åpent si til dem: Jeg har aldri kjent dere. Vik bort fra meg, dere som gjorde mot loven!» (Matt 7,22–23).

Vi har ikke lov til å tenke mildere enn hva vår Herre og Frelser har talt. Vi har ikke frihet til å skape oss en kristendom tilpasset oss selv. Jeg blir ikke salig ved at jeg forsikrer meg selv om syndenes forlatelse. Jeg må ha Guds vitnesbyrd og vandre på Guds vei.

Jesus har frem for alt lagt vekt på den indre forandring, det vil si: en ny fødsel, en ny skapning, et i Kristus forvandlet og lykkelig hjerte. Først da springer også de gode gjerninger frem fra den rette kilde: Kristi kjærlighet. «For Kristi kjærlighet tvinger oss, idet dette er avgjort: Én er død for alle, og derved har de alle dødd» (2 Kor 5,14–15).

Må da i særdeleshet unge, nyvakte sjeler vokte seg, slik at de ikke antar hvilken som helst kristendomsform, men virkelig følger ordene til ham hvis rike de søker. De må ikke slå seg til ro med en halv-kristendom som aldri fører til det ønskede mål.

Men dette gjelder også virkelig levende kristne: at de dog må se og forstå hvilken fare de er utsatt for i tider hvor kristendommen er i vinden og verden viser seg fra sin frommeste og mest elskverdige side. Faren er at de dysses i søvn, blir lunkne, skikker seg lik verden og mister sin åndelige kraft.

«Dere er jordens salt!» sier Jesus. «Men om saltet mister sin kraft, hva skal det da saltes med? Det duger ikke lenger til noe, uten til å kastes ut og tråkkes ned av menneskene» (Matt 5,13).

Når en kristen, dåret av menneskegunst, mister sin åndelige kraft og bestemthet, slik at hans liv og ferd ikke lenger er en dom over det onde og et vitnesbyrd om Kristus, da duger han ikke lenger til noe, uten til å tråkkes ned av menneskene. Han blir så ivrig etter å gjøre alle til lags at han ikke tør å ha sin egen mening. Om ikke annet, så vil han med sin taushet bestyrke mennesker i deres syndige, gudløse vesen, i stedet for det han burde: dømme og straffe.

Da har saltet mistet sin kraft, og lyset er satt under et kar. Og grunnen er ganske enkelt den at man ønsker å leve i fred og vennskapelighet med alle. Eller nei – grunnen ligger dypere: det er allerede på dette tidspunkt en brist i selve livet med Gud.

Får bare dette livet sin friskhet tilbake, får også Åndens nidkjærhet råde, uten at en tar hensyn til menneskers hat eller vennskap. «Ha salt i dere selv,» sier Jesus (Mark 9,50), ikke naturens eller det irriterende og opphissede sinns bitre salt, men den sanne kjærlighetens nidkjærhet, som kun Guds Ånd er i stand til å virke.

La gjerne dine formaninger være preget av saktmodighet, ømhet og mildhet. Vokt deg for å såre andre menneskers følelser, ja, gi deg i det hele tatt ikke av med å formane, dersom ikke kjærlighet og ydmykhet fyller ditt hjerte, slik at hele ditt vesen preges av det.

Men la ikke forsiktigheten og ydmykheten gjøre deg slapp og bløtaktig, slik at du av misforstått ømhet for dine medmenneskers følelser lar dem gå mot fortapelsen uten å motta et eneste ord til advarsel. Tenk på evigheten! «Du skal elske din neste som deg selv.» «La kjærligheten være uten hykleri! Avsky det onde, hold fast ved det gode» (Rom 12,9). «La deres tale alltid være vennlig, men krydret med salt» (Kol 4,6).

Det er likevel ikke bare med bekjennelsen av Kristus og med den broderlige formaning at vi skal gi verden et inntrykk av kristendommens alvor og kraft, men også i hele vår ferd. En kristendom som ikke som saltet svir i verdens øyne, men verdsettes av verden som passe moderat, en slik kristendom mangler visselig salt og er fattig på ånd og kraft.

«Ve dere når alle mennesker taler vel om dere,» sier Jesus (Luk 6,26). Og Jakob skriver: «Vet dere ikke at vennskap med verden er fiendskap mot Gud?» Stans opp og overvei disse ordene nøye! De lar seg ikke sette ut av kraft – det er Herren selv som har talt.

Om du bare leilighetsvis, og da i en eller annen spesiell situasjon, blir gjenstand for verdens ros, er straks noe annet. Det kan en hvilken som helst kristen komme ut for – slik Paulus skriver: «I ære og vanære, med dårlig rykte og godt rykte» (2 Kor 6,8). Men hvis selve grunntonen i ditt liv er slik at verden føler seg tiltalt av det, så er dette absolutt i strid med Jesu og apostlenes ord og eksempel.

Bli klar over hvor du står, slik at du ikke kommer til å «løpe forgjeves». Årene haster av sted og ofte kommer døden når man minst av alt venter den. Hvor forferdelig vil det da bli om selve veien du gikk på, var en avvei.

Men for det tredje: tiden kan også vise et annet ansikt. Forfølgelsens stormer kan bryte løs. Faren ved slike blir at menneskefrykten kveler og hemmer Guds vekst. Da gjelder det igjen: «Kjøp den laglige tid!» Da blir Paulus' ord aktuelle: «Bli sterke i Herren og i hans veldige kraft! … Ta derfor Guds fulle rustning på, så dere kan gjøre motstand på den onde dag og bli stående etter å ha overvunnet alt» (Ef 6,10 og 13).

Skriften legger ikke skjul på at vi fremdeles har ytre forfølgelser i vente. Vår fiende, djevelens harme, skal i den siste tid være stor. Han vet at hans tid kun er kort. Men for ikke å tale om kommende tider – allerede nå får forfølgelser mange til å vike ut fra det rette spor. Denne forfølgelsen ytrer seg på mange forskjellige måter og kommer i mange ulike grader.

Etter at slangens fiendskap mot kvinnens ætt i de første århundrer av kirkens liv ga seg utslag i blodige forfølgelser uten resultat, går han nå som regel finere og mer forsiktig til verks. Fremdeles kan han mektig forskrekke og engste vårt svake kjød.

Hvor bittert må ikke ofte troende barn eller tjenere i et hjem lide for Kristi navns skyld, alene ved spottende blikk og hånende ord. Med hvilken engstelse ser ikke en troende håndverker eller selger som har kone og barn på at hans gamle kunder forsvinner på grunn av hans kristne overbevisning og nidkjærhet. Hvor ofte må ikke en nidkjær forkynner unngjelde sine tilhøreres bitterhet over at han ikke lar gudløshet, vantro og sikkerhet være i ro, og dermed forstyr-

rer den fred som tidligere hersket. Da ligger det snublende nær å bøye av og skape seg en ny og mer bekvem fromhetsvei.

Den fristelsen blir i særdeleshet hard når man først har måttet oppleve mer direkte forfølgelse som har gjort en utmattet, og det da følger en roligere tid hvor verden ikler seg sitt mest vennlige ansikt. Dette virker med slik fortryllende makt på den trette og utmattede, at det er et Guds under om han holder stand mot det.

Et nederlag behøver slett ikke å ytre seg som en åpen og avgjort overgang til verden. Det viser seg oftest ved at man «viselig» lemper seg etter gitte prinsipper som skulle gjøre det mulig å på samme tid bevare vennskapet med Gud og med verden. Man unnlater et og annet som verden rynker på nesen av, og deltar i ting som verden bifaller og elsker. Om Guds vilje derimot, om Jesu ord og eksempel, sitt ansvar for sjelenes vel og muligheten for at man blir til anstøt for mennesker – dette bekymrer man seg ikke for.

Men hva sier Skriften? «For ingen av dere må lide som en drapsmann eller tyv eller ugjerningsmann, eller som en som blander seg i andres saker. Men lider han som kristen, da skal han ikke skamme seg, men prise Gud for dette navnet» (1 Pet 4,15–16).

Som en kristen – det vil si: når han lider på grunn av sin troskap mot Kristus. Hvis det derimot er på grunn av sine dårlige handlingers skyld at han må lide, så lider han ikke for Kristi skyld.

Skriften har et vell av oppmuntring og trøst til dem som må lide for Kristi skyld. Hvor liflige og trøstende lyder for eksempel ikke følgende ord, talt av vår Frelser selv:

«Salige er dere når de spotter og forfølger dere og lyver allslags ondt på dere for min skyld. Gled og fryd dere, for stor er den lønn dere har i himmelen» (Matt 5,11–12).

«Selges ikke to spurver for en skilling? Men uten deres Far faller ikke én av dem til jorden. Men endog hårene dere har på hodet, er talt alle sammen. Frykt derfor ikke! Dere er mer verd enn mange spurver» (Matt 10,29–31).

«Derfor, hver den som bekjenner meg for menneskene, ham skal også jeg kjennes ved for min Far i himmelen. Men den som fornekter meg for menneskene, ham skal også jeg fornekte for min Far i himmelen» (Matt 10,32–33).

«Den som elsker far eller mor mer enn meg, er meg ikke verd. Den som elsker sønn eller datter mer enn meg, er meg ikke verd. Og den som ikke tar sitt kors og følger etter meg, er meg ikke verd» (Matt 10,37–38).

«Når verden hater dere, da skal dere vite at den har hatet meg før dere. Var dere av verden, da ville verden elske sitt eget. Men fordi dere ikke er av verden, men jeg har utvalgt dere av verden, derfor hater verden dere» (Joh 15,18–19).

Ord som disse skulle også være fullt ut tilstrekkelige til å trøste og styrke oss, dersom vi rett kunne tro dem og levde nærmere vår trofaste Herre og Frelser enn vi gjør. Og hermed er vi inne på det som er det ene nødvendige i alle de farer og de kamper vi kommer ut for her nede.

Vi spør så ofte med angst: Hvordan får jeg den kraft jeg behøver? Det står klart for meg hva jeg bør gjøre, men ulykken er at jeg ikke har noen kraft til å føre det igjennom.

Kraften beror på det nære og inderlige samliv med Frelseren. Kunne vi bare en gang få lært å virkelig tro og regne med det! Så lenge du ikke er kommet inn i dette fortrolige forhold til Jesus, men fremdeles er en trell under loven og fremmed for Gud, er kampen på forhånd håpløs. Du vil aldri kunne seire i fristelsens stund.

Derfor er det ingenting som er så nødvendig som å nå fram til den fulle troens visshet. «Dette er den seier som har seiret over verden: vår tro», sier Skriften (1 Joh 5,4). «Glede i Herren er deres styrke!» (Neh 8,10). Ved tro fikk de gamle styrke etter sykdom, ble veldige i krig, osv. (Hebr. 11).

Kun den fulle troens visshet og det nære samliv med Kristus, hvorved vi fylles med Guds Hellige Ånd, gir oss den rette lyst og kraft til å kjempe og seire. Guds fred i vårt hjerte styrker oss så kraftig at alt blir lett for oss. Glade bryter vi ut med Asaf: «Når jeg bare har deg, begjærer jeg ikke noe på jorden. Om enn mitt kjød og mitt hjerte svikter, så er Gud mitt hjertes klippe og min del for evig» (Sal 73,25–26).

Det er i denne troens visshet at vi kan si med Paulus: «Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Trengsel eller angst eller forfølgelse eller sult eller nakenhet eller fare eller sverd? Som skrevet står: For din skyld drepes vi hele dagen, vi blir regnet som slaktefår. Men i alt dette vinner vi mer enn seier ved ham som elsket oss. For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er, eller det som komme skal, eller noen makt, verken høyde eller dybde eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre» (Rom 8,35–39).

Men for at en av hjertet skal kunne føre en slik bekjennelse, må vi eie en urokkelig, fast grunnfestet visshet om å ikke bare være kalt, men virkelig benådede Guds barn. Den som har fått dette vitnesbyrd, han vet like godt som den fysisk levende, at han lever. Den som ikke har fått det, bør slutte med ethvert forsøk på å overtale seg selv at han har det. I stedet må han, via de veiene Guds ord anviser, gjøre seg flid med å få det i eie.

At han tross alt, også med en tro som ennå ikke er noe annet og mer enn en lengselsfull higen, kan være et Guds barn, er allerede en forunderlig nåde. Men en slik svak og famlende tro har liten kraft til å kjempe. Og dersom han ikke jager etter å nå troens fulle visshet, er det ikke noe godt tegn. «Vær derfor desto mer ivrige, brødre, etter å gjøre deres kall og utvelgelse fast! For når dere gjør dette, skal dere aldri noen gang snuble» (2 Pet 1,10).

Visselig er det en vanskelig kunst å alltid fastholde troens urokkelige tillit til Gud. Synden og Satan raser ennå ofte med mektig kraft i vårt kjød. I vårt indre leter vi forgjeves etter liflige følelser og finner kun kulde og død. Men nettopp da gjelder det om å ikke la seg forvirre av sin fornuft og sine følelser. Vi må helt og holdent se bort fra hva vi selv føler og synes, og alene vende blikket mot hva vår store Gud har gjort til vår frelse.

Glem aldri hva vår barnerett fra evighet grunner seg på: du er et menneske – en av dem som Gud har skapt til å være hans barn, og som han stilte alt han ellers har skapt til deres tjeneste. Du er et menneske – en av dem for hvem Gud ofret sin eneste Sønn, han som ble menneskenes bror og kjøpte oss til Gud med sitt blod. Våre synder er nok forferdelige, men de kan aldri bli så store og grove at ikke Guds Sønns blod veier tusen ganger mer.

Det hjelper ikke – du sier: «Hele verden er kjøpt til Gud med Guds Sønns blod, men blir ikke dermed salige.» Bland ikke sammen ting som ikke har noe med hverandre å gjøre, bare for å forvirre deg selv og forbli i din vantro. Verden tar ingen notis av Gud. Du derimot har ingen større sorg enn den at du synder mot Gud, og intet større begjær enn på Kristi rettferdighets grunn å være hans barn.

Vis da ikke Guds nåde fra deg! Støt ikke din Frelser bort! «Alle dem som tok imot ham, dem ga han rett til å bli Guds barn, de som tror på hans navn» (Joh 1,12). Kan du ikke tro, så si det til Gud. Klag for ham din nød, og be ham å skjenke deg den dyrebare gave troen er – like nødvendig når det gjelder din rettferdighet for Gud som når det gjelder kraft til å seire i striden.

Han vil og han kan – hva han har lovet, det holder han. Amen.

Om Carl Olof Rosenius

1816–1868

Carl Olof Rosenius (1816–1868) var en svensk lekpredikant og forfatter, og en av de viktigste skikkelsene i den nyevangeliske vekkelsen i Norden. Han var prestesønn fra Västerbotten og begynte å studere teologi i Uppsala, men ble i stedet predikant i Stockholm.

Fra 1842 og resten av livet redigerte han bladet *Pietisten*. Der skrev han artikler og betraktninger om lov og evangelium, om rettferdiggjørelsen ved tro og om livet i Guds nåde. Han var også med på å grunnlegge Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen i 1856.

Skriftene hans ble lest i hjem og bedehus over hele Skandinavia, og de fikk stor betydning for lekmannsbevegelsen i Norge. Artiklene her er oversatt fra den danske utgaven av hans samlede skrifter.